

S
A

EF

S
S.T
Co
Et
J

Ro

Of

V I T A
S. BOGUMILI
ARCHIEPISCOPI
GENESNENSIS
EREMITÆ CAMALDULENSIS

A
STEPHANO DAMALEVICIO
S.T.D.CANONICORVM REGVLARIVM
*Congregationis Lateranensis ad San-
ctum Nicolaum Calistensis Prepo-
sito, & per Archidiaecesim Gne-
snensem librorum Censore Or-
dinario ex antiquissimis
gravium authorum
Chronicis,*

EXCERPTA

Anno partus Virginiei

^{Quo}
ROMÆ ALEXANDER Papa Coronat opes

Romæ Typis Ignatii de Lazaris, 1661.

Varſaviæ verò Anno Domini 1714.

REIMPRESSA

Ab Eroland Camato in Insula Vigrensi

IN AVITUM INSIGNE
CELSISSIMI PRINCIPIS.

I.

Inscripti Regum trabeato Nomine FLORES,
Coelica sunt etiam Nomina ferre pares.
Hoc igitur Divus cingit se Flore ROSINUS,
Ut grato citius fragret odore Lechis.

II.

Cessit victa suas Salomonis gloria dotes,
Szembekij Floris dum radiavit Honos.
Ast ubi Patritium junget Bogumilus odorem
Stellifero Numen ponet in axe ROSAS,

Handwritten notes:
Bj. Bieu. B. III. 23

I S.

A D
CELSISSIMUM PRINCIPEM
D O M I N U M
D. STANISLAVM
S Z E M B E K
A R C H I E P I S C O P U M
G N E S N E N S E M
Regni & M. D. L.
P R I M A T E M

RES,
pares.
S.
os.
em
OSAS,

Quantum à caelis Domus
Tua aestimetur, jam cognoscimus
um sub ejus tecla & DIVI HOSPI-
ES recipi exambiat PRINCIPVM
CELSISSIME. Quid enim non
benter petant has edes: in quibus
(j.k.) nulla

nulle are præterquam virtutis colun-
tur, Crimenq; ab illis tam longè distat
quàm ab ipsa probitate. Vagentur ali-
bi liberè, per palatia fastus & ambitio,
pateant nonnullorum atria die noctuq;
insomnibus vitijs, accumbat mensis lu-
xus, aureis Cubilibus stertat jactantia,
ludat non sine illusione conscientie in
hortis insolentia, inter famulorum gre-
ges regnet dissolutio; tædeat multos, quin
& pudeat, non convivere familiariùs
probris, maximumq; Magnatum pute-
tur nefas, carere nefandis, tanquam
etiam isti soles umbras admitterent;
apud Te supra id maximè excubatur,
ut ejusmodi turbæ omnis à religiosissi-
ma aula aditus præcludatur. Cum
namq; magnum sis Poloniæ Numen
incolere non potes, nisi aut Cælum
aut templa, obsequiaq; detrectas, que
jugum Divinæ & humane legis excuf-
serunt

serunt. Placet Tibi decor externus,
si & animus non squalleat, non abhor-
res sibilantia serica, si probitatem non
exsibilent, gaudes Tuos spectare divi-
tes, si unà non careant opibus innocen-
tie. Vnde si virtus terris deperiret,
non alibi quæreretur quam Domi Tue
imò tu ipse à singulis, singularum vir-
tutum Imago colereris, quarum effigie,
adeo refers vivam, ut ille omnes Tu
unus esse videaris. Quæ nobis ætas
pietiozem Te ostendet Numam? Cu-
jus sudoribus rigata Ecclesie vinea in
dulces protuberat botros sanctimonie.
Restituisi templis reverentiam; fati-
scentem Divinorum honorem erexisti,
emorientem in Clero pietatis animam
Tuo spiritu redanimasti. Iam non u-
nam sponsa Christi ornanda sibi ex Tue
doctrinæ floribus contexuit coronam,
metimus uberes ex Ecclesie agro fru-

Etus quos Tu inseminali, non marce-
scunt Archidiaeceseos lilia, quia Tuâ
indefessâ coluntur sollicitudine. Nec
mirum iniquum enim putas ad super-
biam tantum non ad Religionis fulcrû
Archipræsuleum gestare scipionem, Ca-
put primis ligari tenijs, & mentem non
esse amore superum obligatam, Crucē
in pectore præferre, & Crucis zelum à
corde exulare. Odisti exanimis sta-
tuas, sæpius iste Infulis graves, purpu-
ris tumide, gemmis & tantum illustres,
Vultum Pontificum non munus exhi-
bent, Tu mitrâ cum supra alios emi-
neas, infra neminem indignis Prima-
tiali honore reptas operibus, tantò ma-
gis in hoc Culmine admirandus, quòd
in illo subsistas sine ruina probitatis.
Plures aliis levati, gravius virtutē
precipitarunt, & soli publico propin-
quiores, cecutiūt ad aspectum pietatis,

Tecum

arce.
Tuâ
Nec
super-
fulcrū
, Ca-
m non
Crucē
lum à
s sta-
urpu-
stres,
exhi-
emi-
rima-
d ma-
quòd
tis.
irtutē
opin-
tatis,
um

Tecum, quo levatur sublimius, eo secu-
rior à casu, gaudet Te videre supra
omnes, in quo ab omnibus suprema a-
doratur. Nec pro aris solum, pro patrijs
quoque penatibus, ardentem Te expe-
rimur Flaminium, partiris inter superos
& Patriam curas, oblitus Tui, illo-
rum memoriâ. Ne libertas Lechica to-
ties ab infamibus petita & impetita
procis rapiatur, invigilas diligenter
PRIMATVM PRVDENTIS-
SIME, Regibusq; & legibus corri-
gendis Te provisum non ignarus, ita
sceptra revereris, ut audaciam certâdi
pro publica salute nō deponas. Habēt
Te lachrymæ populi pro se oratorem,
pro quibus dum facundius, quam olim
fabulis duntaxat celebris Hercules pe-
roras, Catenas fundis ad dissolutionem
malorum restringendam. Modestiam
Tuam laudibus interturbare non au-
demus;

demus; major hæc quam ut eam nostri
margines capiant. Principem fasces
& tituli ostentant, demissio unum ex
nobis loquitur, nemini inaccessus, tam
facilis obtutibus omnium quam votis
occurris, nec pensas quantum Tua
Tibi concedat Authoritas, sed
quantum nostra necessitas indigeat.
Demittis Te ad omnes hoc ipso Cel-
sissimus, gaudesq; subvenire singulis non
rogatus. Ita cum nulla cura virtute
ad Superum propinquitatem non acce-
das, familiaritate tamen cum subditis
prestas, quam ita Tibi singularem
reddidisti, ut si omni virtute destitue-
reris, hæc una dignum Te faceret toti
terrarum orbi moderando. Et id est
quod Caelites intra Tua limina invitat,
imò etiam trahit, simillimus illis in
Te animus; gaudent Tuo consortio,
quem honoris sui presidio gaudere non
ignorant

ignorant. Admitte jam PRINCI-
PVM BENEVOLENTISSI-
ME & nostrum Bogumilum, verius
dicam Tuum, qui ijsdem Tyaris insi-
gnis, eâdem Cathedrâ sublimis, parum
se mereri de Superis putaret, nisi & de
Tuo in terris patrocinio mereatur.
Nec magna petit, Tuum duntaxat a-
gnosce, & nemo non suum vult, ne-
miniq; ardentiozem Illius Cultum Pri-
mas Tua authoritas non imperabit.
Præcessit Te Archipræsuleis fascibus,
Tu sanul & virtutum & dignitatis
successor vel ideo servatus, ut aras
tantæ Pontificis servares, servatas ad
posteritatis transmitteres venerationem.
Multum illi debes, parata sanctitatis
exempla quæ imitareris invenisti, plus
ille Tibi, cujus virtutum vestigia ne
obtererentur, Tuis operibus effecisti,
quod gloriosius, nomen Illius ne fato tē-
porum

porum morererur, Tu Stanislaus non
desinis animare. Nihil deniq̃ cum
Illo Tibi non commune, Generis &
Purpure Pæstum aequè floridum, pie-
tatis in Superos fervor idem, uterque
Patronus Lechie, Ille in Cœlis, Tu
in terris causam eius fortiter propugna-
tis. Radijs eum illustrarunt astra, quò
tamen orbi magis inclarescat, amoris
flammas à Te expectat. Elucescent
tunc istæ, ubi curâ & promotione Tuâ
votivis tota Archidieceps nomini eius
ignibus coruscabit. Meretur honorem
Tutelarium Polonie, qui communem
cum ipsis agit Regni patronatum.
Promove itaq̃ Archipræsulum Glorio-
sissime Divi Antecessoris Tui cultum,
ille pro temporanea sibi impetrata in
terris solennitate, eternam Tibi in cæ-
lis impetrabit.

Ex voto

Obligatissimi Ordinis Camaldulensis.
Eremitarum, ad Varsaviam.

Protestatio Authoris

LEctor adverte ab immemorabili Bogumilum, ut infra ex mea serie Archiepiscoporum Gnesnensium, sanctum esse dictum, ore tantum populi, non solenni Ecclesiæ; Et quæ modo exarata legis, in eo statu relinquo, quem seclufis hisce meis lucubrationibus obtinebant. Idque tam sanctè profiteor, quam decet eum, qui sanctæ Sedis Apostolicæ filius obedientissimus haberi cupit, ab eaque in omnibus dirigi velit.

Porro sanctum vocatum, & ei vota supplicationesque publicas fieri solitas, ante ducentos amplius annos testimonia Ecclesiæ metropolitanæ ostendunt nam anno Domini 1443. Vincentius Kot Archiepiscopus Gnesnensis ita oblationes ad Tumulum S. Bogumili in Ecclesia Dobroveni disposuit cum Collegio Metropolitano.

Ex
serm:
Arch:
Gnesn
in vit:
hujus
Sancti
III.

Reverendissimus in Christo Pater Dominus Vincentius Archiepiscopus, cum præfatis Dominis de Capitulo Gnesnen: superius, habitis tractatibus mutuis inter se super offertorio Dobrovo, talem ordinationem fecerunt. Vt Plebanus recipiat offertorium intoto de Altarijs, & alias oblationes.

Quantum

Quantam autem de offertorio quod offertur ad Tum-
bam S. Bogumili; ibidem in Dobrovo, prefatus
Dominus prapostus eura supradictis Dominis vult,
Et ita ordinat: quod medietas dicti offertorii quod
offertur ad tumbam, fiat ad murum, ad quam me-
dietatem recipiendam Et conservandam constituit
Honorabilem Albertum Plebanum in Turek, me-
dietatem autem residuam, Plebanus Dominus
Ostha, Et successores sui recipiat, pro suis usibus,
Et pro sustentatione ministrorum Ecclesie conver-
tat dicti offertorii de eadem Tumba S. Bogumili.
Cera vero que offertur ibidem in Ecclesia Dobro-
vo pro Divini cultus administratione plebanum Et
Vicarios de eodem cera prefatus Dominus Alber-
tus Plebanus in Turek teneatur retinere ceram pro
luminibus ad Divina celebranda quantum sufficeret
decenter. Residuam vero ceram si extat seu ex-
tabit, ipse Dominus Albertus tenebitur vendere Et
pecuniam cum aliis pecuniis quas accipiet, videli-
cet medietatem de tumba fideliter conservabit Et
congregabit Et congregata Domino prosperante, in-
cipiet murare Ecclesiam in Dobrovo de consilio Do-
minorum predicatorum: Signa autem que fiunt ad
meritum eiusdem Sancti idem Dominus Plebanus
in Turek fideliter, Et diligenter conscribat, Et ad
sua Protocolla reponat. Actum in Generali Capi-
tulo, post Festum S. Adalberti penultima Mensis
Apris: die Mercurii, Anno Domini 1443. Pre-
sentibus Dominis P. de Crandi Praposto. Joanne
Decano

ad Tum.

presatus
is vult,
rii quod
am me-
constituit
ek, me-
Dominus
usibus,
conver-
ogumili.
a Dobro-
anum &
Alber-
ram pro
fficeret
eu ex-
dere &
videli-
abit &
nte, in
lio Do-
unt ad
ebanus
& ad
Capi-
Mensis
Pra-
Joanne
anu

Discano, Joanne Archidiacono, Joanne Cantore,
Andrea Scholastico, Joanne Forman Custode, Jo-
anne Cancellario, Jaroslao, Joanne de Rudzicia
N. Glebocki, Mathia Drya, Andrea Jaczkowski,
Lascario Stanislao Biclanski, Joanne de Brzoste-
wo Łuskone, Joanne Falonis, Magistro Thoma
Stezanpinski, Nicolao de Niewieś Jacobo de Dam-
bno & Jarando, Prelatis, & Canonicis. ad sonum
magna campana congregatis.

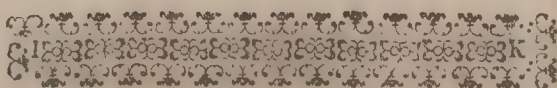
Stephanus Damalevicius.

Du

Dum facilis pro Te miseris fert alveus escam
Influis æternas, sic Bogumile dapes.

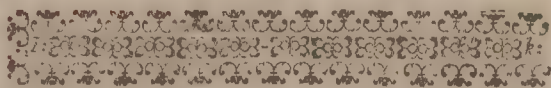
IMPRIMATUR

Si videbitur Reverendiss: Patri
Mag: Sac: Palatij Apost:
Ord: Carassa Archiep: Patrass: Vicesg:

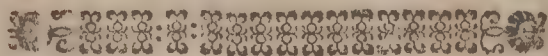
IMPRIMATUR

Kr: Raymundus Capisucchus
Magister Sac: Pal: Apost:
Ord: Præd:

REIMPRIMATUR

M. Bartholomæus Episcopus
Posnaniensis m: pp:

S.

A
G

Ge

S

cam
st en
um
slav

V I T A
S. BOGUMILI
ARCHIEPISCOPI
GNESNENSIS XIV.

CAPUT I.

Gentis Roseæ in Polonia Origo.

SANCTUS Adalbertus,
Bohemus natione, Gen-
tis Roseæ, quæ Rosam in
campo rubro, albam gerit pro
stemmate, Comitum Libicensi-
um hæres, Slaunici, & Strzezy-
slavæ illustrium parentum filius
A . . . S. Ro

S. Rômualdi Eremitarum Ca- bus
 maldulensium Patriarchæ, disci- San
 pulus cum frustra iterum, Mo- ma
 guntino Archiepiscopo in Ro- par
 mana Synodo sollicitante, & sū- dzi
 mo Pontifice Gregorio V. man- Pon
 dante, ad Cathedram Pragen- tia
 sem: Fuiſſet reversus: obtento in a
 consensu sanctæ sedis Apostoli- Sob
 cæ, nisi resipiscerent Pragenses, slau
 & sui Pastoris monitis obtem- grat
 perarent, barbaris gentibus E- sum
 vangeliū prædicandi, in Un- five
 gariam primū, deinde in Po- Gne
 loniam venit; ut nova, planta- ban
 tionis Vineæ Domini Sabaoth Ma
 germina, salutari Christianæ do- tori
 ctriinæ irrigaret imbre, comiti- stra
 bus

Archiepiscopi Gnesnensis 3

Ca- bus imparem laboris, instituti
disci- Sancti Romualdi, Eremitis Ca-
Mo- maldulensibus, Christiano & Pa-
Ro- pante, ac Gaudentio, sive Ra-
& sū- dzino fratre germano, tum &
nan- Poraio, quem divina providen-
gen- tia nefario furori Bohemorū,
ento in alios fratres sancti Episcopi,
toli- Sobonem, Spicimirum, Sobe-
nses, slaum, Zimissum, & Ceslaum,
tem- grassanti subtraxerat, secum as-
s E- sumptis. Ex quibus Gaudentium
Un- sive Radzinum, in Cathedram
Po- Gnesnensem pro se suffecit, pro-
nta- bante Gregorio V. Pontifice
aoth Maximo Ottonis III. Impera-
e do- toris cognato magnis ipse fru-
niti- stra precibus sollicitatus à Polo-

is

Az

nis

nis ut laborem ex colendis neophitorum moribus, ex ea Cathedrala Doctor & Archipræsul impenderet. Qua in re, ne prorsus vota, & desideria recens ad Christum conversæ nationis, videretur contemnere; summam, & compendiū doctrinæ Christianæ, lingua vernacula conscriptum à Polonis decantandū, cum Gaudentio Fratri reliquisset, quod usq; in præsentem diē, in templis, domibus, & aciebus olim militaribus, decantari usitatum fuit ipse ad prædicandū infidelibus Prussis Evangelium, perrexit. Ubi coronam martyrii, remo primū à nauta percussus

cus
lan
dep
fer
no
pti

Bog

P

in P

fiun

gavi

viti,

dier

milu

lao

Archiepiscopi Gnesnensis 5

cussus graviter, septem deinde lanceis, à barbaris confossus, adeptus est die 23. mensis Aprilis feria sexta magna Anno Christi nongentesimo nonagesimo septimo.

CAPUT II.

Bogumili parentes, & praeceptor.

POrajus autem frater ipsius germanus, sumpta conjugē in Polonia, Comitum Libicensium nomen, & stirpem propagavit, ex qua genuini hætedes aviti, Rosæ albæ, candoris prodierunt Boguphalus, & Bogumilus germani fratres, ex Nicolao de comitibus Libicensibus,

in Bohemia, stirpe Poraia ori-
 undo, in maiore Polonia, Gne-
 snensi Castellano, primariae di-
 gnitatis in Senatu Polono viro,
 & Catharina Gryphia, Comitū
 de laxa sorore, foemina lectissi-
 ma, parentibus piis; ac Deum
 timentibus prognati, in Villa
 hereditaria dicta Cosmineo,
 prope Dobrovum pagum Ar-
 chidiacesis Gnesnensis, Archi-
 diaconatus, & territorii Unie-
 ioviensis, Palatinatus Syradien-
 sis. Hi ab infantia in timore
 Domini, & pietate Christiana
 instituti à parentibus, literis e-
 tiam humanioribus pueritiam
 excoluerūt, in Gymnasio Gne-
 snensi

Archiepiscopi Gnesnensis 7

ori- fnenfi, sancto præceptore curâ
Gne- illorum institutionis sustinente,
æ di- Ottone Bambergienfi Episco-
viro, po; qui quamvis & ipse illustri-
mitū bus in Suevia Comitibus, Patre
stissi- Bertholdo, & matre Sophia na-
deum tus esset, tamen orbatus paren-
Villa tibus, ad eam devenerat egesta-
leo , tem, ut cum Grammaticæ præ-
Ar- cepta, itemque Pœtas, & Phi-
rchi- losophos tenaci memoria com-
inie- plexus esset, nec haberet sum-
dien- ptus, ad studia sublimiora ne-
more cessarios, in Poloniam, quæ tunc
iana nobilissimum pretiosissimarum
is e- Sapientiæ mercium extitit em-
tiam porium venerit, & ludum lite-
Gne- rarium ibi cū authoritate Prin-

si

cipis docendi; aperuerit. Cancellarius deinde factus Boleslai primi Polonorum Regis, & ab eo ad Henricum Quartum Imperatorem legatione functus, Episcopatum Bambergensem, mortuo Ruberto eius Diœcesis Episcopo, ejusdem Imperatoris promotione, consecutus est, à Paschali Summo Pontifice confirmatus, & ipso die Pentecostes á eodem consecratus. Sub tanto præceptore, posteaquam Grammatices & humaniorum studiorum tyrocinium deposuissent in Patria, ad colendas severiores Musas, animumque perpoliendum Theologiæ, ac
iuris

Archiepiscopi Gnesnensis 9

juris Canonici peritia, Lutetiam
Parisiiorum sufficienti, ac libe-
rali sumptu instructi, missi sunt.
Vivebat tunc S. Bernardus, Cla-
ræ Vallis, Ordinis Cistercien-
sium Abbas, qui per totum or-
bem, sanctitatis instituti sui, lō-
gè latèque ita fragrantiam spar-
serat, ut ipso superstite, tria
monasteria, Andreoviense, Lu-
onense, & Lasdense celeberrima
in Polonia fuerint fundata &
liberali fundatorum munificen-
tia dotata. Eius Ordinis, cum
diligenter in Galliis sanctimo-
niam circumspexisset Bogupha-
lus, postquam divinarum Sci-
entiarum opibus auctus, una
cum

cum fratre Bogumilo, in patriā
 fuisset reversus, nihil cunctabū-
 dus, quod firmo & constanti a-
 nimo Theologiæ sacrae incum-
 bens, deliberaverat, exequi sta-
 tuit: seque, spreto fallacis mun-
 di fucō, vanisque ipsius pollici-
 tationibus, & illecebris sæcula-
 rium deliciarum damnatis, so-
 dalitio Cisterciensium, in mo-
 nasterio Lukneasi, quod nunc
 Wagrovecense dicitur, solenni
 professione addixit.

CAPUT III.

*Bogumilus Ecclesiam Sanctissimæ
 Trinitatis edificat.*

Porro natus maior Bogumilus
 mēsurā præclari sui nominis
 fortu-

atriā fortunato implens omine, o-
abū- mnem huc operā cōtulit, ne de-
ti a- fidio- re passu, minoris vestigia
um- cōse- ctaretur fratris; qui sã nomi-
sta- ni suo Bogufali (Dei laudem id
un- sonat, idiomate Polonico) satis
lici- videbatur respondisse, in holo-
ula- caustum divinæ laudis, religio-
fo- sa professione cōsecratus. San-
no- cta igitur excitus æmulatione,
unc cœpit & ipse cogitare diligen-
nni tius, quomodo per stabilia vir-
tutum exercitia, Deo charus
(quod dictio Bogumili, sua si-
gnificatione deposcit) evaderet.
Atque imprimis cū Deum
strenuè, ac fortiter amando, se
id consecuturum speraret, im-
pulsu

pulsu Divini spiritus, inter De-
um & se reciprocante amicitia,
omnes peccandi occasiones,
quam accuratissimè subterfuge-
re constituit. Cum vero admi-
nistrationem bonorum, ad se o-
bitu parentum devolutorum su-
scipisset, frequentius Dobrově-
sem pagum, oculis & animo lu-
strare consueverat, tanquam lo-
cum, ab omni negotiorum stre-
pitu semotum, proindeque cœ-
lestium bonorum contemplati-
oni maximè idoneum: speculā-
do præsertim collem, inter al-
tas quercus editiorem, duplici
fluviorum Nyr, & Vartæ, an-
fractu, aditum in lucum opacū

inter

Archiepiscopi Gnesnensis I

De- intercludēte, circumfluum; cu-
itiā, ius loci opportunitatem, cum
es, attentius considerasset, ante o-
ge- mnia quæ digesserat animo,
mi- proposita, Christum bonorum
e o- suorum cohæredem scripsit,
su- certa illorū portione Parocho,
vē- qui curam Dobrovensis populi
lu- gereret, attributa; & templum
lo- ad laudem, & gloriam Sanctis-
re- simæ Trinitatis, sub eius patro-
ce- cinio de plantis abiegnis, quæ
ti- arbor cariei non obnoxia in æ-
lā- vum durat, extruxit: atque ab
al- Archiepiscopo Gnesnensi Joā-
ici- ne Primo, ritu solenni dedican-
n- dum procuravit. Placebant hæc
cū in Dei gloriæ propagationem
ado-

adolescentis studia Gnesnensi Archiepiscopo, qui iuvenem, ut post ædem divino nuncupatum cultui, se quoque in eius laudem vellet mancipatum: sic enim Dilectus Deo & hominibus, iuxta nominis sui elogium cenferi posset. Non inuitis accepit auribus Archipræfulis avunculi sui admonitionem, eò etiam facilioribus, quod iam de vitæ statu deligendo, matura deliberatione hinc inde perpensis consiliis, & prudentum responsis, non amplius ancipiti distraheretur hallucinatione, sacerdotalis munus officii, firma cogitatione complexus.

CA-

*In a*SU
ra

non

Unic

latus

larii

mag

Nor

gilit

ditia

di l

exul

gita

fidu

um

CAPUT IV.

In aulam se Archiepiscopi cōfert.

Subductis ergo rei domesticæ rationibus, Archiepiscopum non multò post sequitur ad arcē Unieioviensem, & in album relatus aulicorum, munus Cancellarii ab eo sibi demandatum, magna fide, ac diligentia obit. Non fidebat ætatis lubricæ fragilitati, aulæ inconstantes blanditia à qua plerumque monendi libertas, & veritatis candor exulare solet, circumspècta cogitatione, revolvens; proinde fidum ianitorem, portis sensuum affixit, timorem Domini: ca-

vens

vens, ne quid illuc introgrederetur, quod castimoniam mentis, & corporis ullo modo possit contaminare, aut saltem carnis appetitui reluctantes, labefactare conatus. A Societate illorū, quibus Deum offendere, pro parvo ducitur, magnopere abhorruit, pluris tempus aestimavit, quam ut illud vanis aulicorum occupationibus, & ludorum levitati, putaret impendendum. Otium detestatus, nunc orando, nunc scribendo, nunc legendo laborum, & curarum tædia temperavit; honestis nonnunquam deambulationibus, & amicorum colloquiis, intensas animi

animi vires remittere contētus.
Induit panopliā strenuus Chri-
sti miles, omnium earum virtu-
tum, à quibus plurimum præsi-
dii, propugnandæ castitati esse
solet, maximè autem jejuniis,
in obsequium spiritui, rebellem
carnis vigorem, subigere habu-
it usitatum, quorum tam religi-
osus cultor extitit, ut non mo-
do vigiliis Sanctorum, & qua-
tuor temporum observantiam,
unica refectio transigeret, ve-
rum etiam quavis sexta feria, ob
memoriam Dominicæ passio-
nis, tantum puer teneret rigo-
rem, ut ne particulam quidem
panis, fero degustandam sibi

B per-

permetteret. Quadragesimam majorem
 per novem integras septimanas, ut p
 more majorum servavit exactè. clie
 Ultra quos jejunandi modos, ab festo
 Ecclesia Catholica præscriptos, dæn
 vel diuturna Polonorum tradi- dig
 tione usurpatos, frequentius plag
 voluntarias corpori castigando tion
 inedias, sicut & cicilia, humi- diffi
 cubationes, vigiliæ, flagellatio- aux
 nes, genuflexiones, brachiorum exer
 in modum crucis extensiones, scen
 diuturnas stationes, & cætera tatil
 ejus generis, macerandæ carnis Div
 instrumenta crebrò adhibuit, tu S
 quibus inexpuguabile scutum quo
 orationis adjunxit, gloriosissi- pue
 mæ Virginum Virgini Deiparæ Itaq
 ma, o

iam majorem in modum supplicans,
nas, ut propositum castæ mentis, sui
et. clientis tutelari ope, contra in-
s, ab festos mundi, carnis, & Caco-
tos, dæmonum insultus, defendere
adi- dignaretur; *Sciens Dæmonum*
tius *plagas, & carnis innatas appeti-*
ndo *tiones, quibus assidue vexamur,*
mi- *difficile esse sine Beatæ Virginis*
tio- *auxilio ut sedare queamus.* His
rum exercitationibus, sensim adole-
scens, scientiam à fallacis mundi vani-
tibus abducebat, ad iugem
Divini Numinis cultum, in sta-
tu Sacerdotali eam disponens,
quod propositum iam inde à
puerilibus annis conceperat.
Itaque quasi legem animo fixit

perpetuam, natu maiores revereri, æqualibus non invidere, inferiores non contemnere, amicos in via virtutis occurrentes, impensius omnibus officiis colere, omnem ambitionem ab actionibus excludere, in iisque solam Dei spectare gloriam, & amorem, sobrietatem amare, ab inutilibus sermonibus linguam compescere, piorum librorum lectioni ac meditationibus rerum cœlestium vacare, aures a verbis detractorum, & a scurrilibus aulæ iocis averruncare & quævis arma virtutum, à Sæctis Patribus, quibus se totū adverso ictus Vaferrimi serpētis muni-

muniret mutuari; ita ut omnes, quos aliqua virtute consideraret excellere, sibi ad imitandū ob oculos statuerat, iamque ipsa ferii vultu compositione, & motu animi, corporique moderatione specimen quoddam vitæ Anachoreticæ, in adolescentia præferre videbatur. Mirabantur omnes aulici, tam gravem, imperturbati propositi, constantiam: ob quam illum, & sincere diligebant, & religiosā quādam observantiā verebantur; ut illo præsentē, non auderent quidquam castis molestum auribus proloqui, neque indulgere ludis, aut vanis auli-

corum facetiis & oblectamentis præsumerent. Fuit in aula Bogumilus juvenis, cor senile gerens, *omnibus officiosus, nulli onerosus, devotus ad Deum, benignus ad proximum, sobrius ad mundum, Domini servus, proximi socius, mundi Dominus, superiora habens ad gaudium, æqualia ad consortium, interiora ad servitium.*

CAPUT V.

De vitæ statu deliberat.

CONsiderabat Archiepiscopus mores in juvene, ad omnium virtutum harmoniam rectè concinnatos attentius, ma-

magno suo solatio; agens Sum-
mas Numini gratias, quod sibi
talem in vinea sua cooperato-
rem destinasset; itaque vocato
ad se adolescenti, qui jam tunc
a sacris Canonibus definitæ ad
Sacerdotium fuit ætatis deside-
rium, quod antea sibi circa cõ-
secrationem Ecclesiæ Parochi-
alis Dobrovensis exposuerat, i-
teratis vicibus gravi persuasio-
ne inculcat, identidem asseve-
rans, quòd strictam tremendo
judici rationẽ esset redditurus,
de talentis sibi concreditis, nisi
vellet justis obsecundare moni-
tionibus, atque usuram talento-
rum, in alimoniam familiæ do-

minicæ, fideliter convertere, super eam, per sacerdotii Ordinem, constituendus. Gratias agit primo Archipræsuli, pro paterno erga se affectu, & benevolentia: inducias deinde ad tempus Ordinum à jure præfixum, sibi concedi poposcit, intra quod matura deliberatione peracta, se ad tam excelsi muneris officium disponderet Digressus ab Archiepiscopo, cæpit sublimis fastigii celsitatem accuratè speculari, & eo periculosioris præcipitii ruinam considerare, quò altiùs apex dignitatis emineret, intra se diligenter expendens. *Grandis dignitas*

tas
inc
siv
N
nu
mi
lur
mi
qu
qu
sol
cir
ne
bis
fic
cù
pu
exp

tas Sacerdotum, sed grandis ruina si peccant, letamur ad ascensum, sed timeamus, ad lapsum.

Non est tanti gaudii excelsa tenuisse, quanti mæroris de sublimioribus corruisse: Nec enim solum pro nostris delictis reddemus rationem, sed pro omnium, quorum abutimur donis, & nequaquam sumus de eorum salute solliciti. Tanta verò sollicitudo, circa unius animæ lucrum est necessaria, quanta universi orbis divitias lucramēto, non sufficeret negotiatori. Tandē, cūm frequentiū Archiepiscopus, Ecclesiarum necessitatem exponeret, & verbis pluribus,

charitatem erga proximorum salutem exaggeraret, pro qua Filius Dei de coelis descendit; atque in super illum potentis obedientiæ terreret authoritate, tandem Bogumilus, voluntatem hanc Dei esse interpretatus, in re tanti momenti, quanti esset sua, & proximi salus, majorum qui vices Dei obeunt in terris, non refragari consuetus, victas spontè dedit manus authoritati, persvadentis Archiepiscopi. Nimirum *bonus obediens dat suum velle, & suam nolle, ut possit dicere paratum cor meum Deus, paratum cor meum, paratum quodcunque præceperis, face-*

*facere, paratum ad nutum citius
obedire, paratum tibi vacare,
proximis ministrare, me ipsum
custodire, & in cœlestium con-
templatione requiescere. Eum
ita dispositum, à populi turba
segregat Archiepiscopus, inde
innumerus Cleri refert, ac tan-
dem per omnes Ordinum gra-
dus, ritè legitimèque promotū,
Presbyteratus sacro charectere
insignit.*

CAPVT VI.

Fit Sacerdos humilis

FACTUS ex obedientia Sacer-
dos Bogumilus cœpit cu-
mulatiùs cœlestium immissio-
num

num dona sentire, atque jam
Deo, qui consumens ignis est,
propior factus, sacrique amo-
ris incendio liquefcere, & flu-
ens tanquam cera à facie ignis,
fefe in abyffum nihili, cum
profunda humilitate demittere.
Nam ea est veræ humilitatis
conditio, ut quò propius divi-
næ Majestatis gloriam specula-
tur, eo magis fe indignam divi-
ni sermonis confortio reco-
gnoscat. Secushic omnino ac-
cidit, quam in humanæ con-
versationis frequentia videamus
evenire: ubi diuturna fa-
miliaritas, extremi contemptus
effe folet occasio. Non enim
ani-

anima fidelis, & verè humilis,
quòd eam sponsus cœlestis di-
gnetur alloquio, aliquid in se,
quo tantos mereatur favores,
recognoscit; Sed verecunda re-
verentia, & modestia, coram
majestate suprema, in cognitio-
nem sui nihili profundius de-
scendit nec pensat, ubi nunc
est sed ubi fuit, dum non fuit.
Excitabat Bogumilum, ad pro-
fectum in hac virtute, remini-
scentia miseræ conditionis, &
fragilitatis humanæ, *semper co-
gitando, quid sibi deesset, repetēs
memoria, ubi fuit secularibus
irretitus curis, aut iudiciorum
Dei sententiam metuens, & secū
que-*

quærens, ubi erit; aut cum mala vitæ præsentis attendens, & solerter mærens, considerabat ubi esset: aut cum bona supernæ patriæ contemplabatur, quæ quia nondum adipiscēbatur, lugens conspiciebat, ubi non esset; illud tantum usurpans cum tædio:

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te Deus.

Illam verè secutus est humilitatem, quæ omnium virtutum est in nobis origo, in propria radice charitatis pullulans, & perdurans; non quæ se molli vultus compositione ostentat aut modesto corporis gestu venditat,

aut

aut fracta verborum voce insi-
nuat. Sed quæ puro cordis affe-
ctu, per vilitatis suæ recogniti-
onem, coram Deo se proster-
nit. *Sunt enim plerique in mun-*
do, qui volunt esse humiles, sine
despectu, bene vestiti sine sollicitu-
dine: delicatæ pacis possessores, si-
ne labore, alijs detrahentes, mor-
daces ut canes, dolosi ut vulpes,
superbi ut leones, intrinsecus au-
tem lupi rapaces, mellis dulcedi-
nem, id est inanis gloriæ, & latē-
tis lasciviæ ut ursi quærentes. Vo-
lunt esse sine auctoritate iudices,
sine visu testes, postremò falsi ac-
cusatores, & omni veritate ca-
rentes. Illam coluit Bogumilus
humi-

humilitatem, quæ in timore Domini fundata, propriæ infirmitatis conscientia, in ima deprimitur, & sincero corde se Deo, & in officiis suæ vocationis, cum fiducia divini auxilii fideliter obeundis, & præstanda in pœnis, & ærumnis obedientia, & exhibendo debito aliis honore, subicit. Corde se credebat indignum honoribus, & ore confitebatur ad sacerdotium se nullis meritis, sed sola dignatione misericordiæ Domini, vocatum. Itaque reputans animo puritatem Angelicam, quæ sacerdotii dignitati annexa est, imbecilles vi-

res ad excipiendum manibus
Dominum, *sub quo curvantur
qui portant orbem:* ad portan-
dum eum qui *tribus digitis mo-
lem terræ* appensam gerit, ad
sustinendam illius maiestatem,
*qui sedit super Cherubim, & Se-
raphim;* ad luctandum cum Deo
Israel forti, humili oratione di-
sponebat; modò cum Centuri-
one indignum se tanti hospitis
præsentia corde sincero pronũ-
tians, modò cum Elisabetha
hilari gestiens voluptate, mira-
bundus exclamans: *Unde mihi
hoc ut Dominus meus ad me ve-
niat,* nunc cum Abrahamo pul-
verem se ac cinerem, in conspe-

Qu divina maiestatis profitens,
nunc se peccatorem cum san-
cto Petro recognoscens, nunc
cum prodigo filio, indignum
videre altitudinem coeli se repu-
tans, nunc divini fretus auxilii
fiducia, cum Davide latabun-
dus occinens: *Calicem salutaris*
accipiam, & nomen Domini in-
vocabo: nunc omnes animi, cor-
porisque facultates ad laudan-
dum creatorem divini psaltis
fervore provocans: *Benedic a-*
nima mea Domino; & omnia
quæ intra me sunt, nomini san-
cto eius. Benedic anima mea Do-
mino: & noli oblivisci omnes re-
tributiones eius.

CAPUT VII.

Orationibus insistit.

Igitur singularem Dei boni-
tatem, & gratiam vocationis
ad tam excelsæ dignitatis api-
cem recognoscens, & cum fide-
li Samuele, promptum se, ac
hilarem ad obsequium, vocan-
ti Deo exhibere satagens, ora-
tionis adminiculum adimplen-
dum tam ardui negotii munus,
adhibuit. Præter divini officii
pensum, quod diebus singulis,
juxta ritum & ordinem Pro-
vinciæ Gnesnensis, devotè at-
tentè ac fideliter omnipotenti
Deo exsolvebat, magnam tem-

poris partem, orationi mentali
tribuere solitus erat, jaculato-
rias (ut vocant) preces, identi-
dem ferventi spiritu interiçiēs:
*Diligam te Domine fortitudo
mea: Dominus firmamentum
meum, & refugium meum: & li-
berator meus: Deus meus adiu-
tor meus & sperabo in eum.
Protektor meus & cornu salutis
meæ: & susceptor meus. Lau-
dans invocabo Dominum: & ab
inimicis meis salvus ero. Domi-
ne, nomen tuum, & memoriale
tuum, in desiderio animæ. Ani-
ma mea desideravit te in nocte:
sed & spiritu meo, in præcordiis me-
is vigilabo ad te: Anima mea li-
quesca*

Archiepiscopi Gnesnensis 37

quesacta est. ut dilectus meus locutus est mihi. O Deus meus, noverim Te, noverim me; utinam te summam bonitatem omnes homines cognoscant, & peccare desinant, & condignas gratiarum actiones, pro beneficiis universæ creaturæ tuæ tibi persolvant. Excessivam Redemptionis humanæ charitatē, cum iucundissima voluntatis inflammatione, & ardentissimo imitationis, in cruciatibus Domini nostri Jesu Christi, virtutum expressarum, desiderio, tennerrima compassione medullitus liquecens, contemplabatur. Officium gloriosissimæ Virgi-

nis Matris Dei, horis Canonicis adiungebat, & coronam illius, cum interno quodam supernæ dulcedinis gustu, & animi serena voluptate, quotidie recitabat. Invaluerat iam tunc pia in Polonia consuetudo, (nam simul cum Evangelio, cultus erga Deiparam in partes nostras devenit) angelicas salutationes ad numerum annorum quibus in terris morata est, replicandi: eamque sexagesies, & ter salutandi, singulis Salutationum, decadibus Dominica oratione adiuncta, qui mos orandi, a sancto quodam Eremita, ipsa Deipara ipsum edocente, (ut fidelima-

li maiorum traditione accepimus)profluxit. Hunc suplicandi ritum Advocatæ nostræ, nunquam intermisit Bogumilus, puer sibi à piis parentibus traditum: cuius devotionis evidēs argumentum est, lapideus globus grandior, quales Eremitæ, ac nostri peregrini plerumque gestare solent, in eremitorio suo, inter quatuor quercus inventus, quem magni muneris loco ferebat Matthias Lubiencki Archiepiscopus Gnesnensis, eximius Deiparæ cultor, qui in honorem ipsius, regali magnificentia, basilicam à fundamentis erexit Lovicii: & alteram

Unieiovii, magno sumptu restauravit, & concameravit. Sed ad Bogumilum revertamur, & modum quo se ad operandū tremendo sacrificij mysterio, disponebat, prosequamur. Iacebat pronus humi, manibus in formam crucis extensis, largo lachrymarum imbrey, præ dulcedine spiritus, profilientium terram irrigabat: Christi Domini exemplum imitans, qui prolixius Patrē orans in horto, cum lachrymis, & sanguineo sudore, se ad cruentum Sacrificium, in ara crucis pro nobis offerendum, præparabat. Commendabat suas Angelis preces,
supre-

Archiepiscopi Gnesnensis. 41

re- supremo Domino præsentan-
vit. das, non exiguo ipsorum por-
ur, titorum solatio. Nam *Oratio*
adū *est animæ sanctæ præsidium, An-*
o, *gelo bono solatium, Diabolo sup-*
la- *plicium, gratum DEO obsequiū,*
ous *pœnitentiæ laus, religionis per-*
ar- *fecta gloria, spes certa, sanitas*
ræ *incorrupta.* Implorabat supplex
um Virginis DEI paræ patrociniū,
ni- ut cujus mater extitisset purissi-
vi ma, ad ejusdem conficiendum
o, corpus & sanguinem, sibi ne-
eo cessariam impetraret a Filio pu-
fi- ritatem. Flagitabat Cœlitum
is intercessionem, potissimū ve-
n- rò illorum, in quorum memo-
s, riam rem divinā facturus erat.

42 *Vita S. Bogumili.*

Propitiabat Numen divinum
animabus fidelium defunctorū,
ac eò quidem ferventiùs, quò
maiore vivorum, in extrema
constitutos necessitate, confi-
deraret indigere suffragio; de-
precans majestatem altissimam,
ut hostiæ salutaris interventu,
pœnis, ergastuli Purgatoriī, reos
dignaretur absolvere. Liqve-
scebat mens Sancti, cœlestibus
perfusa deliciis, quoties sacri-
ficiū sacrosanctæ Missæ, im-
mensæ charitatis erga genus
humanum pignus, offerebat:
ut dulces lachrymæ ab oculis
celebrantis, in ipso cordis, di-
stillatæ divini amoris æstu, me-
ditullio,

ditu
linde
pere

Susci

V

cuiss
& ac

gum

qvan

dota

mino

gatu

Anti

prov

inter

chiep

ditullio, quādoque sacro altaris
lintheamini aspersæ, prorump-
perent.

CAPUT VIII.

Suscipit Ecclesiæ Dobrovensis curam.

VAcatur interea Dobrovensis
Ecclesia parochialis, San-
ctissimæ Trinitatis, cuius curā,
& administrationem defert Bo-
gumilo Archiepiscopus, tan-
quam illius nuper exstructæ, ac
dotatæ, patrono, & villæ Do-
mino hæreditario. Nihil refra-
gatur obediens Sacerdos, iussis
Antistitis; accipit non invitus
provinciam, divinitus sibi, ut
interpretabatur voluntate Ar-
chiepiscopi, oblatam: conscius
autem

autem infirmitatis suæ, supremi bonorum omnium largitoris gratiam, & auxilium precatur, ad maiora usitatarum virtutum adnitens incrementa. Diligenti attentione secum revolvit, magnum esse dilectionis DEI argumentum, in curam salutis humanæ incumbere, & animarum pretioso CHRISTI sanguine redemptarum, vigilantem gerere sollicitudinem. Magno igitur amoris divini æstuans incendio, & quòd diligere proximum tanquam se ipsum maius sit, omnibus holocaustomatibus, & sacrificijs considerans: quemadmodum pro se,
ita

ita
jest
quo
tati
deg
dile
mar
cis
sive
Sac
jux
Qu
tis
bib
tia
est
lex
nia

ita & pro populo summæ majestati offerebat sacrificium, in quo dulcedo suavissimæ charitatis, tanquam in proprio fonte degustatur. *Majorem nempe hanc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis, cujus animæ positionis, siue mortis, annuntiatio est Sacrosanctæ Missæ Sacrificium, juxta illud oraculum Apostoli: Quotiescunque enim manducabitis Panem hunc, & Calicem bibetis, Mortem Domini annuntiabitis, donec veniat. Et in hoc est Charitas: non quasi nos dilexerimus DEVM, sed quoniam ipse dilexit nos, & misit Filium*

Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Nimirum hoc est vinculum dilectionis DEI primum erga nos, & nostræ cum illo, ac inter nos unionis, quam tantopere DEUS amat, ut qui eam sciderit, Sacrificium de manibus illius oblatum repudiet, ipse dicente Domino: Si offers munus tuum ad altare, & recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te: relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari Fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum. Quoties igitur ad tesseram Christianæ Charitatis & communiois

m pro munitionis æternæ gloriæ pignus
ocest in divinissimo Eucharistiæ Sa-
pri- cramento , percepturi fideles
cum accedebant, toties bonus Pastor
quam dilecti Discipuli mandatum illis
c qui inculcabat: *Diligamus DEVM*
de *quoniam DEVS prior dilexit*
repu- nos: *si quis dixerit quoniam di-*
ino: *ligo DEVM, & Fratrem suum*
tare, *oderit, mendax est. Qui enim*
fra- *non diligit Fratrem suum, quem*
rum *videt, DEVM quem non videt,*
uum *quomodo potest diligere? Et hoc*
re- *mandatum habemus à DEO:*
tunc *ut qui diligit DEVM, diligat*
um. *& Fratrem suum. Proponebat,*
eram *& CHRISTI Domini testamen-*
om- *tum; summæ dilectionis erga*
nis
nos

nos plenum: *Mandatum novū do vobis: ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicem. In hoc cognoscent omnes, quia Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis adinvicem.* Sic Bogumilus quem admodum Charitate DEI, ac proximi se urgente, Sacerdotiū adiit, ita primū officium esse Sacerdotis, in cordibus fidelium tam excellentis virtutis radicare plantationē, existimavit, proinde plurimum operæ pastoralis in eo posuit, ut omnia mutuarum offensionum, in populo suo tolleret scandala, dissensionum causas, ex animis irarum

A
irar
radio
verò
Chri
ret o

Dilig

S
Ac
tio
cerd
veræ
tum
rum
quit
cogit
inest

irarum vepribus Sylvescentibus
radicitus extirparet: dulcem
verò fraternæ dilectionis, &
Christianæ concordiae, infere-
ret olivam.

CAPVT IX.

*Diligenter administrat Sacra-
menta.*

Sacramentorum administra-
tioni, (quod alterum est Sa-
cerdotis officium, & eximium
veræ Dei dilectionis argumē-
tum) illorum præsertim, quo-
rum omissione salus æterna ne-
quit obtineri, sedulus inhæsit;
cogitans, ne aliquando pretium
inæstimabilis lytri, sua incuria

D

in

in aliqua Christi periret ove :
proinde frequenter populum
admonuit, ne infantium pro-
craftinaret baptismum demon-
strans, in quanto versetur peri-
culo infans nondum salutaris
unda baptismi tinctus, utpotè
qui mancipium sit, infensissimi
generi humano Tyranni, qui
quidvis audet in eos, qui hæ-
reditatem æternæ salutis per
gratiam baptismi sunt adituri ;
quod si de vita periclitaretur
nasciturus puer, formam pro
illo casu, materiamque bapti-
smi docebat obstetrices, mo-
nebatque seriò, ne quid minue-
re, vel addere auderent, quod
sub-

ove: substantiam interverteret, ma-
ulum ximè necessarij, ad vitam æ-
pro- ternam obtinendam, Sacra-
non- menti: pròximas puerperio fæ-
peri- minas hortabatur, ut pæniten-
itatis tiæ Sacramento culpas delicto-
potè rum expiarent, inter spem, ac
ssimi metum vitæ, mortisque sub E-
, qui ve maledictione constitutæ;
hæ- quam doctrinam etiam, longū,
per & periculosum iter ingressu-
turi; ris, navigaturis, militibus præ-
retur lium inituris & ægritudine a-
pro liqua lecto affixis, crebro in-
apti- culcabat ne tunc primùm Sa-
mo- cerdotem, ad excipiendā pec-
nue- catorum suorum confessionem,
quod vocarent, cū in extremo vitæ

discrimine positos, vix sensuum, rationisque compotes, ac quod exinde sequitur, vix gratiæ divinæ capaces, amittendæ salutis æternæ periculo supina illos negligentia obijcit. Ipse interim tam sanos, quam ægrotos parochianos, libenter invisebat, illos in prospera rerum affluentia, ad gratiarum actionem Deo debitam, & elemosynam pauperibus, pro Christi nomine impertiendam invitās: hos autem ad tolerandas ægritudinis molestias patienter adhortans, paterna ijs consolatione proponens, morbos, qui nobis à Deo immittuntur, vel futuro

sententiarum peccatorum esse amuleta vel præteritorum satisfactoria remedia. Si quos autem longiori, vel graviori ægritudine in periculum vitæ adduci animadverteret, ad muniendū se Sacro divinissimæ Eucharistiæ Viatico, suaviter inducebat, & inductos eo benignè refocillabat, suadens ne unctionis extremæ Sacramentum postponerent; cujus ea vis, & efficacitas esset, ut reliquias peccatorum, præsertim venialium deleret; ac proinde fortiter Christi athletas, ad resistendū hosti calcaneo infidiant, corroboraret; & corporis etiam sa-

nitatem, quandoque juxta Dei
beneplacitum, restitueret. Sva-
debat fanis, ut ægrotos liben-
ter visitarent, & necessitatibus
eorum, animi & corporis, quibus
que pto sua virili subvenirent.
ipse in ijs quæ docebat, alacri-
præiens exemplo. Inter alia
misericordiæ opera, ut mortu-
orum funera ducerent, & in se-
pulturam pauperum, ditiores sū-
ptum facerent, hortabatur; co-
piosam ejus commiserationis
retributionem in operibus san-
cti Tobiaë declarando: ipse pi-
etatis hoc officium Christianæ
nunquam oblata occasione in-
termittēs, & proprio sum-
ptu

Archiepiscopi Gnesnensis 55

ptu iusta pauperibus persolvēs.
Ne autem quis desiderare pos-
set in eo, aliquod sollicitudinis
pastoralis officium, & ejus cul-
pā se perijsse coram supremo
Judice justè queri posset, assiduo
se intra limites parochiæ con-
tinuit, convivium luxum redo-
lentia, tam parochianorum,
quam vicinorum nobilium de-
vitando. Ubi tamen, quando,
& quibus speraret suam præ-
sentiam, ac potissimum simpli-
cibus profuturam. Semper se
comem, benignum, lenem mo-
destum affabilem, & cunctis ac-
cessu facilem exhibebat; cibo,
potui, somnoque parcius indul-

gens, ut in vigili pastoralis officii statione; ad reficiendas suæ fidei commissas oves, Sacramentorum mysteriis, noctu, diuque esset expeditus.

CAPUT X.

*Prædicationis talento fideliter
negotiatur.*

NEc verò illud obscurum est Dei, & proximi dilectionis indicium, talenta divinitus sibi tradita in negotiationem cælestium margaritarum, & usuram, lucrumque animarum familiæ Domini, liberaliter expendere. *Hunc enim servum fidelem, atque prudentem, præ-*
posi-

Archiepiscopi Gnesnensis 57
positum familiae significat, cōmo-
da atque utilitates sibi commis-
si populi curantem. Qui si dicto
audiens, & praeceptis obediens e-
rit, id est, si doctrinae opportuni-
tate, & veritate infirma confir-
met, disrupta consolidet, depra-
vata convertat, & verbum vitae
in aeternitatis cibum alende fa-
miliae dispendat, atque haec agens,
hisq; immorans deprehendatur :
gloriam à Domino tanquam di-
spensator fidelis & villicus utilis
consequetur, & super omnia bona
constituetur, id est, in Dei Gloria
collocabitur. Nactus erat natu-
rae beneficio praeclaras ad per-
svadendum dotes Bogumilus,
justam-

justam uiri staturam, quæ nec
proportionis, & symmetriæ to-
tius corporis partium excede-
ret mensuram, nec ab ea quavis
parte deficeret, latera firma,
vocem sonoram, vultûs gravi-
ter compositi majestatem, ser-
moni etiam conferente gratiâ
facie liberali. Sed in his o-
mnibus plus operabatur fervens
proximi charitas, ardens propa-
gandæ divinæ gloriæ zelus, in-
defessum Sacrarum literarum
studium, sanctorum patrum le-
ctio, beneficiorum Dei, maxi-
mè redemptionis humanæ me-
ditatio & virtutum, quas auri-
bus mentibusque instillabat au-
dito-

ditorum, in se ipso expressum
exemplar. Æstuabat cor ejus
divini amoris incendio tam va-
sto, ut totum orbem illo igne,
quem Christus Dominus, *Venit*
in terram mittere conflagrare
desideraret. Quidquid ad Dei
gloriam opportunum videret
amplificandam, nullo modo si-
bi negligendum putabat, tan-
quam fidelis talentorum Do-
mini dispensator. Quidquid de
suggestu dicturus erat populo,
sive vitia detestaturus, sive vir-
tutes commendaturus, sive sup-
pliciorum æternorum pœnas e-
xaggeraturus, sive felicitis bono-
rum operum retributionis gau-
dia

dia explicaturus, siue beneficiorum Dei, & in his potissimum redemptionis generis humani magnitudinem enarraturus, siue ad pœnitentiam de sceleribus admissis peccatores, hortaturus, omne illud intra prœcordia, & flagrantis Dei amore cordis medullas, decoquere, lachrymis foras erumpentibus usitatum habebat, non prius populo, quàm sibi magister. Nulla sibi quantumvis elaborata, & ad profectum proximorum accommodata sapiebat oratio, siue contio, quam non svavi dulcissimi nominis Jesu commemoratione, condidisset. Nomen quippe

Archiepiscopi Gnesnensis 61

quippe hoc divinum, sciebat
esse *oleum effusum*, quod & odo-
rem salutis balaret, in vitam æ-
ternam anhelantibus, & fœto-
res peccatorum dissiparet, profi-
cientibus virtutum splendores
illuminaret, tepidos accende-
ret, fessos recrearet, pusillani-
mes corroboraret, & igni cha-
ritatis liquefactas mentes, in
consortium divinæ naturæ mi-
sceret. *Neq̃ enim aliud nomen
est sub cœlo datum hominibus in
quo nos oporteat salvos fieri,*

Quoties autem nomēn hoc sa-
lutiferum, vel Deiparæ Virgi-
nis Mariæ pronuntiandum illi
fuit, tam in Ecclesia, quàm ex-

tra, toties cum demissa reverentia caput inclinabat, & exemplo docens, & verbis quandoq; rudem admonens plebem, quænam sacrosanctis nominibus veneratio deberetur.

CAPUT XI.

Doctrinam Christianam rudi populo explicat.

ET quàmvis tanquam ignitus Seraphim, maximè in Votis haberet, voluntates hominum ad Dei amorem, plurimorum ipsius beneficiorum recordatione, inflammare, tamen ad captum hebetis plebeculæ, sese demittens, comprimis necessaria

Archiepiscopi Gnesnensis. 63

cessaria scitu doctrinæ Christi-
anæ capita, vulgaris sermonis
simplicitate, adhibitis etiam, ubi
res posceret similitudinibus,
præsertim circa Sanctissimæ Tri-
nitatis, Incarnationis Domini-
cæ, atque sacrosanctæ Eucha-
ristiæ mysteria, & alios fidei
articulos, explanabat. Maxi-
mus autem illi labor fuit, in
extirpandis paganæ superstitio-
nis reliquiis. Nam quamvis
per fidem Christo adhæssent,
à centum jam, & amplius annis
Poloni, tamen indocile vulgus,
somnia conjecturas, vanas
observationes, & diversas divi-
nationes in humanarum actio-
num

num eventibus eo retinebat obstinatus, quò diuturniore majorum consuetudine circa priscam idololatriam fuissent radicatae. Præceptorum ergo Decalogi errabundis ovibus diligenter materiam elucidabat, docens tam medendi modos, qui fundamentum in connexionne causarum naturalium non haberent, quàm sortilegia, incantationes, magiam, necromantiam, & quasvis divinationis species, à diaboli fraudibus, & pacto seu expresso sive tacito promanare; ac proinde qui talibus occupantur, aut credunt, primo præcepto divino repugnare

at ob- gnare; reliqua illis in ordine
e ma- Dei præcepta retexens, & obli-
pri- gationem illorum, sub peccati
nt ra- mortalis reatu, & salutis æter-
o De- næ dispendio, annuntians; *quo-*
s dili- *niam qui talia agunt regnum Dei*
abat, *non consequentur.* Commen-
odos, dabat illis testamentum sancti
exio- Adalberti Martyris, sive canti-
non cum Polonis, antequam iret in
, in- Prussiam relictum, in quo is
ecro- præcipua quædã Christianæ in-
natio- stitutionis capita, brevi compē-
libus, dio, pro faciliore reminiscencia
acito complexus fuerat, potissimum
ui ta- cultum, & venerationem Dei-
hunt, paræ Virginis, redemptionis
repu- humanæ mysterium, & invo-
are E catio

65 *Archiepiscopi Gnesnensis*

cationem sanctorum continēs, sese
 atque ut illud devotè cantarent, om
 hortabatur. Multi quidem & glo
 graves sancto labores, in tam festi
 difficili rudis plebeculæ cultu stin
 ra exātlandi fuerunt, eos tamen sē
 solabantur dulces percepti fru- lite
 ctus, in populo simplici, & sin- lic
 cero corde monitis pastoralib- pat
 bus, obsequente. Monebat a- on
 agricolas, ut vita suos tempera- dit
 rent, alternis operibus, labores, pta
 ne sollicitudo rerum tempora- &
 lium, intentionem animi, ab ijs tib
 quæ ad cultum Deo exhibendū ita
 pertinent, averteret: tum etiā da
 frequenter insinuabat illis, ne all
 ad ullum opus peragendum he
 sese

n tinēs, sese accingerent, nisi prius actus
 tarent, omnes diei præsentis, ad Dei
 em & gloriam collimarent, quod dū,
 n ta m festis celebribꝫ opere servili ab-
 cultu- stinentes, & sacrosanctum Mis-
 tamen sæ sacrificium audientes, fide-
 ti fru- liter exequerentur, magna so-
 & fin- licitum exhilarabant voluptate
 torali- pastorem: qui sancta æmulati-
 ebat a- one, & ferventi zelo, quas au-
 npera- ditorum mentibus virtutes o-
 bores, ptabat inferere, illas à trunco,
 npora- & radice sui exempli, luxurian-
 , ab ijs- tibus surculis transplantabat,
 bendū ita svaviter ad currendam mā-
 n etiā- datorum Dei viam, populum
 is, ne- alliciens, imó fortissimè pertra-
 endum- hens, signorum gratiam, à Chri-
 sese

67 *Archiepiscopi Gnesnensis*
sto Domino credentibus pro-
missorum, uberem consecutus.
Quantis enim ille cæcis in via
veritatis errantibus, & de sum-
ma iam in profundum rupe pen-
dentibus, amissam reddidit visũ,
& illum, quo Christus videretur,
reparavit intuitum? Quantorum
auribus surdis, & infidelitatis
obturatione damnatis, ad perci-
piendam vocem cælestium man-
datorum, pretiosum infudit au-
ditum, ut vocanti Deo ad mise-
ricordiam responderent per obe-
dientiam? Quantos intrinsecus
vulneratos, Angelici oris arte, &
orationũ, ab infirmitate curavit?
Quantos per longam incuriam,
pecca-

peccati labe resolutos, & quadā
lepræ contagione perfusos, castiga-
tionibus, & exhortationibus ex-
piando, Deo in se operante, mun-
davit? Quantorum animas vi-
ventes in corpore iam defunctas,
& delictorum mole obrutas, ac
sepultas, ad emendationem, tan-
quam ad lucem vocando, Deo
resuscitavit, ut Domini sui admi-
randus imitator iam mortuas
Deo, è contrario mortificet vitali
morte peccato?

CAPUT XII.

Constituitur Decanus Ecclesiæ
Metropolitane.

GRatificaturus tantis virila-
boribus Archiepiscopus,

69 *Archiepiscopi Gnesnensis*
Decanali eum in Ecclesia Me-
tropolitana, Gnesnensi digni-
tate condecorat, nihil preſan-
tem: procul enim aberat à viri
ſancti moribus, illud *Subtile*
malum, ſecretum virus, peſtis
occulta, doli artifex, mater hy-
pocriſis, livoris parens, vitiorum
origo, tinea ſanctitatis, execra-
trix cordium, ambitio. Non mu-
nus illi ab obſequio, vel à ma-
nu, vel à lingua aditum para-
vit ad dignitatem, quibus viis
eniti plerumque ſolent ambiti-
oſi homines, ad ſumma hono-
rum ſaſtigia, ſponte cœco im-
petu in præcipitium barathri
mentes, non examinata virium
ad

ad dignitatem proportionem; &
quid humeris oneri ferendo
valeant, nihil considerantes.
Ipse simplex virtutis candor,
& vehemens cultus divini pro-
pagandi ardor, laborque in quæ-
rendis animarum lucris inde-
fessus, aditum ad eam digni-
tatem paravit Bogumilo. La-
borabat fidelis in vinea Domi-
ni operarius, non se quærens
extra, parvo contentus benefi-
cio, satis locuples suo patri-
monio, de quo sibi, & paupe-
ribus vitæ necessaria provide-
bat: tamen, sicut adhuc digni-
tatis gradum se non superba
provexit ambitio, ita neque o-

71 *Archiepiscopi Gnesnensis*
pum paternarum abundantia,
animum generosum insuperbiâ
impulit, ut aspernaretur inter
illustres Ecclesiæ Metropoli-
tanæ Senatores, facundus Præ-
latus conscribi, onus in honore
considerans. Etenim Decani
officium est: ritum divini cul-
tus, per Diæcesim ordinare,
horis Canonicis, ut devotè, ac
graviter in Ecclesia Cathedrali
peragantur, attendere, inter be-
neficiatos, Choro perpetuis tē-
poribus adscriptos, pacem, con-
cordiam, tranquillitatem ani-
morum fovere, seriem mini-
steriorum, juxta ordinem, &
personarum senium, disponere,
&

& ne quid desit ad implenda
divinæ laudis munia, solerti
consideratione circumspicere.
Porrò quamvis, ut annexo Di-
gnitati oneri satisfaceret, ab-
dicare vellet à se beneficii Cu-
rati Ecclesiæ Dobrovensis so-
licitudinem, tamen ab Archie-
piscopo rogatus ne id faceret,
obedienter acquievit: nihil Sā-
ctum reputans, quod quis con-
tra obedientiam auderet, aut
moliretur. Fuit tunc ea tempo-
rum conditio, ut unus in plu-
ribus Ecclesiis conscribi debe-
ret, ob sacerdotum penuriam.
Itaque onera imposita sibi be-
neficiorum sic alternabat, ut
celebri

73. *Archiepiscopi Gnesnensis*
celebrioribus diebus Choro Ec-
clesiæ Metropolitanæ adesset,
ac ne ulla in persolvendo di-
vini officii debito negligentia
obreperet, diligentius circum-
spiceret, substituto interim Sa-
cerdote, ad parochiam, qui o-
nus curæ pastoralis sustineret
ad tempus modicum, dum re-
verteretur, reliquis temporibus
assiduus in sua parochia resi-
dens, juris divini mandato reli-
giosè obtemperans.

CAPUT XIII.

*Diligentia eius in munere Deca-
canali & miraculum.*

Ade-

A Deptus eam dignitatem,
Collegium Vicariorum con-
vocat, præmissaque de divinæ
laudis excellentia oratione, in
qua disertio sermone, quomo-
do Angelorum coetus suis hie-
rarchiis distincti, summo cre-
atori alternantibus choris, to-
ta viriū colluctatione, cum pro-
funda reverentia, filiali timore,
ac voluntatis ardore flagrantis-
simo jubilant, cū explicuif-
set: eos ad æmulam cœlestis
chori contentionem, quantum
imbecillitati humanæ liceret,
adhortatus est diligenter, ut
memores, quòd eidem Domi-
no in conspectu Angelorum
sal-

75 *Archiepiscopi Gnesnensis*
psallerent, devotè, reverenter,
attentè, cum gravi pausa, mu-
nus Angelicum, ut ipsi Ange-
li Domini exercituum, exequen-
rentur. Atque ne ulla torpe-
do mentis, tarditas corporis,
aut horæ alicujus omissio sub-
reperet, Vicedecano seriò in-
junxit: ut semper Choro inter-
esset, & ne quid eorum, quæ
à se ordinata sunt, intermitte-
retur, accuratè invigilaret. Pun-
ctatori deinde negotium dedit,
eos qui abessent, aut infra of-
ficiū confabularentur, vel
quoquomodo cursum illius si-
ve impedirent, sive interturban-
rent, connotandi, ut negligenti-
tibus

tibus stipendium pro pæna subtractum, in subsidium diligentum caderet. His ita constitutis, redibat ab parochiam boni pastoris officium impleturus. Non illum sublimior dignitas à conversatione rudis plæbeculæ abstraxit; non egit in transversum rectæ intentionis scopum honorum cupiditas: non tumor vanus, aut inanis fastus, sollicitudinem curæ pastoralis remisit: Non amor excellentiæ propriæ, altiùs adduxit supercilium, ut aliquem pauperem aliquando despexerit; idem qui supra Bogumilus, comis ad omnes, accessu facilis, beni-

77 *Archiepiscopi Gnesnensis*
benignus, affabilis, liberalis ni-
si quod opulentiore auctus cen-
su, necessitatibus egenorum,
quàm ante, provideret suffici-
entiùs, eundem in prædicando
tenuit fervorem, eandem susti-
nuit in administratione Sacra-
mentorum curam, eandem in
fovendis Christi pauperibus ser-
vavit sollicitudinem, fidelis bo-
norum Domini dispensator;
quod Sancti viri studium, &
ardens salutis proximorum ze-
lus, quantum sibi placuerit,
Divina majestas miraculo com-
probavit. Nam cùm horis Ca-
nonicis, rite persolutis in Ec-
clesia Metropolitana Gnesnensi,
festis

festis principalioribus, ad Parochialem suam Dobrovensem, quindecim milliaribus Gnesnâ distantem, rem divinam facturus pergeret, summo desiderio populus adventum ipsius, in ripa fluminis præstolari solebat, eò quòd Varta rapidus fluvius, qui vernis, autumnalibusque aquis, plus nimio ultra usitatû alveum excrescit, sibi aditum ad insulam, in qua templum situm est, intercluderet. Quò cum vir sanctus perveniret, magna fiducia divini auxilii fretus, superficiem fluvii siccis pedibus premens ad insulam permeabat ipse, populumque suis vesti-

79 *Archiepiscopi Gnesnensis*

vestigiis iussu pergere, confidenter ad Ecclesiam adduxit, eodem miraculo, super aquas ambulante. Rite vero peractis in templo divinis officiis, eodem itinere vir sanctus cum populo sequente se, in adversam fluminis ripam, siccis plantis regrediebatur; ubi consistens, pisces in Dei nomine ad se vocavit, qui cum glomerantibus cuneis, plurimi iussu viri Dei obtemperantes, accessissent, complures ex iis captos, in esurientem populum, quantum cuique opus erat distribuit, reliquos inundas abire, benedictionem illis impertitus, iussit: ac eodem

tem-

con- tempore Gnesnam pro prandio,
 duxit, una cum collegis Prælatiſ, &
 aquas Canoniciſ, horâ ſolitâ ſumen-
 pera- do, redibat.

C A P U T XIV.

Fideſ Sancti Bogumili

SEx in hiſ actibꝯ viriſ Sancti mi-
 racula emicāt, primum, quòd
 quindecim milliaria, (poſt horâ
 ſextâ officii divini, juxta uſũ pa-
 triæ, videlicet poſt horâ nonâ in
 medio horologio) intra unam
 circiter horâ, ut competenti ad
 celebrandũ tẽpore aſſet, Do-
 brovi, confecerit. Secundum,
 quod ſuper aquas ipſe ſiccis pe-
 dibꝯ ambulaverit. Tertium
 quòd populum etiam per eaſ

F

mira-

81 *Archiepiscopi Gnesnensis*
mirabiliter traduxerit. Quar-
tum, quòd eadẽ viâ cum po-
pulo redierit, nam longa, qua-
lis est, Missæ, & Concionis, ac-
tuum interpolatio, distinctum
tanto temporis intervallò pro-
dit esse diversum. Quintum
quod pisces imperio habuerit
obsequentes. Sextum denique,
quòd intra horam, per millia-
ria quindecim, ad sumendum
tempore congruo, cum Cano-
nicis prandium, reverti soleret.
Increbuit hæc in illis partibus
fama, quod sancti viri benedi-
ctione, de qua præmissum est,
pisces eo loci in tantum sint
multiplicati, ut etiam nunc ini-
bi

Quar- bi abundant magis, quàm alibi
 n po- usquam in Polonia, & sapore
 qua- longè aliis, qui eodem Varten-
 nis, a- si continentur fluvio, præstent.
 etum De cancris certò compertum
 o pro- est, eos ibi saporis optimi re-
 ntum periri, in tanta copia, ut toti,
 uerit non modò Syradiensi oræ, ve-
 ique, rum etiam Posnaniensi tractui,
 illia- qui ad eundem fluvium situs,
 ndum est, affatim sufficiant. Atque
 cano- hinc perspicuum est, quantum
 leret. divina Bogumilus excelluerit
 tibus fide, cui Christus Dominus mi-
 nedi- raculorum operationem attri-
 est, buit. *Amen dico vobis, quia*
 sint *quicumq; dixerit huic monti:*
 e ini- *Tollere, & mittere in mare &*
 bi *F2 non*

83 Archiepiscopi Gnesnensis
non hesitaverit in corde suo, sed
crediderit, quia quodcumq; dixe-
rit, fiat, fiet ei. Cum verò, mō-
tis nomine nonnunquam Diabo-
lus significatur propter superbiā,
quā se contra Deum erigit, &
esse vult similis Altissimo; mons,
ad præceptum eorum, qui fide
fortes sunt, tollitur de terra, &
in mare projicitur, cum prædicā-
tibus Doctoribus Sanctis, immun-
dus spiritus ab eorum corde re-
pellitur qui sunt præordinati. &
in turbulentis, amarisq; infideli-
um mentibus vesaniam suā tyrā-
nidis exercere permittitur; ma-
nifestè constat quòd ferventi
Evangelii prædicatione, quæ
fidem

fidem in mentibus auditorum generat, complures tales montes, è superbis fastuosorum divitum animis, ejectos, in Phlegethonteum mare præcipitaverit sanctus Bogumilus. Hæc nēpe assidua Prædicatorum occupatio, cum faverrimo generis humani hoste configere, ac ipsius fallaces technas, nè iis incautæ fidelium mentes illaqueentur, retexere ac dissolvere. Fide, quam instillant Prædicatorum auribus corda credentiū attolluntur, ut conversationem suam in cœlis recognoscentes, terrenas possessiones, & divitias, salutarem Verbi Dei semen-

85 *Archiepiscopi Gnesnensis.*

tem suffocantes, generosa magnanimitate despiciant. Hac Petrus, cui non caro, & sanguis, sed Pater cœlestis revelavit, altius à terrenis elevatus cogitationibus, per insanos furiosi maris fluctus, corporeæ concretionis immemor ad Christum cucurrit: cujus nisi fidei ardor intepuisset, optatum iter secure fuisset emensus. Mergi cœpit, quia dubitavit: modicamque fidem Christo vocanti habuit. Quis verò hic non videt, quantum sublimius nostrum Bogumilum fidei constantia extulerit, dum nihil dubitat inusitatum hominibus iter aggredi, & rapidos

pidos Vartæ vortices ficeis urgere vestigiis? Neque solus duntaxat tantæ fidei stabilimento inhæsit, sed illius solidam firmitudinem, etiam Verbum Dei devotè audientis turbæ auribus, & pectoribus feliciter impressit, ut se quemadmodum salutis æternæ ducem ita & itineris fluvii, cordibꝫ impavidis sequi præeuntem, minimè hallucinarentur. Jucundum erat effusæ vicinitati spectaculum, novos Israëlitas in semine Abrahæ benedictos, portentosis ausibus, fluctus tumida eluvione aquarum superbos, ficeis exsuperantes plantis, intueri. Admiran-

87 *Archiepiscopi Gnesnensis*
dam fidei exuperantiam multū
diuque religiosa suspexit anti-
quitas, dum in vetustis templi
parietibus, per aquas populo
præeuntem, & piscibus impe-
rantem, rudi quidem, sed ipsa
vetustate commendabile peni-
cillo, transmisit, nunquam de
tantis hæsitaturæ miraculis po-
steritati, Bogumilum. Fuit hoc
calcandi aquas miraculum, ad
corroborandam in fide Polo-
niam ante centum annos ad
Christum conversam, peropor-
tunum: quo iterum fidem, in-
nocentisque vitæ integritatem,
atque ardens in promovenda
salute proximorum studium,
post

post annos centum, sancti Hyacinthi Poloni Ordinis prædicatorum placuit supremæ majestati condecorare: cum is Vandalum fluvium, prope Vifogradum aquis redundantem, nullo navigio traiecit, fociis quoque expanso super undas pallio traductis. Est profectò cur Poloni singulares gratias divinæ majestati agamus, quod majoribus quam ipse fecerit Christus Dominus, nostros sanctos miraculis dignatus sit honorare. Legimus Christum Dominum sæpe in trajiciēdis aquis navigio usum, semel duntaxat super aquas ambulasse, & bea-

tum

89 *Archiepiscopi Gnesnensis*
tum Petrum ambulantem in flu-
diis suâ dexterâ, ne merge-
retur, erexisse. Sanctus Bogu-
milus citra navigium, sæpius
traiecit Vartam. Christus Do-
minus quadriduanum Lazarum
suscitavit à mortuis; Sanctus Star-
nislavus triennalē Petrum è tu-
mulo, ad perhibendum veritati
testimonium excivit: nempe
illa fides, horum Sanctorum ex-
titit, cui majora miracula Chri-
stus Dominus adpromisit: *Amē*
amen, dico vobis, qui credit in me,
opera quæ ego facio, & ipse faciet,
& maiora horum faciet.

C A P U T XV.

Præficitur Ecclesiæ Metropolitanae Archiepiscopus.

Ioannes primus Gnesiensis Archiepiscopus, vulgo Janicus extremum interea vitæ diem clausit ischidiata ægritudine quâ diutiùs laboraverat confectus, postquam Ecclesiam per annos quindecim gubernasset. Cum igitur frequens Senatus Prælatorum, Canonicorumque ad providendum de sponso Ecclesiæ viduæ convenisset, non diuturna deliberatione Cleri populiq; desiderium tenuit, ut ad Bogumilum cuius vitæ sanctitas satis
omni

91 *Archiepiscopi Gnesnensis*

omnibus fuit explorata, fasces
dignitatis excellæ deferrent.

Obluctatur suffragiis Collegarū
verè humilis sacerdos, quā pre-
cibus quā lachrymis, nè onus
angelicis humeris formidandū
imponerent suæ imbecillitati,
obsecrando: sed potius dignio-
ris, qui tam arduo labori susti-
nendo par esset, (virum nomine
proprio indigitando) merita tā
sublimis honoris fastigio coro-
narent. Cū verò reluctanti,
Electores frustra suas preces op-
ponerent, severam iis commi-
nationem adjunxerunt, ut apud
se diligentius expenderet, an e-
lectioni dissentire, non sit resi-
stere

stere Spiritui Sancto, qui volū-
tates & animos, omnium con-
cordi suffragio in se pertraxisset?
Tandem passus sibi persuaderi,
accinxit fortitudine lumbos,
Spiritus Sancti opem implorās,
ut qui se ad onus tantum vo-
casset, vires ferendo illi, digna-
retur suppeditare idoneas. Ab
Alexandro igitur Tertio Sum-
mo Pontifice, confirmationem
obtinuit; atque à Vicinioribus
consecratus Episcopis, & pallio
decoratus, Ecclesiæ gubernacu-
lum anno Christi 1167. maxima
omnium Ordinum, de sancto
Præsule ovantium, congratula-
tione, apprehendit. In tam ex-
celso

93 *Archiepiscopi Gnesnensis*

celso dignitatis culmine consti-
tutus, tanquam bonus specula-
tor rationes primùm vitæ suæ
circumspexit, & firma t̃i aoris
Domini lege circūscripsit, seriò
considerans, quàm exactam rati-
onē in die districti iudicii; de tot
ovibus suæ curæ cōmissis, sūmo
Principi Pastorū esset redditu-
rus. Itaque nihil de contēpla-
tricis vitæ studio remisit, imò
vigiliis, orationibus jejuniis, a-
nimi perturbationibus edomā-
dis cupiditatibus frāgendis, &
corpori ad rationis imperium
subigendo, tantò vacavit inten-
sius, quantò hæc arma regendis,
ac moderandis aliorum affecti-

bus

bus, expeditiora, & magis necessaria judicaret. Revolvens porro illud jugi meditatione Apostoli effatum: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis; & fatagens ut ei muneri satisfaceret accuratiùs, tempus ante omnia stabili dispensatione ita distribuit: ut tres horas contemplationi, orationibusque tam publicis officii Divini quam privatis, & lectioni Sacræ Scripturæ, piorumque librorum impenderet; deinde ad sacrosanctum missæ sacrificium, cum ordinata facul-*

95 *Archiepiscopi Gnesnensis*

facultatum animi, sensuumq; sua
 recollectione celebrandum, è ign
 cubiculo prodiret, quod tanta der
 devotione pro se, ac populo sup
 solebat offerre, ut crebris pro bel
 filientibus ab æstu amoris divi pau
 ni lachrymis, circumstantium le
 voluntates compunctas, violēto disc
 quodam impetu in Deum ra vid
 pere videretur: illud maximè ces
 Deum interno mentis affectu rid
 precatus, ne pretium sanguinis cæ
 Christi Redemptoris, peccato bus
 rum nostrorum propitiatio, suo neg
 tempore vilesceret, aut culpa ru
 sua, in aliqua ovicula sibi com reg
 missa periret: & nè locò placat cle
 tionis iræ divinæ, severam ob inv

sua

umq; sua peccata, & negligentiam
 am, è ignavus pastor in oves accen-
 tanta deret vindictā. Reliquum quod
 opulo supererat matutini temporis, li-
 s pro- bellorum supplicum à subditis,
 s divi- pauperibusque sibi porrectorū,
 ntium lectioni, causarum judiciis, &
 iolēto disceptationibus cōtroversiarū,
 m ra- viduarum, & pupillorum ne-
 aximè cessitatibus sublevandis: pome-
 affectu ridianum verò, rei Oeconomi-
 guinis cæ ordinandæ, litium anfracti-
 ccato- bus explicandis, Reipublicæ
 io, suo negotiis agitandis, ac litera-
 culpa- rum expeditionibus, finiumq;
 com- regendorū, nec nō bonorū Ec-
 placā- clesiæ defendendorum, mediis
 am ob inveniendis attribuebat. Resi-

sua G duam

97 *Archiepiscopi Gnesnensis*
duam deniq; diei partem, ve-
spertinis precibus, meditatio-
ni; & examini conscientiæ, Li-
taniis, cæterisque pietatis exer-
citiis dabat.

C A P U T XVI.

*Virtutes & labores in Archie-
piscopatu.*

IN conversatione humana,
eminebat quædam in ipsi-
us vultu augustior, ac huma-
no prorsus fastigio sublimi-
or majestas, ob pulcherrimam
morum symmetriam, gestuūq;
corporis decentem compositi-
onem: qua in se bonorum ope-
rum vivum exemplar, ad imi-
tandū

tandum ovibus exhibebat : nullius virtutis prædicationem suscipiens, cujus species & pulchritudo, in suis actionibus non reluceret. Enitebat in viro Dei, singularis actionum, animique motuum temperantia, iræ, aliarumque cupiditatum refræntatio, consilii sani stabilitas, rerum gerendarum dexteritas, intolerandis perversorum importunitatibus æquanimitas, in perferendis iniuriis fortitudo, in cura subditorum indefessa sollicitudo, in colendis amicitiae legibus imperturbata constantia, in cibo, potuque discreta moderatio, & frugalis parsimonia

nia, in excipiendis hospitibus
generosa liberalitas, in susten-
tandis pauperibus, profusa mu-
nificentia, in sermone seria gra-
vitas, in incessu circumspecta
maturitas, in vultu severitati cō-
juncta modestia, in castigandis
erroribus, & vitiis misericors
benignitas, in ornandis templis,
apparatibusq; sacris augēdis he-
roica magnificētia, in propagādi
cultus divini studio, zelus exæ-
stuans, in salute hominum pro-
movenda, incredibile desideri-
um, quæ insignia cādidaē men-
tis ornamenta, maximam illi
apud omnes non modò gratiā,

sed

sed venerandam etiam augebāt
authoritatem; quā plurimum
pollebat, in peccatoribus ad
meliolem frugem, & saniora
vitæ laudabilis consilia reducē-
dis; quod munus Episcopi ma-
ximè proprium, ut cum majori
subditi gregis exequeretur emo-
lumento, cura prædicandi in
Ecclesia Cathedrali aliis com-
missa ipse visitationis amplissi-
mæ Diæcesis negotium suscepit,
in qua plurimos caractere Cō-
firmationis insigniens, docebat
in hoc Sacramento ritè dispo-
sitis conferri septem dona Spi-
ritus sancti; præsertim fortitudi-
nis, ad liberè nomen Domini

101 *Archiepiscopi Gnesnensis*

confitendum, & fidem Christi
absque vano sæculi timore. cō-
stanter promulgandam, & alios
cum profusione etiam sangui-
nis, si hoc ferat necessitas, pu-
blicè docendam, nullas ob e-
jus constantem professionē ad-
versitates, injurias, & persecuti-
ones extimescēdo, in cujus for-
titudinis evidens argumentum,
circa hoc Sacramentum, non
erubescunt palàm sustinere ala-
pam generosi Christi milites.
Si aliquos reperiebat publicis
peccatis obnoxios, leniter ad-
monebat, & ad publicam pœ-
nitentiam peragendam, scele-
ris gravitate proposita hortaba-
tur

tur, & quò quis deinceps remedio ad vitanda peccata uteretur injungendo; tanquam bonus medicus, salutifera cataplasmata, exemplo Samaritani, vinum austeritatis, & oleum commiserationis infundens, poenitentibus applicabat. Compatiebatur quidem ille humanæ fragilitati, non tamen justum corripiendi modum defererebat, præsertim ubi ad plures exempla perversi sceleris imitatores dimanare videret; ita se benignū in admonendo patrem præbebat, ut simul severum vitiorum se censores exhiberet, quando id poposcit, & peccantis pro-

103 *Archiepiscopi Gnesnensis*
fectus, & consciorum criminis
testium ædificatio: prudenter
clementiæ severitatem, & seve-
ritati clementiam intermiscēs.
Sunt namq; nonnulli ita districti,
ut etiā omnē māsvetudinē ben-
gnitatis amittāt, & sunt nōnulli
ita mansveti, ut perdant districti
jura regiminis. Unde cunctis Re-
ctoribus utraq; sumopere sunt te-
nenda, ut nec in disciplina rigore,
benignitatem mansvetudinis, n. c
rursus in mansvetudine, districti-
onem deferant disciplinæ: quate-
nus nec à compassione pietatis ob-
durescant, cum contumacem cor-
rigunt, nec disciplinæ rigore mol-
liant cū infirmorum animos
consolantur. CA-

CAPUT XVII.

Liberalitas in Pauperes.

CUM verò bonus pastor debeat dare animam pro ovibus suis, ita ut ubi viderit ijs æternæ salutis, à lupo infernali periculum imminere, teneatur se vitæ præsentis obiiicere discrimini, ut è faucibus tartari periclitantes eripiat, (unde tam in hostili fidelium persecutione, ubi non caput pastoris petitur, sed evertēdæ divinæ fidei ergò bellū geritur, quàm in pestiferæ luis contagione, debet non subtrahere ovibus præsentiam, debet non fugere, quod facit mercenarius, sed fideliter, ac
for-

105 *Archiepiscopi Gnesnensis*
fortiter adesse, ac Sacramenta
ministrare periclitantibus;) mul-
tò magis ad eundem spectat,
temporalibus subsidiis, proxi-
morū indigentiae succurrere. In
hoc enī cognovim⁹ charitatē Dei,
quoniā ille animā suā pro nobis
posuit: & nos debemus pro fra-
tribus animas ponere. Qui ha-
buerit substantiam huius mundi
& viderit fratrem suum neces-
sitatem habere, & clauserit vi-
scera sua ab eo: quomodo chari-
tas Dei manet in eo? Implevit
hoc discipuli dilecti praeceptum
Bogumilus; dum vitæ propriæ,
urgente se charitate, prodigus
per exundantem fluvium per-
rexit

rexit, ut populo salutaris doctrinæ panē frangeret esuriēti, & peccatores per pœnitentiam Deo reconciliatos, ab æternis gehennæ cruciatibus, ad supernæ felicitatis hæreditatem trāfferet. *Aquæ multæ non potuerunt extinguere charitatem illius, nec flumina obruere.* Sic qui paratus erat vitam dare pro ovibus, libentiùs substantiam hujus mūdi, earum necessitatibus sublevandis, erogabat, eò hilariore liberalitate, quò luculentius sibi constaret, partem sibi jure optimo, in redditibus Ecclesiasticorum beneficiorum, pauperes, vēdicare juxta illud. *Quidquid habent*

107 *Archiepiscopi Gnesnensis*
habent Clerici pauperum est, & tis p
domus illorum omnibus debent tim
esse communes: susceptioni pere- terr
grinorum, & hospitum invigila- tam
re debent. Nempe Doctorum qua
populi scire illud interest: quod con
res quas aliqui superabundantes sust
habent ex naturali iure debentur geq
pauperum sustentationi. At nūc suae
eheu quantis dici potest! Non pau
minoris est criminis habenti tol- tur
lere, quàm cum possis & habeas, pec
indigentibus denegare: esurien- unt
tium panis est quem tu detines, &
nudorum indumentum, miserorū qua
redemptio, & absolutio pecunia Ver
quam tu in terra desodis: tanto- Sap
rum scias invadere te bona, quā- tem
tis

sis
& ris possis præstare, & nolis. Utinā
debent timeant Ecclesiæ ministri, qui in
pere- terris sanctorum quas possident,
gila- tam iniqua gerunt, ut stipendiis
rum quæ sufficere debeant, minimè
quòd contenti superflua quibus egeni
antes sustentandi forent, impiè sacrile-
ntur geque sibi retinent, & in usus
nūc suæ superbiæ, luxuriæq; victum
Non pauperum consumere, non verē-
tol- tur : duplici profectò iniquitate
eas, peccant, quod sic aliena diripi-
ien- unt, & sacris in suis vanitatibus,
es, & turpitudinibus abutuntur, Et
cori quamvis, qui esurientem pane
nia Verbi reficit, & sitientem potu
to- Sapientiæ, refrigerat, qui erran-
uā. tem in domum patris revocat qui

inno-

109 *Archiepiscopi Gnesnensis*
innocentem protegit, qui infirmū pte
in fide assumit, & confirmat, qui oner
tribulatione oppresso subvenit cō- bus.
patiēdo, vel consolando, veram Ha
dilectionem adimplet; tamen cū ter
hæc omnia vitæ dilectionis ar- tam
gumēta implevisset Bogumilus, rum
non dum se iustitiæ Christianæ, Vic
& pleno pastoris officio satis- Sac
fecisse arbitratus est nisi etiam nef
Ecclesiæ dispositioni obtempe- cor
raret, quæ sic beneficia Episco- tibu
porum partitur: *Mos est Aposto- stri*
licæ Sedis ordinato Episcopo præ- Cle
cepta tradere: ut de omni stipen- cle
dio, quod accedit, quatuor de- run
beant fieri portiones, una videli- solu
cet Episcopo ac familiæ eius pro- cle.
pter

firmū pter hospitalitatem, atq̃ suscepti-
t, qui onem: alia Clero: tertia pauperi-
t cō- bus: quarta Ecclesiis reparandis.

eram Hanc ille consuetudinem fideli-
n cū ter observavit, quamvis enim
s ar- tam Prælatorum, & Canonico-
ilus, rum, quàm aliorum curatorum
ana, Vicariorum, & Capellanorum
tatis- Sacerdotum, redditus in suis be-
tiam neficiis erectis destinatè fuissent
npe- constituti, tamen cū frequen-
isco- tibus Ecclesia indigeret mini-
posio- stris, Domus Episcopalis, tunc
præ- Clericorum & puerorum ad Ec-
ipen- clesiastica obsequia formando-
de- rum seminarium fuit. Neque
deli- solum de bonis, & redditibus Ec-
pro- clesiae pavit esurientes, operuit
er nudos

III Archiepiscopi Gnesnensis
nudos, sepelivit mortuos, hospitalitatemque peregrinis exhibuit Bogumilus, verum etiam de amplissima patrimonii sui sorte, plurimum in opera misericordiæ contulit.

C A P U T XVIII.

Monasterium Coronoviense Ordinis Cisterciensis fundat.

VT justorum semita quasi lux procedit, crescens in perfectum diem, ita liberalitas Bogumili à sustentatione pauperum, provisione viduarum & pupillorum, susceptione, peregrinorum, ad heroicam progreditur magnificentiam. Nam
hoc

ho- hoc interest inter utramq; vir-
exhi- tutem, quòd illam, quisq; pri-
tiam vatus, pro modo facultatum su-
i sui arum, exercere possit in egen-
nife- tes: hæc Principum propria est,
quæ sublimi magnitudine ani-
mi, rarum quid, & admirabile
destinans, sumptus splendore
Or- principum dignos, ad perficiē-
dum excelsi propositi molimē,
quasi libenter impendit; qualia sunt
s in admirationi hominum exposita
litas monumenta: erectio Academi-
pau- arum, fundatio Xenodochiorū,
n. & ædificia basilicarum, quæ non
ere- nisi larga pecuniarum profusi-
gre- one, ab heroibus perfici solēt.
Nam Nam superbæ palatiorum mo-

113 *Archiepiscopi Gnesnensis*

les, quamvis curiosos spectato-
rum oculos trahant in admi-
rationem sui, obliquis tamen
plerumque hircis, à nonnullis
non sine gemitu considerari so-
lent, quòd vel oppressione sub-
ditorum, vel alienæ sortis usur-
patione, vel tenuioris vicinæ co-
arctatione vel subtractione debitæ
pauperū sustentationis, ad invi-
dendum culmen assurrexerint:
tanquam ipsis oppressorum la-
chrymis, ac læsorum maledi-
ctis, in ruinam trahentibus, fu-
nesto aliquando casu succutiē-
da ominantes, & nonnunquam
vindex injuriam bidentali im-
precantes. Florebat tunc Or-
do Cisterciensis sub Regula San-

ato-cti Monachorum Patriarchæ
lmi-Benedicti, religiosè militans,
men-Divi Bernardi sanctitate, ac do-
ullis-ctrinâ illustris, in quo & studi-
ri fo-osa vitæ regularis observantia &
sub-erudiendorum puerorum cura,
ufur-& hospitum benigna susceptio,
æ co sed imprimis erga sanctissimam
bitæ Virginem Dei Matrem singula-
nvi-ris devotio, longè latèque per
rint: orbem Christianum, suavissi-
n la-mum sparserat odorem. Hunc
edi-cum antecessor suus Gnesnensis
s, fu-Archiepiscopus, pia voluntatis
utiē-propensione adamasset, voca-
uam-tis ex Burgundia eius Ordinis
im-Sodalibus, Morimundensis Cœ-
e Or-nobij alumniis, totam hæredi-

115 *Archiepiscopi Gnesnensis*
tatis partem, septem Villas, &
de novem pagis decimas à du-
obus Episcopis Cracoviensibus
Mauro, & Radoſto de consen-
ſu Capituli obtentas, perpetua
donatione attribuit, cuius Or-
dinis fratres iam ante, Christi
anno 1145. Miesco ſive Mie-
cislaus ſenex Majoris Poloniæ
Dux, in loco qui vocatur Lan-
da prope Vartam fluvium tre-
decim Villis in eorum ſuſten-
tationem adſcriptis, præſentibus
Petro II. Archiepiscopo Gne-
ſnenſe, & Martino Episcopo
Poſnanienſe, ſub eodem Euge-
nio *pro dilectione Domini noſtri*
Jeſu Chriſti (ut diploma ſonat)
libe-

*liberatoris animarum nostrarum,
 Et pro veneratione gloriosæ geni-
 tricis eiusdem perpetuæ Virginis
 Mariæ Et omnium Sanctorum,
 de longinquis terræ partibus ad-
 ductos, de Cœnobio videlicet Ber-
 gensi, pro viris literatis, divino-
 rum celebrationibus, cœlestiumq;
 contemplationibus, collocaverat.*

Trahebat omnium corda Prin-
 cipum, in sui admirationem,
 recens exorti Ordinis sancti-
 monia, reverenda morum com-
 positio, generosus rerum secu-
 larium contemptus, assiduum
 divinæ laudis studium, eximius
 Deiparæ cultus, pacata vitæ cō-
 templatricis trāquillitas, & ex-

117 *Archiepiscopi Gnesnensis*
cellentis doctrinæ opinio. Ita-
que Bogumilus Avunculi sui,
Joannis Archiepiscopi, cum
exemplum sequi apud se statu-
isset, quinque patrimonii sui
Villas & de Villis quatuorde-
cim decimas, cum consēsu Col-
legii Metropolitani largitus est
Ordini prædicto, ad fundandū
Cœnobium in loco, qui Capi-
tulo generali videretur magis
idoneus, quæ bona in manus
Boguphali fratris jam tunc in
monasterio Lucnensi, āno Do-
mini 1153. à Sbyluto nobili Po-
lono condito, professi, confi-
gnavit, quæ omnia bona: vide-
licet Dobrovvo, Leszno, Rzu-
chovvo

chovvo, Zadouvo, & Kuvoa-
czevvo, Decimas in Chelm
Krobavvo, Dambe-Ostrovvo,
Komorovvo, Karzevvo, Za-
krzevvo, Besiekieri, Slavécino,
Grabovvo, Janislovvo, Kelni-
ca, Chociemino, & Vvenglo-
wa, Generale Capitulum Chri-
stiano Episcopo Prussæ, Mo-
nacho Cisterciensis Ordinis, (eó
quòd sua bona, quorū plusquā cē-
tum villas in terra Culmensi
habebat, donatione Conradi Du-
cis Masoviae, Pruteni Vastave-
rant) in subsidium possidenda
contulit. Quæ deinde cum re-
signasset Christianus anno Chri-
sti 1233. Vvilhelmo Abbati de

119 *Archiepiscopi Gnesnensis*
Suleiovv, & eius Conventui,
pro voluntate Generalis Capi-
tuli possidenda, is de mandato
ejusdem Capituli, condidit mo-
nasterium ultra Vistulam, è re-
gione Cathedralis Ecclesiæ Vla-
dislaviensis, in Villa Szpital,
quod deinde in Villam Byschovv
translatum, inde post annos
septuaginta, ad oppidum Coro-
novvo anno Domini 1288. in
die Sancti Vitalis Martyris, 4.
Calend: Maij sub regimine En-
gilberti Abbatis Byschoviensis,
transtulit Vislaus Episcopus
Vladislaviensis, gente Zabavius.
Unde Monasterium Corono-
vienne, primum sui fundatorẽ
grato

grato animo agnoscit, & veneratur Bogumilum, hoc illi antiquitus tribuens elogium: *Bogumilus Archiepiscopus Gneſnensis de domo & familia Rosarum, homo pius, & Ecclesiasticus, pauperum & pupillorū strenuus defensor, in vita ſui nulli iniurius, cultus divini ardentissimus zelator, & propagator, primus Monasterij Coronoviensis fundator.* Sic sanctus Bogumilus substantiam huius mundi, & bona ſui patrimonii diſperſit, dedit pauperibus, ac eo nomine poſtiſſimū illa Cisterciensi Ordini alacri largitione addixit, quòd juxta ſancti Patriarchæ

Be-

121 *Archiepiscopi Gresnensis*

Benedicti præceptum, hilaris
ibi hospitem receptio, accuratè
observetur: ut ita inexhaustus
fons liberalitatis suæ, perpetua
scaturigine in Christi pauperes,
& peregrinos, manaret tanquã
sibi singulariter illud dictum fu-
isset: *stude Ecclesias tenues præ-
diorum tuorum collatione ditare
da terram, & tolle cælum, posses-
siones transitoria transferantur
in titulos hæreditatis æternæ.*

CAPUT XIX.

Iustitia Bogumili.

JUSTITIÆ, quæ unicunque jus
suum tribuere mandat, à pri-
mis pueritiæ annis habitum in-
duerat

duerat, Parentum monitis diligenter auscultans, qui eum ab infantia Deum timere docebāt, & juris supremo rerum omnium Domino debiti reverentiæ cultus, & amoris, recitando libenter balbutiente adhuc lingua Orationem dominicam, salutationem Angelicam, & divinæ fidei symbolum, reddendi, crebrius admonebāt: ut iam in rarsa quinquennis infantis intellectus tabula, fortiter hanc sententiam impressisse videretur.

Hâc conditione gignimur, ut generati nos Deo, iusta & debita obsequia præbeamus: hunc solum noverimus, hunc sequamur, hoc vinculo

vinculo pietatis adstricti Deo, & religioni sumus: unde ipsa Religio nomen accepit. Postquam plenum rationis usum adeptus est, cor suum, ac intellectum ad cognitionem Creatoris, divina fide; ac spe sublatū, ad cœlestiū bonorū desideria erexit: iā inde statuēdo, quidquid ad Dei gloriam magis conducibile putaret, se fideli obsequio executurum: unde fiebat, ut dans operam literis, in gymnasio Gnesnensi, libens Ecclesiam visitaret, sacrumq; Missæ Sacrificium antequam intraret scholam, audiret, & munia divinæ

laudis

laudis à Sacerdotibus decantata, sedula cogitatione ruminabat, ob fideliter impensum maiestati supremæ tributum, mira voluptate animi oblectatus.

Cum versiculum horæ Tertiæ, diei dominicæ, inter psallentes Sacerdotes, secundum Ecclesiæ Gnesnensis morem ex ordine, in schola constituto, se tangente, *Inclina cor meum Deus in testimonia tua* decantaret, intimo quodam svavitatis gustu afficiebatur, ardenti desiderio precando divinam maiestatem, ut se Sacerdotum collegio dignaretur coaptare; sic iam in annis puerilibus, dulces furculos alendæ

125 *Archiepiscopi Gnesnensis*
alendæ senectuti comprimi ido-
neos, trunco timoris Domini
videbatur inseruisse. *Principiū*
etenim *nostræ salutis, sapientiæq̃*
(*secundum Scripturas*) *timor do-*
mini est. De timore Domini na-
scitur compunctio salutaris, de
compunctione cordis procedit ab-
renuntiatio, id est nuditas, &
contemptus omnium facultatum,
de nuditate humilitas procrea-
tur, de humilitate mortificatio
voluntatum generatur, de volun-
tatum mortificatione extirpan-
tur, atque arescunt vitia, viti-
orum expulsiōe virtutes fru-
ctificant, atq̃ succrescunt, virtu-
tum pullulatione, puritas cordis
acqui

acquiritur, per cordis puritatem, Apostolicæ charitatis perfectio possidetur. Quæ omnia cum in vitæ illius cursu ad amussim expressa cernantur, iam in ipsis pueritiæ annis, vitæ Anachoreticæ videbatur statuissse fundamentum, nullis sæculi tempestatibus eruendum, nullis voluptatum carnis blanditiis labefactandum nullis Sathanæ machinationibus, de tenacis propositi constantia dimovendum. Atque in hoc fundamento, sive columna immobili, stabilem sibi fixit legem, ius suum unicuique tribuendi, cauendo diligenter, ne lingua volubilis, nō deter-

127 *Archiepiscopi Gnesnensis*

determinatam certa delibera-
tione mentem, unquā præcur-
reret, aut animus in ancipiti bi-
vio constitutus, verba in eam
partem iactaret captiosa, ad
quam se ipse minimè inclinaret;
circumspecta ipsi cura semper
fuit, nullos astus ambiguus ver-
borum ambagibus involvere,
nullos tenere callida simulatio-
ne, dolo, nemini mendacium
pro veritate obtrudere, nullum
operarium constituta fraudare
mercede; sed omnium pactorū
conventorum, promissorum, li-
citationum, commissionum, de-
positorum, illibatam fide inte-
merata, servare sinceritatem,

ad

ad
ple
qu
der
que
nat
qu
rati

Perj

FA
fi
offi
rito
tion
dilig

ad quam rem constanter implendam, ne verbis proximum quomodocunque læsuris offenderet, frænum linguæ, pauca loquendo, adduxit: ut quamvis natura disertus esset, in colloquio tamen hominum, moderatione sermonis uteretur.

C A P U T XX.

Personarum ad Sacerdotium, & Beneficia delectus.

FActus Archiepiscopus Gnesnensis, accuratè jura justitiæ, officia, & beneficia juxta meritum uniuscujusque proportionem distribuentis, servabat; diligenter invigilando, ne virtus,

tus, & doctrina, exemplo, & Verbo in Ecclesiæ utilitatem laborans, condignis frustrarentur præmiis; ac imprimis, *ut Nemi cito manus imponeret* Apostolicæ obtemperans constitutioni seriam vigilantiam adhibuit: proinde cum Archidiaconus, cum deputatis ordinandorum examinatoribus, Sacræ Theologiæ ac juris utriusque Doctoribus suo fungeretur officio, seriò conditiones, & doctes adscribendorum ministeriis Ecclesiæ ad trutinam sacrorum canonum expendens, & quæ quisque Diæcesi, patriâ, parochiâ, esset oriundus sollicitè in-

quirens

quirens, tum singulorū mores,
& natales, ætatem, doctrinam ex-
plorans, solebat frequens adesse,
ne quid circa eorum exactum
desideraretur examen; confide-
rando, utrum capita doctri-
næ Christianæ alios iis imbutu-
ri probè intelligerent; adver-
tendo, tum & illud observari
præcipiendo, ut non modò Cle-
rici minoribus initiati Ordini-
bus, verum etiam Scholæ paro-
chialis Rector, Chori puerilis
præcentor, & editui, tunicis ta-
laribus, & nigri quidem colo-
ris, veste superiore, sive toga
uterentur: ut ita speciatim de-
putati ministeriis Ecclesiæ ado-

131 *Archiepiscopi Gnesnensis*
lescentes, quantumvis Ordinis
charactere minimè insigniti à
communi populi vestitu discrimi-
narentur: qui mos laudabili-
ter, in Ecclesiis Polonorum, ad
Laurentii Gembicki Archiepi-
scopi Gnesnensis tempora pe-
rennavit, cùm præsertim Alber-
tus Baranowski suus antecessor,
in prævaricatores hujus manda-
ti pœnam statuisset. Tanta fu-
it olim Polonorum erga Sacer-
dotes observantia, ut non mo-
do ipsis sub missam exhiberent
venerationem, sed eos etiam,
qui ad illorum vestium cultum
proximè accederent reverenter
haberent, & eis victum compe-
tentē

tentem alternatim sufficienter impertirent. Qui ad sacros ordines præsertim subdiaconatûs aspirarent, rigidiori subiiciebat examini, quòd jam iis in sacro constitutis Ordine, missa semel ad aratrum manu nefas esset retrospicere, nec amplius ad vota secularia convolare. Ad gradum præbyterii, nisi qui distinctis interstitiis in Subdiaconat9, & Diaconatûs Ordinibus, ministeria sua fuissent executi, & in illis bene exercitati, ac ritus administrationis Sacramentorû callerent, ac ad populum in fidei articulis, & morum homini Christiano congruentium,

133 *Archiepiscopi Gnesnensis*
doctrinâ erudiendum essent i-
donei, ac sufficientes, non ad-
mittebantur; sed repulsam tan-
tisper patiebantur, dum implē-
di muneris sui Ordinis, dogma-
ta necessaria ediscerent. Porro
quamvis sine titulo provisionis
non admitterentur Sacris ini-
tiandi Ordinibus Clerici, tamē
si quos videbat literis magis ex-
cultos, quàm communiter effēt
alii, & ad curam animarum e-
xercendam aptiores, penes se fo-
vebat, mores eorum cominus
inspiciendo, & cui Ecclesiæ cū
maiori emolumēto possent ad-
scribi trutinando; & quemad-
modum in conferendis Ordini-
bus

nibus nunquam preceps judicium est secutus, ita in evehendis ad Ecclesiam Cathedralem, & ejus dignitates, atque Canonicatus varis, singularem habebat personarum delectum, quo nomine plurimum favit iis, qui morum gravitate, ac doctrinae soliditate antecellerent: providens, ut in collegio Senatûs Ecclesiæ, mediam partem saltem haberet Doctorum, quorum in arduis Ecclesiæ negotiis securè niteretur consiliis. Sed per Joannem Laski Archiepiscopum Gnesnensem vigesimum nonû à Bogumilo successorem obreptitia narratione Leonis X. A-

135 *Archiepiscopi Gnesnensis*
lioqui literatorum amantissimi
Patroni, crebrius aures fatigan-
tem, virtutis, & doctrinæ, præ-
mio frustrati viri docti, conta-
bescunt. Nam in principalib9
Ecclesiis quinque Cathedralib9,
Gnesnensi, Cracoviensi, Vla-
dislaviensi, Posnaniensi, & Plo-
censi quatuor duntaxat Docto-
res in singulis locum habent,
duo in Theologia, duo in jure
utroque laureati; reliquis exclu-
sis excellentibus etiam Docto-
ribus, qui ab utroque parente
nobiles non censerentur.

C A P U T XXI.

Peccatorum correctio

Justi-

Iustitiæ, quæ vindicationem,
seu pœnas scelerum sacris Ca-
nonum sanctionibus propositas
respicit, ita spiritu lenitatis, &
mansuetudinis moderabatur, ut
se patrem, prius blandis dehor-
tationibus à concepta licentia
furentis iniquitate, impios mi-
lites abducens, exhiberet: tan-
dē ruenti in præceps audaciæ,
cum magna plurimorum salutis
ruina, severus morum censor,
& justus iniquitatum vindex,
fræna pœnarum jure decretarū
adduceret, proclivior ad mise-
ricordiam, tardior ad vindictā.
Habebat præ oculis modū cor-
ripiendi, à Doctore gentium
descri-

137 *Archiepiscopi Gnesnensis*
descriptum: *Fratres, & si præoc-*
cupatus fuerit homo in aliquo de-
licto. Vos, qui spirituales estis
eiusmodi, instruite in spiritu leni-
tatis, considerans te ipsum, ne &
tu tenteris. Considerabat offi-
cium medendi efficax, à beni-
gnitate, & mansuetudine pater-
na, antequam ad ferrum & i-
gnem devenire oporteat, debe-
re proficisci. Quemadmodum
etenim medici, ut præfuturum
ægrotò antidotum exhibeant,
cùm sciant non aliter, nisi ama-
rà potione malum averti posse,
illius amaritudinem saccharo
condiunt, ne medicinam æger
fastidians, medicum desiderato
fru-

frustretur effectu; ita qui utili-
ter alterum admonere volunt,
verbis primùm blandis, ut di-
sponant morbo animi laboran-
tem, est necesse, ut amaram ex-
hortationis portionem ferat le-
viùs, & sic ad saniora, qui cor-
ripitur, redeat consilia; ubi ve-
rò desperata ægritudinis intan-
tum processit gravitas, ut aliis
pestifera contagione vitam vi-
deatur ereptura, ad severiorem
objurgationem descendendum
erit, ut ad putidum membrum
resecandum, ferro sit opus, &
igni, juxta sancti Augustini Do-
ctoris edictum: *emendatoriam
sustinere vindictam si quis forte
recu-*

139 Archiepiscopi Gnesnensis
recusaverit, de vestra proijciatur
societate; non enim & hoc fit cra-
deliter, sed misericorditer, ne cō-
tagione pestifera plurimi s perdat.
Nimirum manifesta peccata non
sunt occulta correctione purgāda,
sed palam sunt arguendi, qui pa-
lam nocent: ut dum aperta ob-
iurgatione sanantur hi, qui eos
imitando deliquerant, corrigan-
tur, dum enim unus corripitur,
plurimi emendantur, & melius
est ut pro multorum salute, unus
condemnetur, quā ut per unius
licentiam multi periclitentur.
Porro qui non corrigit rescan-
da, cōmittit, & facientis culpā
habet, qui quod potest corrigere
negli-

negl
vit
tun
pro
ben
bè,
Ob
pas
que
gre
tur
Pra
it n
non
non
est,
Et
mu

negligit emendare: Accomoda-
 vit publicis peccatoribus oportuna remedia Bogumilus, cum probis moderatè, cum supinis vehementer, cum audacibus acerbè, cum cautioribus leniter agēs.
 Ob animi pusilli timiditatem pastorum, qui metuentes delinquentem offendere, seipsos, & gregem perdunt, dirum minatur Deus supplicium socordiæ Prælatorum: *Quod infirmum fuit non consolidastis, quod agrotū non sanastis, quod confractum est non alligastis, & quod abiectum est, non reduxistis. Ubi confractum alligari, oportere summus Pastorum Princeps declar-*
 rat

141 *Archiepiscopi Gnesnensis*
rat, quod per censuras Ecclesia-
sticas fit commodissimè, juxta
potestatem à Christo Domino
Petro traditam, & aliis pastori-
bus Ecclesiæ in partem solici-
tudinis vocatis communicatâ:
Quodcunq; ligaveris super terrâ,
erit ligatum & in cælis; quod
diligentiùs exequi tenētur Præ-
sules, quò magis illis timendum
est, ne publicorum peccatorum,
iram Dei, contra totum Re-
gnum provocantium, fiant par-
ticipes. Qui enim perversos
aut metuit, aut erubescit cor-
rigere, *nihil aliud facit, quàm*
favet impietati eorum, cùm non
careat scrupulo societatis occultæ,
qui

*qui manifesto facinori desinit ob-
viare.*

C A P U T XXII.

Iudiciorum forma

Quoties pro tribunali curā
rediturus, juxta præscri-
ptos à sacris Canonibus termi-
nos sedit, toties memor judi-
cium Dei exerceri, ab omnibus
illiciis, quæ possent, aut æquum
justitiæ cursum impedire, aut ju-
dicem trāsversum amore, odio,
respectu, amicitiae, sanguinis,
muneris, agere, abstinuit: solo
veritatis examine solido sufful-
tus. Neminem de plenitudi-
ne potestatis, quàm usurpare
nequi-

143 *Archiepiscopi Gnesnensis*
nequit salvâ Domini Aposto-
lici authoritate, motu proprio
jussit ad citari nisi ad requisitio-
nem, vel accusatoris, vel in pu-
blicis criminibus Fiscalis Cu-
riæ, ut reo daretur, contra defe-
rentes calumniosè innocentem
facultas agendi, pro pœna tali-
onis, in quantum in probatione
defecisset accusator. Namque,
sic impune cuivis liceret inno-
centem calumniari, & omnis
humane societatis jura, convel-
lere, si quod quis dicit, sine par-
te judex audiat, & contumacē,
ad affectationem partis adversæ,
illum qui non est, pronunciet.
Meminerat rectè processus sū-
mi

mi iudicis, & rerum omnium
Conditoris cui quamvis esset A-
dæ in obedientia fatis perfecta,
utpote, cui omnis voluntas lo-
quitur, & quem nullum latet
secretum, eum tamen conde-
mnaturus, ut se sifteret iudicio,
vocavit. Et in superbo illo Ba-
bilonicæ turris molimine, de-
scendit Dominus ut videret ci-
vitatem, & turrim, quam ædi-
ficabant filii Adam: Et in ne-
fandis Sodomitarum sceleribus
puniendis, datus est poenitentiae
locus: *Descendam* (inquit Deus)
& videbo, utrum clamorem, qui
venit ad me, opere compleverint:
an non est ita, ut sciam. Atque

K

ad

145 *Archiepiscopi Gnesnensis*

ita ad sententiā nunquā feren-
dam processit Sanctus Bogumi-
lus, nisi ad quam, utrum se res
ita habeat, per visitationem,
& inquisitionem seriam descen-
disset: sicque iudiciorum tem-
perabat authoritatem, ut de
quibus sibi certa persuasione
constaret, quod in Ecclesia la-
borarent enixius, non eos ad
aniles, famæ levis rumusculos,
honore periclitari sinebat, sed
prius accurata facta visitatione,
& in mores accusati, ac vitam
inquisitione, famæ publicæ cla-
morosa insinuatione, vel testiū
rigido examine, convictum ad
se citari faciebat, ut comparen-

ti

ti reo diceret. *Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tue.* Servabat exactè modum à Sanctis Canonibus puniendi definitum, ut priùs tri-
na Canonica monitione præ-
missa, reum, rebellem pronun-
tiaret, tandem ad definitivam
sententiam procederet. Reve-
rebatur sanctæ Sedis Apostolicæ
authoritatē, ut in ea judicia fal-
cem nunquam immitteret, qui-
bus sancta Sedes manum appo-
suisset, vel ad eā causa quoquo
modo fuisset devoluta: religio-
se ducens ab iis abstinere, quæ
supremi Ecclesiæ judicis maje-
statem attingerent. Non arro-

gabatur sibi claves Petri, in confu-
sionem Ecclesiasticæ hierar-
chiæ, communicatione sibi e-
arum de gratia sedis Apostoli-
cæ contentus. Causas quæ ad
se nihil spectabant, ad forum
competens, & superioris judi-
cis auctoritatem, referebat, ne
videretur libidine magis domi-
nandi, quàm veri rectique inve-
stigandi studio, in temerariam
ferri præceptis, amicorum causa,
vel familiarium, in quo pec-
cassent defensione pertinacior,
vindictam. Mature negotia li-
tigantium expediebat, & fomi-
tem odiorum extinguendo, &
superfluum sumptuum occa-
sionem

con- fionem tollendo, & amputan-
 erar- do; videns merita causæ, secū-
 bi e- dum Deum, conscientiam, &
 toli- ejus scriptum judicabat, nihil
 æ ad affectibus litigantium indulgen-
 rum do, & probè causa cognita, &
 judi- discussa, inutiles, & noxias con-
 , ne scientiæ, rei que domesticæ per-
 omi- niciosas procrastinationes, am-
 nve- putabat: sciens optimè ut de o-
 riam mnibus suis actionibus, ita &
 aufa, de iudiciorum processu, rigidā,
 pec- se vivorum ac mortuorum Iu-
 lore, dici, rationem reddituram. In
 a li- executione pœnarū contra con-
 omi- tumaces hunc ordinem tenuit,
 o, & ut nunquam ad irrogationem
 cca- illarum procederet, antequam

149 *Archiepiscopi Gnesnensis*
causam legitimo processu cognovisset, ac definivisset, quas non secundum proprium voluntatis arbitrium, reis inferebat, sed iuxta quod Sacri Canoness fieri decreverunt, quas ita exequi habebat usitatum, ut pecuniaria primò mulctâ, fontes castigaret, deinde si emendationis spes abesset, ad pœnam carceris reos condemnaret, tum denique inobedientes, spiritali mucrone truncaret, & Satanæ in interitum carnis, ut spiritus salvus fieret, reum traderet potestati.

C A P U T XXIII.

Prudentia S. Bogumili.

CON-

Conciliabat viro Dei gratiam, & eximia quadam venustate ipsius actiones condecorabat, tam in iudiciorum decretis, quàm in Reipublicæ cōsilio, & uariorum affectuum, diversæ conditionis hominum, motibus componendis, & mirifica quadā symmetria inter se cōcinnandis & coæquandis, solers prudentia. Est hæc virtus auringa cæterarum, lumen quoddam universale rerum gerendarum, humanis actibus præferens, varietate scientiarum, & exterarū nationum peragratione, diversorum casuum inter homines, & multiplicium in negotiis e-

151 *Archiepiscopi Gnesnensis*

ventuum, ac rerum præteritarum, futurarumque connexionem, acquisitum: quo vir prudēs illustratus, temporum, locorumque proprietates, tum personarum naturas ac humorum constitutiones cōsiderans, horumque omnium pensatis adjunctis, & congrua singulorum inter se proportionem, bene trutinata, quid hic, & nunc, agendum sit, quid deceat, quid oporteat, quid conducat, quæ intento fini media respondeāt, solerti circumspēctione concludit, ac decernit. Huius virtutis eò amplius radiat claritudo, quò rectius timore Domini cir-

cum

cumactam, per omnes humanarum actionum eventus, tam prosperos, quam adversos, agētiumque personas, sicut attrita magnetæ acus ad ursam maiorem, ad Dei gloriam dirigit gnomonem. Eam sibi tam nationum extranearum lustrationibus, quam literarum scientia, & actibus sæpius in diversis Collegii Senatus Metropolitanî officiiis, cū laude obitis, frequentatis, Bogumilus comparaverat. Nam præclarè functus munere Decanali, cū ob alias excellentes animi dotes, tum præcipuè ob prudentiam, ad excelsum dignitatis Metropolitanæ fastigiū

153 *Archiepiscopi Gnesnensis*
fastigium omnium Collegarum
votis suffragantibus est evectus.
Coniunxit prudentiæ sapientiā
justorum, cuius officium est, *nil*
per ostentationem fingere, sensū
verbis aperire, vera ut sunt deli-
gere, falsa devitare, bona gra-
tis exhibere, mala libentius to-
lerare, quàm facere, nullam in-
iuriæ ultionem quærere, pro ve-
ritate contumeliam, lucrum pu-
tare. Pollebat & spirituum di-
cretionem, insidiasq; callidi ser-
pentis cautè deprehendere scie-
bat. Nam cū pisces in cibum
populo distribuendos advoca-
ret, adfuit inter hos angvilla,
quæ ita manum ipsius fuit cir-
cum-

cumplexa, ut illecebrosa quadā
titillatione voluptatis, corpus
viri sancti, motu inordinato so-
licitaret, quas fatanæ insidias,
in specie angvillæ, posteaquàm
deprehendisset, excussum manu
piscem, perpetuis temporibus
à Dobrovense alveo, exulare
iussit; exinde, quamvis in locis
aliis angvillarum copia Varta
fluvius abundet, Dobrovi nun-
quam comparet ampliùs hic pi-
scis, quemadmodum à maiori-
bus longa traditione id acce-
ptuùm, curiosè hætenus ei9 lo-
ci piscatores observarunt. Cla-
rebat omnibus ab Apostolo
præscriptis Episcopo virtutibus,
identi-

155 Archiepiscopi Gnesnensis
identidem eas memoria repe-
tens: Oportet Episcopum sine cri-
mine esse. sicut Dei dispensatorē,
non superbum, non iracundum,
non vinolentū, non percussorem,
non turpis lucri cupidum, sed ho-
spitalem, benignum, sobrium, iu-
stum, sanctum, continentem, am-
plectentem eum, qui secundum
doctrinam est, fidelem sermonem,
ut potens sit exhortari in doctri-
na sana, & eos, qui contradicunt,
arguere,

C A P U T XXIV.

Fortitudo eius

EArum virtutum fiducia in-
victi, & excelsi animi ma-
magni-

magnitudinem nactus, potens erat exhortari in doctrina sana, eo tempore potissimum, quo effusis licentiæ habenis, tam furibunda libidine, in bona Ecclesiarum impii milites grassabantur, ut nullis humanarum, divinarumque legum repagulis, in officio contineri possent. Ita cæca illos in præceps egerat cupiditas, ut nullo Christianæ religionis metu, aut reverentia, vel conscientiae synderesi, paterentur sibi persuaderi, ut sacrilegas à bonorum Ecclesiæ usurpatione manus abstinerent; & iam, vel in atheismum declinare, vel in pristinam idololatriam

157 *Archiepiscopi Gnesnensis*

triam obstinata peccandi volū-
tate, retroagi videbantur. Nō
multò antequàm Archiepisco-
pale subiisset fastigium Bogu-
milus, Bolesta impius ausu te-
merario, bona Ecclesiæ Plocē-
sis invasit, Venero tunc, eque-
stri Rosarum prosapia oriundo,
sanctimonia vitæ conspicuo, &
insigni doctrina prædito, illam
gubernante. Fuit Bolesta eius
gentis, quæ soleam equi gerit
pro stemmate, cruce altrinsecus
eminente, Castellanus Viscen-
sis, vir potens, & audax, audaciā
hominis fovente Principe, cu-
ius authoritate oram Prussiæ fi-
nitimam gubernabat. Is Cra-
scum

olū- cum pagum Ecclesiæ Plocensi
Nō adimebat: Vernerus comiter,
sco- ac blande orabat, ne vim Ec-
gu- clesiæ inferret; ubi nihil profi-
te- cit Episcopus admonitione, vo-
ocē- cat in ius occupatorem, causā
que- obtinet, in possessionē immitti-
do, tur. Bolesta subornatos sicarios
, & in Villam Biskupice, ubi tunc E-
lam piscopus morabatur cum fratre
eius Bieniassio expedit, qui dormi-
gerit entem Episcopum in cubiculo,
ecus una cum Benedicto sancti Be-
cen- nediicti Ordinis professō, crude-
aciā liter trucidant. Quod ubi facinō-
cu- patratum, Archiepiscopo Gne-
æ fi- snensi Petro innotuit, synodum
Cra- Provincialē indicit, ac omnes
m Episco-

259 *Archiepiscopi Gnesnensis*

Episcopos convocat, de pœna, tam atroci facinori constituen- da deliberaturos: qui postquam convenissent, & atrocitatē sce- leris inquisitione diligenti exa- minassent, sacris interdicendum esse toti Poloniæ votis concor- dibus decreverunt. Motus & atrocitate facinoris, & interdi- cto promulgato, Boleslaus Cri- spus, Boleslai Crivousti filius, Poloniæ Princeps, Boleslam comprehendi, & ex vinculis causam apud se dicere iubet, at- que convictum criminis, & cõ- demnatum, in foro Gnesnensi sceleris atrocis immanitatem expiaturum, flammis addicit.

Bien-

pena, Bieniaffium terræ hiatu absor-
ptum, pœnas immani facinori,
iusto Dei iudicio debitas pen-
disse creditum est. Et quamvis
sceleris author meritum tulerit
supplicium, non defuerunt ta-
men, tã scelerati ausus, vel patro-
ni, vel propugnatores, vel focii,
vel imitatores, etiam Bogumili
temporibus, qui bona Ecclesi-
arum truculêta rabie vastarent;
quorum facinorum cùm præci-
puos authores, frequentius ad-
monuisset, nihilque blandis ad-
monitionibus profecisset, con-
stanti magnanimitate ac imper-
territa fortitudine, gladium spi-
ritualem strinxit in sacrilegos,

L

non

191 *Archiepiscopi Gnesnensis*
non alio eventu, quàm ut in bo-
na Ecclesiarum sæviore tumul-
tu irruerent, & in eis devastā-
dis tantò furerent insolentiùs,
quantò se læsos ab Archiepisco-
po graviùs interpretarentur.

C A P U T XXV.

Patientia Bogumili

Fortitudinis comes, patiētia
est, cuiusvis per omnia Chri-
stianæ vitæ officia, ita est diffusa,
ut nihil sine illa sanctum, nihil
excelsi, animi conatibus dignum
nihil unquam geri, aut perfici,
possit gloriosum. Ita enim *præ-*
posita Dei rebus est, ut nullum
præceptum implere quis possit, à
pati-

patientia extraneus; & hoc ideo quia quodam modo singula nobis præcepta contraria sunt, utpote opposita libertati, & indifferentia naturæ, erga voluptates, & vitia: propter quod sanctus Augustinus, verbū illud Christi: esto consentiens adversario tuo, dum es cum illo, in via, exponit, de precepto, & lege, nostris conatibus improbis obfistentibus. Quod si in præceptis omnibus, illa clavum tenet directionis, ad exequendum uniuscuiusque officium; multò validiore, ad exercendum pastorale munus, prout convenit, navarchum gubernaculo circumagat, quando præsertim, oves

193 *Archiepiscopi Gnesnensis*
in naturam luporum conversæ,
famam lacerant, bona diripiunt,
ac vitæ insidiantur Pastoris.

Ad eius virtutis soliditatem Bo-
gumili, allidebantur furiosæ mi-
litum impietatis fluctus, quos,
omnes tanquam immota rupes
carpessia, invicta fortitudine a-
nimi sustinuit, admonitioni A-
postolicæ fidenter obtemperās,
prædica Verbum, instā oportune,
importune: argue, obsecra, increpa,
in omni patientia, & doctrina.

Erit enim tempus, cum sanam do-
ctrinam non sustinebunt, sed ad
sua desideria coacervabunt sibi
magistros prurientes auribus, &
à veritate quidē auditum aver-
tent,

tent, ad fabulas autem convertē-
tur. In tam arduo exercitio pa-
 tientiaē, unum maximè doluit
 Bogumilus, quod magistri, pru-
 rientes auribus, qui in partem
 laboris pastoralis, ab illo ad-
 sciti fuerunt, incestis deinde
 nuptijs irretiti, tantum abest ut
 annuntiarent populo scelera;
 illumque ira DEI, ac æternis
 supplitijs peccatis constitutis,
 per terre facerent: ut etiam mi-
 litarem furorem, in sanctum
 Præfulem sacrilegas damnātem
 nuptias, accenderent: ut quo-
 minus sibi vacaret plurimis ve-
 xationibus, injurijs, & persecu-
 tionibus implicito, in hæresim

Nico-

195 *Archiepiscopi Gnesnensis*
Nicolaitarum, inter Sacerdotes
latè serpentem, animadvertere,
eò licentiosiore vitam secu-
riùs agerent, cœci cœcorum du-
ces, impiorum consiliorum
contra pastorem fomenta sub-
ministrantes. Videbatur tunc
jam in ea tempora Polonia de-
venisse, quæ prædixit Apostolus:
In novissimis diebus instabunt
tempora periculosa: erunt homi-
nes seipsos amantes, cupidi, elati,
superbi, blasphemæ, parentibus nō
obedientes, ingrati, scelesti, sine
affectione, sine pace, criminales,
incontinentes, immites, sine beni-
gnitate, proditores, protervi, tu-
midi, & voluptatem amatores
magis

magis, quàm Dei: habentes speci-
em quidem pietatis, virtutem au-
tem eius abnegantes. Plus in Po-
lonia invaluerat impietas quàm
ut ei aliqua pietatis species ob-
tendi posset; faciebat unus quis
que quod liberet, nulla tergiver-
satione scrupulum movente an-
liceret. Sed iam infelicē illorū
temporum calamitatem, verbis
Cromeri, Episcopi Varmienfis
gravissimi nostratis historici,
juvat retexere.

CAPUT XXVI.

Status rerum in Polonia.

INoleverat superiorum Princi-
pum negligentia, & conniven-
tia

197 Archiepiscopi Gnesnensis
tia, pravus & barbarus mos a-
pud Proceres, & Equites Polonos:
ut iter facientes, quotiescunque,
& ubicunq; collibitum esset, agros
atq; prata agrestium, & oppida-
norum depascere, ac non modo
pabulum, sed etiam victum o-
mnem ipsis imperarent, sive adeo
ipsi effractis horreis, atque cellis,
per vim auferrent: neq; contenti,
quantum libuisset, absumpsisse,
reliquum etiam malitiose profun-
debant, dissipabant, & corrup-
pebant, iumenta è pascuis, & sta-
bulis, atq; etiam iuncta, curribus
& aratris, utenda, vel potius ad
cursum abutenda, abducebant:
eaeque vel defatigata, & enecta
dimit-

dimittebant, vel si fortè placuissent, retinebant & usurpabant.

Quin & præfecti Principis idem faciebant & Principis horrea, prædia, fiscumq; facultatibus, quâ cultus divini administris, & e-
gentibus dedicatæ erant, augebāt.

Hæc quavis iniqua, iniusta, crudelia, & impia, quamvis acerba miseris hominibus, & intolerabilia, tamen quia longa consuetudine inveteraverant, legisque vim propemodum obtinebant, & a Proceribus, quibus erant utilia, defendebantur, difficile erat abrogare. Còegit Nationale concilium Lanciciæ Archiepiscopus Gnesnensis, quærens remedia
quibus

199 *Archiepiscopi Gnesnensis*
quibus iret obviam, tam scele-
ratis militum ausibus, ad quod
cum omnes Episcopi convenis-
sent, concordibus votis, & una-
nimi consensu sanxerunt: ut qui
bona, possessiones, & quasvis
facultates obitu Episcoporum
defensoribus orbas, occupasset,
aut invasisset. Qui agricolarum
iumenta, currus, aut annonam
vi extorquerent, qui res dece-
dentium Sacerdotum usurparēt,
& pro libitu diripere, distrahe-
re, aut in suos usus convertere
auderent, tam diu anathemati
subiacerent, donec omnia ple-
nè dominis suis, vel iis ad quos
de iure dispositio spectabat, re-
stitu-

stituerent; quæ lex ut perenne
firmitatis robur obtineret, &
potentiùs improbis obſisteret
conatibus, decreto ſupremi Ec-
cleſiæ Hierarchæ Alexandri III
firmata eſt, & tandem à Zdiſlao
Bogumili ſecundo ſucceſſore,
ad executionem deducta, Caſi-
miro Juſto Principe, authorita-
tem, & vires executioni neces-
ſarias interponente. Nunc au-
tem uſurpâtes iura, fructus, &c.
Sedis Apoſtolicæ, vel aliarum
Eccleſiarum, vel qui ea ſeque-
ſtrant, abſque licentia ſuperio-
ris competentis, excommuni-
cantur in Bulla cœnæ Domini
num. 17. Gerebat Principatum

201 *Archiepiscopi Gnesnensis*
eo tempore in Polonia Meci-
slaus senex, qui oppræssionibus
non tantum Ecclesiasticos, sed
etiam Equites ita vexaverat, ut
ei fasces imperii ademptos, ad
Casimirum deferre habuerint
necesse. Impotentem domina-
tum ipsius, ne filius quidē Otto
sustinere potuit, sed in patrem
arma sumpsit, atque illum prin-
cipatu exuit, in partes Casimiri
concedens.

C A P U T XXVII

Status rerum in Italia.

NEque in Italia felicior rerū
status regimē Bogumili ex-
cepit, gravissimum Schisma in
Eccle-

Ecclesia fovente Friderico II. dicto Barbarossa, Anobarbum Dlugossius vocat. Is Alexandro III. vero, & indubitato Pontifici, quatuor Antipapas summa contentione opposuit: Victorem III. qui mortuus est anno Christi 1164. Alexandri Pontificatus anno quinto. Paschalem III. Cremensem, qui antea Guido fuit dictus, Cardinalis tituli Sancti Calixti, qui cum sedisset annos quinque, mortuus est anno decimo Pontificatus Alexandri. Calixtum III. qui Joannes Monachus fuerat Abbas Strumiensis, Episcopus Tusculanus, qui cum sedisset annos

203 *Archiepiscopi Gnesnensis*
annos septem, mortuus est an-
no decimo sexto Pontificatûs
Alexandri. Innocentium III.
qui tandem vero, & legitimo
Pontifici Alexandro debitam
obedientiam & reverentiâ præ-
stitit Pōtificatus illius anno 17.
Christi anno 1176. postquam
desideratam pacem, victus à
Venetis Fridericus, restituisset.
Miserabile fuit intueri, corpus
Christi mysticum summa vio-
lencia per Cæsarem à Capite re-
velli, ita contra obediētes sū-
mo Pontifici favientem, ut ne
fido quidem consiliario, eo no-
mine pepercerit. *Petrus tunc*
Vinea Campanus, obscuro natus
loco,

loco, sed doctrina, atq; eloquentia,
quantum illa ætas tulit, insignis
ipsius arcanorum particeps omni-
um, ac moderator fuit. Is per
invidiam, quæ in aula & oritur,
& nutrimenta habet, atque vir-
tutis perpetua est infestatrix, in
suspicionem adductus, tanquam
cum Pontifice Alexandro sentiret,
(quo cum Fridericus bellum gere-
bat) luminibus est privatus; cu-
ius rei impatiens, atque ob id in
furorem conversus, ad Sanctum
Miniatum, quod oppidum est in
Hetruria, sibi ipsi mortem consci-
vit. Nimirum Imperator uti
valebat autoritate, & consue-
tudine, & auctoribus Privile-
giis

205 *Archiepiscopi Gnesnensis
gis Imperatorum, qui à Carolo
magno, qui post de Regibus Frā-
corum imperavit Romanis, iam-
que per trecentos annos impera-
verat sub LXIII. Apostolis, & da-
re Episcopatus, & Abbatias,
per annulum, & virgam consue-
verunt. Sic Otto Bambergensis
Ecclesiæ de manu Impera-
toris Episcopatum accepit agrè
consentiens, propter contentione
illum quæ erat inter Regnum &
Sacerdotium, causa investiture
& electionem Ecclesiarum, quas
evacuare, sibiq; vendicare plus æ-
quo nitebatur Imperialis autho-
ritas. Qui deinde Romam ve-
niens ad Paschalem summum
Ponti-*

Pon
&
ten.
stit
Per
De
pra
pfe
rat
car
bit
edi
rat
fol
du
nis
ni
Sec

Pontificem ad ipsius pedes *pedū*
& *annulum* abjecit *veniam pe-*
tens ibique denuo ab illo inve-
stitus, & confirmatus ipso die
Pentecostes consecratus est.

Dederat ansam Imperatorum
prætensionī maximā Leo VIII.
pseudopapa, qui potētia Impe-
ratoris culmen summi Pontifi-
catūs adeptus, ut eādē suæ am-
bitionis superbiam stabiliret,
edictum tulerat, ut solus Impe-
rator Pontificem deligeret &
solus confirmaret: quo decreto
duabus nefariis hæresibus Simo-
nis magi & Nicolai Antioche-
ni viam aperuit cū *qui pretio*
Sedem emisset, pretio pariter Se-

M

des

207 *Archiepiscopi Gnesnensis*
des distraberet. Nec mirum ex
tam venenoso fonte scaturivisse
originem prædictorum pecca-
torum, quandoquidem *vitiato*
capite necesse est reliquum corpus
vitiari. Sic nempe *quandocun-*
que deficit religiositas Pontificum,
& marcescit districtio regularis
Abbatum, per illorum exempla,
cætera plebs mandatorum Dei
prævaricatrix existit, quanquam
ante illum, Adrianus Papa Ro-
manus, cum universa synodo
tradit Carolo Magno jus & po-
testatem eligendi Pontificem,
& ordinandi Apostolicam Se-
dem, & definivit Episcopos ab
eo investituram accipere. Sed

cum

sis
n ex cum Ludovicus Pius, Otto Ma
viffe gnus, & Henricus sanctus con-
ecca- siderarent, illud privilegiū A-
itiato drianī Primi sicut & Leonis
orpus VIII. fuisse magna temporum
ocun- iniquitate, & Pontificum op-
cum, pressionibus extortum, propter
claris dissensiones schismaticorum, &
npla, hæreticorū quibus Ecclesia Dei
Dei periclitabatur, illi iuri, & con-
quam suetudini renuntiarunt, illudq;
Ro- ius Clero Romano, & Ecclesi-
modo asticis electoribus resignarunt.
& po- Tandem omnem illam consue-
cem, tudinem, & privilegium abro-
n Se- gavit Adrianus II. Alterum
os ab malum, à Simoniacorum Pasto-
Sed rum conniventia ingruerat in

209 *Archiepiscopi Gnesnensis*

Ecclesiam Dei, Sacerdotum in-
continentia cū *cuncti ferè Cle-*
rici, cum publicis uxoribus, siue
scortis (quæ sunt hæreticalia con-
iu(ia) suam ignominiosè ducerent
vitam atque sic impune in orbe
Christiano duæ pestes exitiales
hæresèon Simonia & concubi-
natus grassarentur, *ut religio*
Christiana, & præsertim in Ec-
clesiis Dei turpissimis hominibus,
& omni scelere coopertis repleta
fuerit ea tempestate. Suscitavit
Deus Spiritum Enoch, & Eliæ,
ardentissimo gloriæ suæ propa-
gandæ zelo flagrantés, Sanctum
Romualdum, & sanctum Joan-
nem Gualbertum eius discipulū,

Val-

Vallis Umbrosæ Abbatem, qui horum scelerum virus radicitus extirparent. Nam sanctus Romualdus inter *ceteros Clericos*, qui per pecuniam ordinati fuerāt *durissima severitate corripiebat*, & eos nisi *Ordinem sponte desererent*, omnino *damnabiles*, & *hæreticos* asserebat. Nonnulli quoque *Episcopi*, qui per *simoniacam hæresim* *sacras sedes invaserant*, ad eum causa *pœnitentiæ* cōcurrebant; qui etiam *venerabili viro* se *commitrentes*, & *Episcopatum termino statuto deserere*, & ad *sanctæ conversionis* se *promittebant Ordinem festinare*. Sanctus Joannes Gualbertus,

211 *Archiepiscopi Gnesnensis*

tanquam unus de Seraphim, flammâ divini amoris incomparabiliter æstuans, Petrum Florentinum Archiepiscopum hærescos simoniacæ per ignem convicit. Porro quamvis tunc simoniaca labes in Polonia locum non invenisset, diligenti consideratione meritorum, qui ad Episcopatus eligebantur, eam excludente, cùm Prælati, & Canonici virtutum exercitiis conspicuis viris, non divitiarum opulento censu valentibus, tam sublimes dignitates libertate suffragiorum inconcussa conferrent: attamen alia gravissima Clerum, populumque scelera in-

quina-

quinabant; Sacerdotes quidem incestæ nuptiæ, veriùs sacrilegi, & publici concubinatus, Milites verò extrema licentia, & vefanus quidam furor in bona Ecclesiarum grassandi. Quid faceret anxius inter inanes curas pastor? cum nec Sacerdotes spem frugis melioris pollicerentur, & milites à rapinis cohiberi se neque admonitionibus, neque Censuris Ecclesiasticis paterentur, & à Sede Apostolica nullū sperari posse videret remediū? cū Summi Pontificis, quam à Cesare sustinebat persecutio, omnem modum improbos, castigandi, & scelera coercendi

213 *Archiepiscopi Gnesnensis*

adimeret, ut impunè quisque
quod collibitum esset, faceret,
ipse autem Archiepiscopus gra-
viùs in dies, crebris reprehen-
sionibus, & obiurgationibus o-
dium, in se accenderet; ut non
modò monita salutis à scelera-
tis contemnerentur, sed etiam
ipsa monentis autoritas apud
obstinatos, & pertinaces iam
esset despiciatui, sollicitus, ut si
nollent resipiscere, saltem in sua
persona Deum graviter offen-
dendi occasionem furentibus
animis subtraheret, re diu apud
se agitata, virisque religiosis in
consilium adhibitis, communi-
cata, exemplum gentilis sui S.

Adal-

Adalberti, refractarios Pragen-
ses deferentis sequi constituit :
ac proinde ad Alexandrum III.
Venetiis tunc commorantem
se contulit, cui exposita Sacer-
dotum, populique sui protervi-
tate, & supervacaneis curæ pa-
storales recensitis laboribus, so-
lutionem ab Ecclesiæ Gnesnen-
sis vinculo demissa supplicatio-
ne poposcit, ut tranquillius suæ
saluti vacaret, alienæ curis inu-
tilibus exolutus: cujus petiti-
oni, non difficilem præbuit assē-
sum Alexāder, compati edoctus
alienæ calamitati, sua, quam in-
terea tolerabat persecutione.
Venetiis rediens, perrexit in Un-
gariam

215 *Archiepiscopi Gnesnensis*
gariam, ubi Eremitæ Camaldu-
lenses à sancto Patriarcha Ro-
mualdo missi morabantur, à
quibus modum vivendi eremi-
ticum didicit: atque sic obtentâ
summi Pontificis licentiâ, seces-
sit in cretum Dobrovensem,
ubi duo rapidis vorticibus fle-
xuosi fluvii, Varta & Nyr, coe-
unt, omnem aditum populo
maandris tortuosis, & profun-
dis, intercludunt; tamquam vo-
cem lapsam divinitus ad Arse-
nium in sua vocatione audivis-
set, *Arseni tumultus fuge & sal-
vaberis*. Sed instituti Eremita-
rum Camaldulensium origo, ut
altiùs expendatur, & historiæ
claritas

claritas, & occasio itineris eorum in Poloniam deposcit.

C A P U T XXVIII.

Eremitarum Origo.

AB immani Tyrannorum atrocitate, quâ in Christi cultores sæviebant, vitæ solitariæ primordia promanasse, citra omnem controversiam, manifestum est. Hoc in vitæ genere strenuè prolusit primus Paulus eremita, qui declinandæ causa persecutionis Decii, & Valeriani, & Deo liberiùs inserviendi, in eremi speluncam se contulit, (Eremitas fuisse filios prophetarum discipulos sancti

eti

217 *Archiepiscopi Gnesnensis*
cti Eliæ, & Elisæi eosq; Carmeli-
tas veteris testamēti nō ābigō)
quod deinde vitæ institutum,
non multò post amplexus est
Antonius, qui iam sub Constā-
tino Magno, plurimos habere
cœpit eremiticæ vitæ imitato-
res. Ad eū visendū, cūm Hilari-
on Tabathæus, ex Palestina in
Ægyptum venisset, duobusque
mensibus sibi commansisset, om-
nem eius vitæ rationem di-
dicit & multa monasteria ex-
truxit, nullis certis legibus, aut
constitutionibus ad uniformem
vivendi Regulam adstricta. Vi-
vebat unusquisque illorum, se-
cundū gratiam sibi divinitus
datam

datam, vigilando, psallendo, jeiunando, manibus operando, humi cubando, orando, silentium servando, ciliciis, & flagellationibus, cæterisque carni molestis exercitationibus, corpus in servitutem, & obsequiũ spiritũs redigendo, & alios maximè senes, qui jam diuturna lucta cum Diabolo, ad eius tentationes superandas exercitati arma expedita in promptu haberent, visitando: ac eos, quos excellenti aliqua virtute præstare didicissent, pro modulo viriũ suarum & mensura divinæ gratiæ sibi collatæ, imitari conando. Quod in Eremitis Camaldulen-

219 *Archiepiscopi Gnesnensis*
dulensibus servatum fuisse, sine
peculiari aliqua lege, vel consti-
tutionibus testatur Augustinus
Florentinus in historia Camal-
dulensi. *Religio insectando ea quæ*
sunt legis, sibi ipsa erat lex. Si
qua Respublica religiosa sive scri-
pto legis adolevit, id profecto Ca-
maldulensi egregiè evenit in qua
quisq; reliquos fratres in studiis
eremiticæ Philosophiæ ardentissi-
mè superare certabat; imo & Sâ-
ctus Petrus Damiani Eremita
Camaldulensis S.R.E. Cardina-
lis, & Episcopus hoc idem asse-
rit. Nobis in eremo constitutis
nihil sanctus Benedictus iniunxit.
Igitur sanctus Benedictus dum
homi

*hominem in monasterio ponit ad
eremum dirigit & cum ipse san-
ctus Pater eremi cultor extitisset
hoc certè non optavit esse, quod
fuit (id est Cænobita) sed quoniã
non omnes capiunt verbum istud,
dispensativè constituit priùs mo-
nasterialis vitæ planitiem; ut iã
faciles eremi conscēdamus ad ar-
cem. Hoc idem S. Pater in epi-
logo Regulæ fatetur: Regulam
hanc (inquit) descripsimus, ut eã
observātes in monasteriis aliqua-
tenus vel honestatem morum, aut
initium conversationis nos demō-
stremus habere. Cæterum ad per-
fectionem conversationis qui fe-
stinant, sunt doctrinæ sanctorum
Patrū*

221 *Archiepiscopi Gnesnensis*

*Patrum, quarum observatio
perducit hominem ad celsitudinē
perfectionis; quam eremi arcem
sanctus Damianus appellat.*

*Monastica igitur vita est dispo-
sitio ad eternum ut de nido mo-
nasteriorum huiusmodi egredi-
antur milites, quos eremi rudi-
menta dura non terreant, qui
specimen conversationis suae mul-
to tempore didicerunt. Perfecto-
rum quippe est non propter ani-
mi passionē sed propter perfectionē
iam assecuti, ad vitam solitariā ten-
dere. Nam si vita, solitaria à non
iam perfectō assumatur, est pericu-
losissima. Atque ita cōsiderans S.
Pater Benedictus, quòd in ma-*

ximo

ximo versarentur periculo, qui non bene instructi armis spiritualibus, auderent procedere ad luctandum cum Diabolo, in eremo potissimum vires suas exerente, quas ibi etiam in Christo ieiunante, ausus est experi-ri, ex diversis speluncis, & an- tris congregatos, in duodecim, monasteria, quæ ab eremo digressus ædificavit, eremicolas, certa vivendi lege adstrinxit; ab alieno illos arbitrio secundum præscriptam regulam, docens securissimè dependere, obedi-entiamque superiori exhibere, secundum Christi Domini exemplar, qui *Humiliavit semetipsū*

N

factus

223 *Archiepiscopi Gnesnensis*
factus obediens usque ad mortē, for
mortē autem crucis; ut sic ut per assu
inobedientiā extorres facti su- rem
mus à gratia Conditoris, ita per per
obedientiam ad Dominum pla- dū
catum redeamus, de quo fan- pro
ctus Pater sic agit in Prologo De
Regulæ: Ausculta, ò fili præcepta arb
Magistri, & inclina autem cor- sup
dis tui, & admonitionem p̃j pa- ge,
tris libenter excipe, & efficaciter rem
comple: ut ad eum per obedientiæ non
laborem redeas, à quo per inobe- Do
dientiæ desidiā recesseras. Ad diē
te ergo nūc meus sermo dirigitur, non
quisquis abrenunciāns propriis
voluntatibus, Domino Christo
vero Regi militaturus, obedientiæ
fortissi-

fortissima, atque præclara arma assumis. Carebant his armis Eremitæ, nullius arbitrio se regi permittentes, sed quod secundum præcepta Decalogi, & propriæ conscientiæ ductum, ad Dei gloriam spectare ipsi magis arbitrarentur, operantes sine superiore, sicut locustæ sine Rege, de quibus Turre cremata Eremitæ inquit in iure veniunt sub nomine locustarum, apud quosdā Doctores intelligentes de eremitis dictum Salemonis, locustæ regem non habent.

C A P U T XXIX.

*Vita eremitica instauratur à
S. P. Romualdo.*

SANCTUS Romualdus igitur natus obediētiae, capitibus Regulæ sancti Patris Benedicti descriptæ, fundamentum, super illud immobilem scalam suis Camaldulensibus in cœlum erigendam proposuit, atque ut propositum solidiore base niteretur, Regulam Sancti Benedicti in monasterio S. Apollinaris professus est, in quo triennium ferè cum transegisset, plurimis Monachorum, exagitatus persecutionibus, etiam in vitam suam machi-

machinantibus, eò quòd licentiosè viventibus præcepta Regulæ opponeret, & redarguendis eorum vitiis vehementiùs insisteret: qua in re cum oleum, & operam, (ut est in proverbio,) perderet, excellentis eius animum perfectionis, amore, magis ac magis in dies incendente, facilè obtentâ licentiâ ab Abbate loci, desiderium ipsius Monachis diligenter promoventibus, ad Marinum, quem in finibus Venetiarum vitæ sanctitate ac severiore disciplina eo tempore celebrem audierat, & vitæ solitariae maximè studiosū intellexerat, sese contulit: ut ad

arctam, & sublimem perfectionis viam eo magistro, ac duce uteretur; sub quo tantum profecit, ut deinde Magister ipsius directioni se gubernandum subiicere minimè dubitaverit.

Guarinus interea S. Michàelis in Gallia Abbas venerat Orationis gratiâ in Italiam, qui accersitis Marino, & Romualdo, Petro Vrseolo Venetiarum Principi persuasit, ut seculum simul cum ipso, quem per nefas incaſerat Ducatu, relinqueret, & qui ad alienæ dominationis arcem iniuste proruperat, ipse se alienæ potestatis dominio subiugaret; qui nō diuturnis consiliis persuasus,

cum

cum sancto Romualdo Marino,
& Guarino Abbate, nec non suo
quondam familiari Joāne Gran-
denico, navem ascendit, deinde
ad Monasterium Abbatis Gua-
rini pervenit. Petro igitur, &
Joanne Monachis in Sancti Mi-
chaelis cœnobio factis, Marino
& Romualdus non longè à mo-
nasterio degentes, ad singularē
vitam, cui assveti fuerant, re-
vertuntur: quibus etiam ipsi jam
dicti Fratres, peracto vix annuo
spatio, ad perferendā eusdem
solitudinis districtiōem aggreg-
gati sunt. Atque hæc sunt Ro-
mualdinæ solitudinis, ad quam
sanctus Pater flagranti mentis

229 *Archiepiscopi Gnesnensis*

æstu semper anhelabat primordia, in quibus magnam considerare debemus viri sancti prudentiam, qui non nisi in Regula sancti Patris bene Tyrones exercitatos, ad solitam Veteranorū militum vitam, in qua culmen perfectionis situm est, admitterebat; ut etiam duos illos primos instituti sui sectatores, non prius eremiticæ vitæ voluerit esse consortes, quàm professionem, in Cœnobio sancti Benedicti fecissent: ut mirari lectorem minimè oporteat, cur sanctum Adalbertum tunc Episcopum Pragensem, post Archiepiscopum Gnesnensem, &

glo-

gloriosum in Prussia martyrem,
ad Ordinē sancti Benedicti Ro-
mam sub disciplinam Leonis
Abbatis monasterii sanctorum
Bonifacii & Alexii destinaverit.
Itemq; Casimirum, Regis Mie-
cislai filiū, Boleslai primi Chri-
stiani Regis Polonorum nepo-
tem Cluniacum (ubi prima Re-
formatio Ordinis S. Benedicti
vigeat à Bernone instituta an-
no Christi 910.) relegaverit, ad
suscipiendum nigrum habitum
sancti Benedicti, nolebat enim
alios ad vitam solitariā admit-
tere nisi sancte conversationis
studio juxta regulam sancti Be-
nediti perpolitos, præsertim
cūm

231 *Archiepiscopi Gnesnensis*
cùm monasteria sua albæ Con-
gregationis, ad eremi austerita-
tem formanda, nondum con-
stituisset; siquidem secunda re-
formatio Ordinis Sancti bene-
dicti à S. Romualdo instituta est
centum paulo minus annis. Ita
quos sanctus Benedictus in via
purgativa, & illuminativa per-
ficiebat, hos ad culmen perfe-
ctionis, & intimâ cum Deo,
quantùm fragilitati humanæ in
terris licet, unionis arcem, san-
ctus Romualdus evocabat, post
Cluniacensem. Alfonsus Ciacon.
in Benedicto VIII. Chronic.
Panuinii 1012. Atque sic ligna
in odorem holocausti suavita-
tis

Con- tis arsurā, S. Patriarcha Bene-
rita- dictus composuit, & præpara-
con- vit: quæ sanctus Romualdus,
a re- tanquam igniti Eliæ flammea
ene- progenies, Seraphico ignis a-
a est more benejam collocata, & di-
Ita sposita, succendit, à Christo
via Domino maximo salutis no-
per- stræ zelatore flammās mutuatur;
ife- qui ignem venit mittere in terrā,
eo, ut accendatur. Tātus enim in
e in sancto viri pectore, faciendi fru-
san- ctus ardor incanduerat, ut effectis
post nunquam contentus; dum alia
on. faceret, ad faciendā mox alia
nic. properaret; adeo ut putaretur to-
gua tum mundum in eremum velle
ita- convertere, & monachico Ordini
omnem

233 *Archiepiscopi Gnesnensis.*
omnem populi multitudinem so-
ciare. Itaque primus sanctus
Romualdus, ex directione Re-
gulæ sancti Benedicti eremitas,
tanquam locustas sine Rege vi-
ventes, salutaris obedientiæ legi
subactos, in apes mellificas Ec-
clesiæ sanctæ, commutavit: &
veluti stella matutina, densas e-
remi tenebras, vitæ sanctitate,
ac eremiticæ solitudinis, cum
exercitiis monasticis conjuncti-
one, serenavit; ut nulli eremitæ,
ante illum, religiosi, sive regu-
lares, stricta significatione, (hoc
est ex vi votorum substantialiū
religionis) potuissent censerī.
Nam *Religio perimitur, si à me-*
ritoria

ritoria subditi obedientia subtrahantur; magna quidem paupertas, sed maior integritas, horum est obedientia maxima si custodiatur illesa: Nam prima rebus, secunda carni, tertia verò menti dominatur, & animis quos velut effrenes, & liberos, ditioni alterius, humilis iugo propria voluntatis adstringit. Obedientia victimis iurè præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam verò, voluntas propria madatur. Unde cum Vernerium, qui fratrum injuriis, & persecutionibus exagitatus, in eremum concesserat, & jam per sex annos absque vino, omnique pulmento
sub

235 *Archiepiscopi Gnesnensis*
sub nimia distractionis ariditate
permāserat, cū quodā tēpore,
famā eius auditā vir sanctus vi-
sitasset, atque ab eo sub cuius
regimine degeret, fuisset scisci-
tatus, ille que respondisset, quod
alieno solutus imperio viveret,
hoc sequendo, quod sibi utilius
videretur, monuit eum ut rediret
ad Cœnobium, & licentiam in
eremo commorandi obtineret.
Si Crucem Christi portas, inqui-
ens, superest ut Christi obedientiā
non relinquant. Vade igitur &
consensu a proprio Abbate susce-
pto revertere. & sub eius dominio
humiliter vive, quatenus sacri
operis ædificium, quod bona vo-
luntas

luntas ædificat, humilitas erigit,
obedientiæ virtus extollat? Quā-
 vis autem, Primi Pauli eremitæ,
 plurimi sancti viri secuti exem-
 plum, deserta petierint, erran-
 tes in solitudinib9, quibus mun-
 dus non erat dignus, tamen po-
 stea ipsorum sequaces, sicut illi,
 ad quos sanctus Pater Augusti-
 nus scripsit accuratè, & devotè,
 si tamen ipse scripsit, de quo
 Gabriel Pænetus Canonorum
 Regularium Lateranensium Ab-
 bas solidè controvertit, omnes
 sunt in cœnobia redacti, & ex
 iis plerique in mistam, ex con-
 templativa, & activa vitam, sub
 nomine Mendicantium conjū-
 cti

237 *Archiepiscopi Gnesnensis*

cti, prædicationi, & Sacramen-
torum administrationi, ex vo-
luntate sanctæ sedis Apostolicæ
incumbunt, solitariae vitæ solu-
to silentio. Camaldulenses soli
Monachi, cum his qui ab iis tã-
quam rami promanant, perfici-
untur ad eremum, ut ibi tanquã
in fastigio perfectionis, ceu a-
quilæ in arduis nidum ponen-
tes, conquiescant; iam in via in-
cipientium, & proficientiũ suf-
ficienter dispositi & exercitati:
ut tandem dulces fructus suorũ
exercitiorũ, in via unitiva sva-
vissime degustent: & ab uberta-
te domus De', in solitudine, tã-
quã in cella Vinaria, inebrietur

Institu-

Inft
pre
stor
qui
nat
sup
nes
cen
do,
por
&
five
stin
tit
um
Ab
tor
Ab

Institutum eorū probavit supremus Ecclesiæ universalis Pastor Alexander II. Cōstit. *Nulli* qui anno 1061. clavum gubernationis tenuit, ut præcedentiā supra omnes monasticos Ordines habeant, exceptis Cluniacensibus, quorum Abbates Odo, & Odilo non longè post tēpora sancti Benedicti floruerūt, & multò magis Cassinensibus, siue Congregationis sanctæ Justinae, (cum Abbas Cassinensis tit S. Benedicti Vicarius & ōnium Abbatum Abbas.) S. Odilo Abb: Cluniacens: apud Baron tom. II. an. 1022. inde Leo IX. Abbati Cassinensi in omni Episcopis

259 *Archiepiscopi Gnesnensis*

scoporum principumque con-
 ventu superiorem Abbatibus o-
 mnibus sedem concessit Leo
 Ostiens: lib: 2. cap. 97. Chronic:
 quam illi tanquam matrem è
 qua prodierunt filiali observan-
 tiâ venerantur. Quos deinde o-
 mnes Canonici Regulares, Con-
 gregationis Lateranensis, qui
 vadunt immediate post Clerum
 sæcularem, ex constitutione Pii
 V. *eum ex Ordine* præcædunt.

C A P U T XXX.

*Adventus Eremitarũ Camaldu-
 lensium in Poloniam.*

OTto Tertius, Occidentis in
 Germania tertius Impera-
 tor viris religiosis impensè ad-
 dictus,

dictus, mirificè coluit sanctum
Romualdum, ita ut eum præfēs
Leo visitaret, ac in eius lecto decū-
beret, & Classensem illi Abba-
tiam, conferret. Salutaribus e-
jus monitis, & consiliis libenter
obtemperabat, cujus etiam sva-
su monasterium in Pereo in ho-
norem sancti Adalberti cōstru-
xit, illique contigua Classensis
monasterii prædia contulit, ea
in Firmensis Monarchiæ parti-
bus, ex fiscali possessione recō-
pensās Abbate ibi ex discipulis
Romualdi constituto, Romu-
aldi iussu idem Imperator pœ-
nitentiæ causa, nudis pedibus
de Romana Urbe progrediens

261 *Archiepiscopi Gnesnensis*
usque in Garganum montē ad
sancti Michæelis perrexit Eccle-
siam; per totam etiam quadra-
gesimā in Classensi monasterio
Beati Apollinaris, paucis sibi
adhærentibus, mansit: ubi jeiu-
nio, & psalmodiæ prout vale-
bat, intentus, cilicio ad carnem
indutus, aurata desuper purpura
tegebatur; *lecto etiam fulgentibus*
pallijs strato, ipse in storea de pa-
piriis confecta, tenera delicati cor-
poris membra terebat. Promisit
denique Beato Romualdo, quod
imperium relinquens; monachicū
susciperet habitum & cui innu-
meri mortales erant obnoxij, iā
ipse pauperculo subiectus cepit esse
debitor

debitor sui. Non poterat hæc
sinceræ voluntatis erga sanctum
Romualdum Ottonis Impera-
toris propensio, Boleslaum no-
strum Chabrium Regem latere,
utpote qui cum sancti Adalber-
ti martyris Pragensis tunc Epi-
scopo fratre germano Poraio
laudabiliter fuisset in aula Ot-
tonis I. Imperatoris parentis e-
jus conversatus, imò & cum
ipso sancto Adalberto familia-
riter vixisset Romæ, salutaribus
ipsius monitis obtemperans;
proinde non difficile fuit ipsi
ab imperatore. obtinere, ut san-
ctus Pater Romualdus duos de
discipulis Joannē & Benedictū

263 *Archiepiscopi Gnesnensis*
in Poloniam mitteret, ad præ-
dicandum Jesu Christi Evange-
lium nationi ad fidem illius re-
cens conversæ: quibus eam licē-
tiam Gregorius V. summus Pō-
tifex Ottonis III. cujus autho-
ritate Pontificatum adeptus est
cognatus, libenter indulgit. Po-
stea quam illi venissent in Polo-
niam, quatuor se illis in vitæ so-
cietatem dediderunt Poloni:
Mathæus, Isaac, Christianus &
Barnabas. Hi honorificentif-
simè à pio Rege accepti, & lo-
cum ut optabant nacti solitariū,
prope Casimiriam, sex in eo tu-
guriola rudi opere, & facellum
excitarunt: ibique vitam san-
ctissimā

præ-ctissimam, mutuam consuetu-
 nge-dinem, devitantes, in arctissima
 s re-disciplina, orationibus, & je-
 licē-juniis assiduis traduxerunt: &
 Pō-doctrina exēploque quos po-
 tho-tuerant accolas & advenas, do-
 s est-cuerunt: admirabiles cum aliis
 Po-virtutibus, tum maximè absti-
 plo-nentia studio. Nam aliqui se-
 fo-mel eorum duntaxat, alii qui
 ni: imbecillioris erant valetudinis
 s & bis in hebdomada, oleribus &
 tif-aqua, pane non nunquam adhi-
 lo-bito, victitarunt, vestibus è pi-
 riū, lis equorum confectis contēti,
 tu-quietes eorum non stragulum
 um molle, sed si quid dandum erat
 an-fessis corporibus humus lectus,

265 *Archiepiscopi Gnesnensis*
& lapis capiti subiectus, cerui-
cal fuit. Tanta eorum fama fuit
sanctitatis, ut Boleslaus Prin-
ceps eos inviseret, & se ac re-
gnum suum orationibus ipso-
rum commendaret, ac ipsis li-
beraliter ingens auri pondus &
centum marcas argenti offerret.
Expediterat Princeps Miecislaus
Parens Boleslai legatum Lam-
pertum Episcopum Cracovien-
sem, ad summum Christiani or-
bis Antistitem Benedictum VII
qui exposita Pii Principis inex-
tirpanda idololatria, & promo-
vendo veri Dei cultu sollicitudi-
ne, & novem Ecclesiarum Ca-
thedralium ædificatione, necnō
simula

simulachrorum inanum Deorū
quos, gens superstitiosa colue-
rat, abolitione, peteret insignia
Regis, sibi ritu Christianorum
Principum conferri; quod cū
distulisset in aliud tempus Pon-
tifex, Boleslaus ratus faciliore
via, se titulum Regis obtentu-
rum, aurum & argentum supra
memoratum, misit per Nunciū
viris sanctis, ut honoratū auro
Pontificem, orarent quatenus
se Regio diademate dignaretur.
At viri sancti inito consilio, mi-
serunt Barnabam, qui Regi au-
rum & pecuniā referret, eique
responderet, se in rem propo-
sitam non posse operam con-
ferre,

267 *Archiepiscopi Gnesnensis*

ferre, quibus religiosam vitam professis, negotiis & curis sæcularibus implicari, nefas esset. Sperabat nimirū Princeps Ottonem III. Imperatorem sancto Romualdo familiaris addictum, & sibi olim in aula sui parentis Ottonis II. commoranti faventem authoritatem apud Gregorium V. Ottonis Cæsaris cognatum interpositurum, voto ut potiretur.

C A P U T XXXI.

Martyrium ipsorum

SUbolfecerunt interim Regiæ Saulæ milites, magnā auri vī à Rege missam Eremitis quæ ut
ad

ad se deveniret, constituerunt viros sanctos, trucidare, & turguriola cum ipsorum cadaveribus incendere. Sacra igitur auri fame stimulati, noctu Eremitas, orationibus intētos, aggrediuntur: minis, plagis, verberibus, pecuniam, à Rege Missā extorquent: viris sanctis illam ei remissam asseverantibus, ad atrociora tormenta iis irroganda descendunt. Religantur ergo ad palum, ignibus admotis ad latera exuruntur, deinde circa rotarum vertiginē adstricti diutissime verberantur, tota nox in crudelissima paupertatis sanctorum & innocentiae, supplicia

269 *Archiepiscopi Gnesnensis*
cia expenditur. Denique cū
omnes iam artes potiendi ar-
genti tentatæ, non successissent,
ne quid in ausum de concepta
crudelitate relinqueretur, ab
iisdem latronibus, anno salutis
humanæ millesimo quinto, pri-
die Idus Novembr: in Dei lau-
dibus constātissimè permanētes,
trucidantur, utque tanti sceleris
immanitas lateret, ignem inij-
ciunt, & facellum, ac sex casas
tum suppellectilem omnē pau-
perem, & quinque corpora san-
ctorum flāmis dant: ut his pe-
riisse viderentur. *Sed admoti*
ignes, amissis naturæ viribus, nil
omnino consumere, ullis hominū
studij

studijs potuere; Ita enim illos, ipsa
etiam parietum materies, repelle-
bat, ac si pro lignis durissimi sili-
ces essent. Frustrati itaque fures
in fugam se conferre nituntur, sed
Et hic illis ex divina providētia
denegatur, tota siquidem nocte
per fruteta nemorum, per latitu-
dinem salicum, per opaca sylva-
rum, viā anxiiati sunt querere,
quam tamen nullatenus valuerunt
errabundis vestigiis invenire sed
neque frameas in vaginas reco-
dere arefactis brachiis potuerūt.
Vbi vero sanctorum iacebāt cor-
pora, copiosum lumen usq; in diē
splendescere, Et dulcissima ange-
lice cantilenæ non desijt suavi-
tas

271 *Archiepiscopi Gnesnensis*
tas resonare. Adveniente autem
die, quod factum fuerat, Regem
latere nō potuit, qui illico ad ere-
rum cum numerosa populi mul-
titudine festinavit, & ne fures
evaderent, facta corona hominū,
totam sylvam undique circum
cinxit. Qui tandem reperti sunt
manifesti criminis rei. & ad gla-
dios suos adhuc divina exultio-
ne ligati. Rex autem quid de eis
faceret, habita cōsideratione, de-
liberans, hoc postremo decrevit,
ut nequaquam eos, sicut merebā-
tur, accedi preciperet, sed fer-
reis catenis vinctos ad sepulchra
Martyrum destinaret, quatenus
aut ibi usq; ad obitum in vincu-

lis

*lis miserabiliter viverent, aut si
sanctis Martyribus aliter vide-
retur ipsi eos sua misericordia li-
berarent. Qui cum ad sanctorū
tumulum fuissent ex præcepto Re-
gis attracti, mox, ineffabili divi-
nitatis omnipotentia fractis nexi-
bus sunt absoluti; atque impune
à Rege dimissi, poenitentia du-
cti patrati sceleris, iisdem mar-
tyribus in religiosæ vitæ gene-
re successerunt. Narrat Marti-
nus Baronius, quòd cùm pia
matrona, & nobilis, devotionis
causa, viros sanctos visitasset,
eisque piscē qui Salmo dicitur
obtulisset, cecidit is in terram,
quo in loco statim fons ema-
navit,*

navit, qui usq; ad præsens durat; piscis ille cum ad vescendū præpararetur fratribus, alius similis genere, & magnitudine, divino miraculo solebat apparere in fonte illo, qui cum esset comestus, rursus alius apparebat, qui per longum tempus victui eis fuit quotidiano. Quā diu fratres vixerunt piscis ille duravit, postquam coronam Martyrii adepti sunt, piscis evanuit: fons ad hoc usque tempus perennat, per cuius aquā, magna Deus miracula operatur: Cæci enim visum recipiunt, leprosi mundantur, Claudii, fur-di variisque morbis exagitati, sanan-

sanantur. Postquam per sex annos, Joannes, & Benedictus Itali, nationis Polonæ idioma didicissent, septimo anno unū ad Romanam urbem monachū mittunt, & per eum à Summæ Sedis Antistite, prædicandi licentiam pro adjunctis sibi Polonis sociis petunt. Iniungunt etiam, ut nuncius ille, aliquos secum de B. Romualdi fratribus, duceret, qui eremiticæ conversationis edocti, cum eis simul in Polonorum partibus habitarent. Posteaquam is in ditionē Imperatoris penetravit, ab eius satellitibus captus est, & mox carcerali custodiæ mancipatus.

275 *Archiepiscopi Gnesnensis*
Nocte verò illum Angelus Do-
mini in carcere visitavit, &
consumatos esse eos quorum lega-
tioneungebatur admonuit: sta-
timque aperto divinitus carcere,
præparatum sibi esse navigiũ in
fluvio quẽ transiturus erat, asse-
runt. Quò festinans Monachus,
(Barnabas is fuit) Angelicæ pro-
missionis fidem veram esse proba-
vit. Sequenti autem post se-
pulturam Martyrum nocte, ap-
paruerunt Boleslao, fulmine ac
verbis magnificarunt, quòd per
diram necem, & Martyribus di-
gnam, adepti sunt cœlestia re-
gna, gratiasque ipsi egerunt,
quòd eos vivos, & mortuos

tanta

tanta gratia semper complexus fuerit. Denique summa laude extulerunt, quòd homicidis percerit, non enim decebat sanguinem Martyrũ sanguine vindicari, & vitæ cœlestis beneficium, morte crudeli cõpensari. Pollicitique sunt ei, pro ipsius, & Regni totius incolumitate, Divinam Majestatem semper precaturos, patronosque & protectores temporibus sempiternis eiusdem futuros. Post aliquod annos, corpora eorum translata sunt Gnesnam, (quæ tunc sedes & caput Regni erat) ibique in Ecclesia Cathedrali deposita sunt honorifico mo-

277 *Archiepiscopi Gnesnensis*

numento, quæ deinde Predisla-
us Bohemorum Princeps, cùm
basilicam Gnesnensem Cathe-
dralem, inopinatò in Poloniã
cum ingenti exercitu irrumpēs,
expilasset, Pragam asportavit:
& in arcis basilica collocavit,
præter Christini corpus, quod
Olomucensibus concessit. Agi-
tur festum ipsorum pridie Idu-
um Novemb. quos Julius II.
Pont: Max: Catalogo Sancto-
rum adscripsit, Delphini Ca-
maldulensium Generalis curâ,
& studio, anno Christi 1508.
Barnabas ab itinere cum sociis
sibi à Sancto Patre Romualdo
adjunctis reversus in Poloniam,
postquã

edisla- postquam Angelica revelatione
, cum didicisset, quid cum fratribus
Eathe- actum fuisset, in eodem loco,
loniâ ubi sancti martyres trucidati
mpēs, sunt, instaurat eremitorium, &
tavit: collocatis juxta numerum Fra-
cavit, trum tuguriolis, orationibus, &
quod iejuniis, carnisque variis afflictio-
Agi- nibus, iuxta quod fieri antea
e Idu- solebat, ordinatis, magnopere
as II. delectabatur, non ereptos, sed
ncto- præmissos Fratres ad coronas:
i Ca- dolens tamen identidem, quod
curâ, quorum religiosæ vitæ consci-
1508. us fuisset, non etiam esset mor-
sociis tis gloriosissimæ particeps. In-
ualdo tra hoc igitur tempus, quo Fra-
niam, tribus supervixit, complures

quâ

P3

alios

279 *Archiepiscopi Gnesnensis*

alios focios, & discipulos sibi
adscivit è Polonis; In his, An-
dream Zeroardum, Justum, &
Benedictum Zuirardum clarif-
sima tria Ordinis sui lumina
quos in austeritate vitæ, felici-
ter erudivit, & tandem non
multo post sancto fine quievit:
pii Regis mandato, ad fratres
appositus; ut quibus in cœlesti
patria esset conjunctus, in ter-
ris eodem tumulo cum eis con-
ditus quiesceret.

C A P U T XXXIII.

*Sanctus Romualdus in Ungariã
discipulos mittit.*

INterea sanctus Romualdus
audiens quia beatissimus vir Bo-
nifacio

nifacius suus discipulus, Russo-
rum Apostolus, & Archiepi-
scopus, martyrium subiisset,
nimio desiderii igne, ut pro
Christo sanguinē funderet suc-
census, in Ungariam ire propo-
suit, licentiâ ab Apostolica Se-
de obtentâ, & duobus è suis di-
scipulis in Archiepiscopos, e-
jusdem authoritate consecratis,
cum viginti quatuor Fratribus,
iter arripuit, cumque jam in fi-
nibus Panoniorum essent: Ro-
mualdus gravi se urgente mor-
bo, in Italiam redire coactus
est, cum quo septem discipuli
sunt regressi, duo in Poloniam
cum Barnaba missi, quindecim

281 *Archiepiscopi Gnesnensis*
in Ungariam profecti, fidem
Catholicam, & Romualdinæ
disciplinæ institutum propagâ-
runt. Plurimi tunc è diversis
orbis partibus, ad sanctum Ste-
phanum Regem Ungariæ, tam
Canonici, quàm Monachi con-
fluebant, ut pii Regis religione,
& consuetudine gauderent, &
novum religiosæ conversatio-
nis genus illuc introducerent:
quibus se Poloni duo, Andreas
Zeorardus, & Benedictus Zui-
rardus, adiunxerunt. Andreas
Zeorardus, in partibus Minoris
Poloniæ in Oppido Opatowiec,
prope Vistulam fluvium, Chri-
stianis & piis parentibus natus,
patre

patre Marco, & matre Agnete,
qui sanctâ educatione parentum
in præceptis, & lege Domini
rectè institutus, monasticam vi-
tam duxit in Cœnobio Zobor
dicto, in honorem sancti Hyp-
politi Martyris, (apud Nitriam
civitatem, in ea videlicet sclav-
orum & Ungarorum ditione,
quæ Moraviæ Danubioque cō-
fini, Sarmatia Pannoniæ olim
dicta fuit,) excitato; in quo sub
Philippi Abbatis obedientia,
qui sancto, Mauro Episcopo
Quinque ecclesiensi (Camaldu-
lensis uterque instituti fuit) suc-
cesserat, in summa vitæ auste-
ritate vixit ieiunium ita servās,

283 *Archiepiscopi Gnesnensis*

ut tribus diebus ab omni re quæ
mandi posset abstinuerit. Cùm
autem quadragesimale tempus
adveniret, quadraginta quinque
nucum esu contentus, diem san-
ctæ Resurrectionis cum gaudio
expectavit. Orationi assiduæ fu-
it deditus, nunquam à labore
cessavit, sed sylvam ingressus,
ligna cædebat, quo labore, &
ieiunio cùm semel vires cor-
poris fatigatæ defecissent, &
languens in terram quasi mor-
tuus decidisset, iuvenis pulcher-
rimus aspectu, impositum ve-
hiculo ad cellam revexit; quod
Benedicto discipulo narravit,
iuramento eum obstringens, ne
id

id ante diem sui obitus, cuiquam propalaret. Labore diurno corpori fatigato, quietem nocturnam eam adhibuit, quæ magis tormenti, ac cruciabilitatis dolorem afferret, quàm quietis commoditatem. Compianatum truncum quercinum sepivit, intra sepem arundinibus acuminatis infixis, cui infidens paululum dormiebat, tantâ vigilantia, ut si corpus sopore gravatum in alterutram se partem inflecteret, arundinum acuminibus sauciatum, expergisci se faceret. Plexerat insuper vimineam coronam, quam dormiturus imponebat capiti, quæ

285 *Archiepiscopi Gnesnensis*

quæ in partibus quatuor, totidem haberet lapides appensos, ut si caput altrorsum declinaret, illico in lapidem impingeret. Mortuus in Ungaria, die decima sexta Julii, anno Christi millesimo nono, in monte Ferreo sepulturæ honorē accepit à Calisto III. Pōtifice maximo unâ cum socio in numerum sanctorum relatus, cuius memoria quotannis ipsa die sui obitus, magnâ populi frequentia colitur. Sanctitatem illius pluribus miraculis Deus illustravit. Quodam tempore inter latrones, quorum illa solitudo ferax est, pugna oborta est, ex quibus

quibus unum lethalibus fauci-
atum vulneribus focii ad cel-
lam sancti Andreæ, cuius san-
ctitatis fama per oram illam
percrebuerat, deferebant. Sed
cùm ab ea longius abessent ex-
tinctus est latro. Corpus ergo
exanime in illam inferunt, &
cùm media nocte tumultu mā-
dare vellent cadaver, subito
mortuus exurrexit: perterrefa-
cti latrones, fugam arripiunt;
sed illo inclamante, ac ut abs-
que timore ullo subsisterent,
admonēte, precibus & meritis
Zeorardi se ad vitam resusci-
tatum asseveravit: subsistunt, &
præ gaudio plorātes, actis Deo

287 *Archiepiscopi Gnesnensis*

& sancto Andreae gratiis, ut secū
redeat, socium redivivum invi-
tatant. Verūm ille, debitor vi-
tæ sancto, negavit se unquam
ab illa cella discessurum, ibi ad
mortem usque Deo, & sancto
Zeorardo serviturum se polli-
citus, quod fide constanti, &
stabili perseverantia executus
est. In civitate Nitria, quidā
damnatus ad furcam, suspensus
est, qui cū spectator sui sup-
plicii populus abiisset, non lon-
go post intervallo ipsum sub-
secutus, ad Abbatem Philippū
venit, & quomodo manibus
Beati Andreae recte fuerit solu-
tus exposuit. Cum inquit da-
mnatus

mnatus essem, & opem sancti
devotè implorassẽ, eodẽ pã-
cto temporis, quo de patibulo
deiectus fui, mole ipsa corpo-
ris, stranguland9 S. vir manus ca-
denti supposuit, idemque vin-
ctum exsolvit, & abire iussit.
Anno Domini millesimo quin-
gentesimo sexagesimo nono, die
decima sexta Iulii, quã festum
sancti celebrari solet, tempori-
bus Sigismundi Augusti Regis
Poloniæ, frequens aderat Po-
pulus, ut divinis officiis vacaret
ac se precibus viri sancti com-
mendaret, in Ecclesia, quæ su-
per cellam ipsius edificata est,
in qua vir sanctus, antequam
iret

289 *Archiepiscopi Gnesnensis*

iret in Ungariam, annis aliquot
commoratus. Ibi populū Ca-
tholicum orantem, ausu nefario
publicæ securitatis violatores,
& Ecclesiasticæ immunitatis sa-
cilegi eversores, magna vi ado-
riuntur, & exturbare de templo
conantur: populus interim, opē
sancti viri magna contentione
vocis, & fervore spiritus implo-
rat: sancte Andrea Zeorarde,
serve Dei, defende Ecclesiā ab
impiis Lutheranis, fidei Catho-
licæ hostibus; protinus sanctus
vocatus apparuit manifestè, &
baculo ignito, quem gerebat,
hæreticos propulsans, ē Cœme-
terio exegit, multos ex iis divi-

na ultio flāmis absumpsit, mul-
tos excæcavit, multos vitâ pri-
vavit, nōnulli mirabili coerciti
pœna sanctæ Matri Ecclesiæ Ca-
tholicæ manus dederunt. Extat
in hodiernum usque diem sancti
memoria, lapis in Cœmeterio
templi, quod octo miliaribus
Polonicis Cracoviâ distat, ma-
gnus, niger, filiceus, quadran-
gulus, ut mensa planus, tribus
cubitis longus, uno latus, in
quo plantæ pedum, sancti An-
dreæ consistentis impressæ in
præsētia ōniū cernuntur. In ea-
dem eremo ad Nitriam mansit
sanctus Bonifacius Camaldulē-
sis Martyr egregius, Apostolus,

Q

& ar-

291 *Archiepiscopi Gnesnensis*
& Archiepiscopus Rufforum,
cuius vitam Sanctus Petrus Da-
mianus Camaldulensis Sanctæ
Romanæ Ecclesiæ Cardinalis &
Episcopus Ostiensis, in vitam S.
Romualdi Patris diligenter in-
feruit.

C A P U T XXXIII.

*Aliorum duorum Eremitarum
Camaldulensium mors.*

Benedictus, cùm triennium
Magistro suo Andreæ super-
vixisset, austeritatem vitæ illius
imitando à latronibus, multâ
pecuniâ se cumulatum suspican-
tibus: ad ripam fluminis Vag,
jugulatus, & in alveum flumi-
nis

nis præcipitatus est; cuius corpus diù conquisitum, nec post annum integrum inventum, visa est aquila candida observare, in ripa fluminis eiusdem, quo inditio repertum & ab aquis extractum, ita integrum, & recens apparuit, ac si non multò ante, spiritus illud vitæ deseruisset. Extat in Nitria ubi viri sancti manserunt, parva vinea manibus eorum plantata, in usum divini sacrificii, quæ toto anno suppeditare solebat vinum; Ex ea si quis uvas abstulisset incidebat in febrim, nec ante pristinæ, quam peregisset, pœnitentiam, sanitati restituebatur; in-

293 *Archiepiscopi Gnesnensis*

firmis & febricitantibus, ex ea propinato cum devotione vino conferri salutem, & vires, multorum fide dignorum testimonio comprobatur. Conditus est sanctus vir benedictus in basilica Beati Emmeriami Martyris, in eodem sepulchro, in quo Beati Andreae Magistri sui ossa quieverunt.

Sanctus Justus, sancti Barnabæ discipulus, ac sanctorum Andreae Zeorardi, & Benedicti Zuirardi socius, mansit in monte Lobzovenfi, apud fluvium Dunajecium, prope oppidum Opatovecium, octo milliaribus Polonicis Cracoviâ Dissitum,
hone-

honestis Parentibus natus, Patre Casimiro, Matre Salomea, religiosæ vitæ decus, & exemplar, Beatæ Mariæ Virginis Dei-Paræ fervens cultor, cui, cum precibus assiduis à se intelligentiam sacrae Scripturæ flagitaret, coetu angelico apparens stipata, respondit: *Iuste Filimi, orationes tuas audiui, postulataq; à Filio impetravi. Ecce tibi omnia Scripturarum arcana mysteria patent, ad erudiendum ignaros in via salutis, vide ut fideliter tibi commissum talentum in usum familiæ Domini, omne otium devotans, dispergas.* Atque is ab illo tempore tanto desiderio, ac

Q studio

295 *Archiepiscopi Gnesnensis*
studio in divinas literas ferebatur, ut horis Canonicis rite per-
solutis, orationibus etiam cer-
tis, & exercitiis instituto Sancti
Romualdi congruentibus, pe-
ractis, reliquum tempus sacrae
Scripturae lectioni, ac eius me-
ditationi studiosè impenderet.
Cum autem supremum vitae in-
stare sibi diem advertisset, Ec-
clesiae Sacramentis munitus, in
lachrimis, & crebris ad Deum,
& Deiparam Virginem suspiriis
illis devotè prolatis: *In manus*
tuas Domine commendo spiritum
meum, assistentibus sibi Andrea
& Benedicto vitam praesentem
cum aeterna feliciter commuta-
vit,

vit, Anno Domini millesimo septimo, die nona Julii. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Stanislaus Pawłowski civis Opatovecensis, cum uxore, ac filia nomine Salomea, visitabant sepulchrum sanctæ Cunegundis, Olim Reginae Poloniae, deinde in nova Sandech Monasterii Ordinis Sanctæ Claræ professæ religiosæ, quod Opatovecio duobus milliaribus Polonicis distat; unde per tenebras obscura nocte redeuntes, hora secunda devenerunt in villam Lobzow ubi quiescit corpus sancti Justini præterque templum euntes,

omnes curru descenderunt, & genibus in cœmeterio flexis, orabant Deum per merita sancti Confessoris, ut sine omni periculo, & noxa, incolumes domum pervenirent. Posteaquâ finitis precibus, currum ascēderunt, apparuit eis vir venerabilis, albis vestibus indutus, magna claritate circumfulgens, duos baculos faliceos tenens, quorum unum dedit aurigæ, alterum filiæ Salomeæ, dicens: *Ite in pace Dominus Deus sit vobiscum ego qui sum Iustus ero vestri comes & dux viæ:* tandem disparuit; baculi verò illi in ardentes conversi faces, rectum illis

illis monstrabant iter: atque ut
securi domum pervenerunt,
rursus sanctus vir apparuit eis
dicens: *Manete in pace, & tu
filia mea fac ut sis sponsa Dei
Monasterium Sandecense ingre-
diens* quo dicto ardentes faces
extinxit, & in baculos ut erant
prius convertit, ac demum re-
pente disparuit. Grati tanto
beneficio, in terram prostrati
gratias egerunt Deo, qui comi-
tem itineris sanctum Justum si-
bi mittere dignatus est. Salo-
mea sanctimonialis effecta in
Sandecensi monasterio, post
triennium sancte Deo serviens,
ad celestis sponsi nuptias felici-
ter migravit.

CA-

C A P U T XXXIV.

*Eremitarum Camaldulensium in
Hugaria propagatio.*

ATque hi ex eremo Camaldulensi, cœlestis doctrinæ Magistri, ad erudiendos Polonos prodierunt, vitæ austeritate patres admirandi, contēptu fastus mundani, rerumque caducarum suspiciendi, propter eos, qui hæreditatem salutis caperēt, in ministerium veloces angeli, tanquam igniti Seraphini, à sede Apostolica missi, nullas sibi utilitates quærentes, sed solas animas pretioso Christi Sanguine redemptas, ardentissimo
deside-

desiderio depereuntes. Quorū
nomina, ne conscripta in coelis
ingrata in terris oblivione se-
peliantur, præsertim in nostris,
ubi sudorem, & sanguinem ma-
jorum, & nostrū saluti conse-
crarunt, benevolo candidi le-
ctoris obtutui, subijcienda duxi,
quæ sunt : sanctus Adalbertus,
Episcopus Pragensis, Archiepi-
scopus Gnesnensis, Prussorum
Apostolus, Christi martyr glo-
riosus, Joannes, Benedictus, Isa-
ac, Matthæus, Christinus, Be-
nedictus, Zuirardus, Athanasius
Laurentius, Martyres: Christia-
nus, Papantes, Barnabas, An-
dreas, Zeovardus, Justus, Con-
fessores

301 *Archiepiscopi Gnesnensis*
fessores: Hieronymus item Pra-
gensis Bohemus, magni Ducatus
Lithvaniae, & Samogitiae
Apostolus, & Confessor, factus
Bonifacius Italus, Ducatus Rus-
siae Archiepiscopus & Mart.
sanctus denique noster Bogu-
milus, Gnesnensis Archiepisco-
pus Confessor. *Isti sunt viri, per*
quos Tibi Evangelium Christi
Sarmatia resplenduit. Isti sunt
Patres Tui, verique Pastores,
quorum salutaribus doctrinis
illustrata, feram barbariem sva-
vi jugo Christi collum subiiciens,
edomuisti; ut quæ nunquam
Romanorum veterum potentiae
servieras, ad Romani Pontificis
pedes

pedes, prostratam sponte liber-
tatem gloriosius extenderes.
Sed iam ad sanctum Bogumilū
revertamur; Multos per profū-
dos sylvarum recessus, habue-
runt Eremitæ Camaldulenses
discipulos, post promulgationē
Evangelii in Bohemia, Polonia,
Hūgaria, in quibus Casimirita-
na Polonorum eremus celebri-
or fuit, ob memoriam sancto-
rum Martyrum, in qua, & ipso-
rum interfectores poenitentiam
agentes permanserunt, quorum
regimini, duobus etiam de Hū-
garia per sanctum Romualdum
missis, præerat sanctus Barnabas
ab Italia reversus. Ab iis igi-
tur

303 *Archiepiscopi Gnesnensis*
tur, vel à Moraviæ confinibus
eremicolis, Romualdinæ auste-
ritatis institutum edidicit san-
ctus Bogumilus, de quo sic ait
Martinus Boronius: *Inculcata*
vite presul, in Deum magnæ cō-
templationis, pius, & sanctus in
operibus, maximo devotionis ar-
dore ad Beatam Mariam Virgi-
nem, sanctos Adalbertum & Sta-
nislauum Pontifices. ac sex Fratres
Polonos, Ordinis Camaldulensium
Patronos Regni Poloniae flagrans,
qui etiam in eremo secundū Re-
gulam sancti Romualdi, quam
in mente affixam, & aliam scri-
ptam habebat, regulariter omnes
dies vite suæ, in ieiuniis, disci-
plinis

*plinis, ac orationibus transegit :
puro corde, Deo , & sanctis eius
serviens. Ubi dum asserit, quòd
sanctus Bogumilus habuerit Re-
gulam scriptam sancti Romu-
aldi de Regula sancti Patris Be-
nedicti debet intelligi, secundū
quam Romualdinæ disciplinæ
alumni, profiteri solent. Cū
verò in Ungaria quindecim illi,
à sancto Romualdo missi Fra-
tres, in tantum Camaldulensis
Ordinis observantiā propaga-
sent, ut jam monasteria , reli-
quos ad societatem illius vitæ
aspirantes, capere non possent,
Romualdinæ austeritatis imi-
tatore, tuguriola sibi excitarunt
in*

305 *Archiepiscopi Gnesnensis*

in solitudine: in quibus, more antiquorum eremitarum, singuli viritim habitabant, nullius obedientiæ jugo subiecti, sanctum Paulum primum Eremitā, & alios subsequentes Patres, imitando: ex vitisque illorum relictis, exempla vivendi depromendo: Tandem ab extasi contemplationis, amore juvandi proximos, exciti, in Cœnobìa se, ac Civitates, & oppida, ut ibi avangelizarent, ac curæ salutis, non propriæ duntaxat, verum etiam alienæ, incumberent, actionem contemplationi junxerunt: Strictum illud vivendi genus, perpetuæ à
carni-

sis

Vita S. Bogumili.

306

more carnibus abſtinentiæ, ob labores, quos in concionibus, & fin- confessionum exceptionibus, ac illius Sacramentorum adminiſtrationibus, ſubire debebant, ſummo ſan- Chriſti Vicario temperante, & nitâ, ad Regulam illos ſancti Patris res, Auguſtini transferente poſtquâ rum de illos in ſolicitudinis circa cur- xtaſi ram animarum partem, Archi- van- epiſcopus Strigoniëſis vocaſſet, eno- anno domini 1214. quorum in- ppi- ſtitutum Gentilis preſbyter Car- , ac dinalis legatus de latere Cle- dun- mentis V. anno Domini 1308 in- approbavit apoſtolica ſuffultus em- authoritate. Habitum illi al- n il- bum Eremitarum Camaldulen- uæ à

i-

R

fiu

307 *Archiepiscopi Gnesnensis*
fium retinent, ac Eremitæ san-
cti Pauli vocantur. Generalē
Priorem sui Ordinis habent in
Ungaria, in Cœnobio Talensi
celeberrimo tantæ authorita-
tis, ut in publicis Regni Un-
gariæ comitiis, inter Procere,
locum, & vocem habeat, in
expendendis Reipublicæ confi-
liis. Cùm autem Vladislaus
Dux Opoliensis Anno domini
millesimo trecentesimo octo-
gesimo secundo tunc Prorex
Poloniæ, sacram Deiparæ Vir-
gins imaginem à sancto Luca
depictam, & Hierosolimis Con-
stantinopolim, inde in Russiam
translatam, sibi que post annos
quin-

quingentos à Duce Ruffiæ donatam, in monte, Czeſtochoviënſi civitati vicino diæceſis Cracoviënſis, propoſuiſſet collocare, hos potiffimum S. Pauli Primi Eremitæ Patres, ex Ungaria, ubi plurima ſanctitatis, & doctrinæ ſpecimina ediderūt, tantoque irradiarunt ſplendore, ut in partes vicinas maximè in Sileſiam, & Poloniam, clariffimum jubar eius Ordinis promicuerit humaniſſima invitati-
one accerſivit, eiſque monaſterium & baſilicā ſumptu magnifico, poſtquam condidiſſet, pretioſum hoc ſacræ imaginis Cymelion, religioſè cuſtodien-

309 *Archiepiscopi Gnesnensis*
dum, commisit. Qui quam
heroicam fortitudinem in sacra
icone servanda, & ab iniuriis,
& oppugnationibus hæretico-
rum defendenda probaverint,
universus orbis Christianus sū-
ma cum admiratione agnovit,
anno domini millesimo sexcen-
tesimo quinquagesimo quinto,
quo Sudermaniæ Princeps, Ca-
rolus Gustavus, Regnum Polo-
niarum inopinato exercitu
occupatum, miserabili clade va-
stavit; solis Eremitis sancti Pauli
eius potentiæ imperterrita con-
stantia; Deipara suos clientes
mirabiliter protegente resisten-
tibus, ardenti pietatis zelo, &
invieta

invieta fortitudine animi Fratribus præeunte, illosque, vel sanguine, ac vitæ prodigalitate ad restringendum hæreticorum in Deiparam Virginem odium, adhortante A.R.P. Augustino Kordecki, tunc Claronmontani Cœnobii Priore, deinde verò per Silesiam, & Poloniam Ordinis Prothoëremistici Priore Provinciali, ac Visitatore vigilantissimo. Cuius obsidionis seriem, accuratè descriptam, titulo Gigantomachiae præscripto, typis mandavit, & supremo Christiani Orbis Antistiti Alexandro VII. consecravit.

CAPUT XXXV.

*Sanctus Bogumilus in Eremum
secedit: laudes eremiticæ vi-
tæ proponuntur.*

Sic calamitatū Ecclesiæ pertæ-
sus, quibus remedium per id
tempus adhiberi nequibat, di-
ligenter animo perpendens Bo-
gumilus, quòd Pastoralis curæ
solicitude, nihil aliud sit, quàm
fluctuantis mentis afflictio: ubi
propriis omnissis, commodis a-
lienis vacare, necessarium sit;
atque illud extimescens, ne se
alienæ tempestatis fluctibus in-
volutum, vis consilii expers in
æternum traheret præcipitium,
iuxta

juxta quod de se scribit Hieronymus ad Eustochiū: *Scito quia nūc essem de numero damnatorū, si fuisset de numero Episcoporum,* Archiepiscopatu Gnesnensi se abdicat illumque in manus Apostolici Nuncii, quod multo ante iam maturo consilio deliberaverat, impetratā, ut præmissum est, licentiā, resignat, & in eremum solitudinis Dobrovensis, concedit. Excelsis Principum palatiis. vile turguriolū permutat, pro splendido & pretioso vestitu, rudem tunicā induit, pro interula, cilicium assumit, pro Magnatum, & Ducum conversatione bestiarum,

313 *Ar* . . . *piscopi Gnesnensis*
& ferarum Societati adjungitur,
caput fessum vigiliis, & oratio-
nibus, pro molli culcitra, vel
cervicali, viridi cespite, vel sac-
co paleis infarto, reclinat: *Sur-*
git modica quiete recreatus, so-
mnio brevi, non fracto, sed exple-
to; & interdum pernoctantis
philomelæ cantibus experrectus,
pulsisq; torporibus, quietis horis
psallere incipiens, ianitorem la-
biorum, ut ingressuris laudibus
matutinis aperiat, devotus ex-
poscit: & cordis sui Dominum in
adiutorium vocat, nihilque vi-
ribus suis fidens & imminentiū
consciūsq; metuenſque discrimi-
num, ut festinet obsecrat; nullis te-
xendis

*xendis fraudibus intentus; sed
 Dei gloriam, & sanctorum lau-
 des, non in dies tantum sed in
 horas, & indefesso lingue fa-
 mulatu; & pio mentis obsequio
 repetens: ne quando sursum in-
 grato animo, divinorum munerū
 memoria, evanescat: & sæpe in-
 terea securi timoris, ac tepida spei
 plenus, memorque præteriti, ac
 futuri prævidens, lato (mirum
 dictu) dolore; felicibus lachrymis
 abundat; inde suspiciens cælum,
 ac stellas, ac illis habitantem Do-
 minum Deum suum, tota mente
 suspirans: ac patriam cogitans
 & de exilii sui loco ardenti tæ-
 dio ad illam anhelans, admirā-
 dā*

315 *Archiepiscopi Gnesnensis*

dā rerum Conditoris maiestātē,
veneratur & adorat: crebrius in
voces divini Psaltis erumpens:
Domine Dominus noster, quā
admirabile est nomen tuum in u-
niversa terra! Quoniam elevata
est magnificentia tua. super cœlos.
Deinde recreatas modico cibo
vires, ad studium jucundæ le-
ctiōnis confert, ignēque amoris
divinorum beneficiorum recor-
datione, suscitāt, & conceptas
illius scintillas, studiosæ volun-
tatis affectibus, in flāmam dif-
flat eminentem, lachrymis in-
terim ab æstuantis cordis incē-
dio vapore divini spiritus elici-
tis, in refrigeriū vultus accensi,

per

per
tibu
tiis,
rev
pro
tiūs
bra
inte
peto
quil
præ
men
sus
volu
tern
Ner
acce
Dei

per genas suaviter dulcedine ro-
rantibus. Tandem actis Deo gra-
tias, dieique partibus ad calculū
revocatis, qua virtute in singulis
profecerit, aut defecerit, accura-
tius examinando, & humi mē-
bra fusus, intervigilando, quæ
inter diu legerat, memoriā re-
petens, multa cum animi tran-
quillitate venturæ lucis initium
præstolatur. *O eremus sanctarū
mentium delectatio! ò intimi sen-
sus inexhausta dulcedo!* O torrens
voluptatis, à fonte in vitam æ-
ternam salienete, dimanans!
Nemo credit, nisi qui sitibundus
accedit quanta Ubertate domus
Dei, cum suavissimo interni gu-
stus

317 *Archiepiscopi Gnesnensis*

stus oblectamento, tuos cultores reficis, & inebrias? Una gutta tuæ refocillationis, pretiosior est omni balsamo, cunctis Regum, & Principum deliciis, jucundior; incomparabilis totius mundi thesaurus: *Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.* Hic hic spontè coelestis desideriorum impletur æstus: *Ducam eam in solitudinem & ibi loquar ad cor eius.* Hic divinis imparspōso delitiis coelestes in auxilium vocat Spritus: *Introduxit me inquit in cellam vinariam ordinavit in me charitatem.* *Fulcite*

me

me floribus, stipate me malis, quia
amore langueo. Anima mea lique-
facta est, ut dilectus locutus est.
 Hic mutuos æterni fæderis, &
 nunquam dissolvendarum nu-
 ptiarum sponsus & sponsa paci-
 scuntur arrhabones: sponsus of-
 fert anulum, *pone me ut signa-*
culum super cor tuum, ut signacu-
lum super brachium tuum. Spō-
 sa recipit suavissimè olentem à
 dilecto myrrhæ fasciculum,
 quem olfaciens, & cordi appo-
 nens, tenerrimè tantum com-
 plexa pignus, lætabunda canit:
Fasciculus myrrhæ dilectus meus
inter ubera mea commorabitur.
 Offert vicissim sponso poma &
 vinum

319 *Archiepiscopi Gnesnensis*
vinum: omnia poma nova & ve-
tera dilecte mi servavi, dabo tibi
poculum ex vino condito, & mu-
stum malorum granatorum meo-
rum. O amor! ô voluptas! Quê
talís amor ebriat, Quam felix est
quem satiat! Quam profundus
ut capiat! Quid dulcis Jesus fa-
piat; non importunæ ibi vana-
rum cogitationum muscæ, in-
ter orandum tranquillitatem a-
nimi tedentis in Deum, pertur-
bant, non angoribus mens quas-
fatur anxiis, ne cui de se querē-
di dederit occasionem, non fe-
renitatem consciētiae obscurat,
aligenæ famæ restitutionis so-
licitudo, non cupiditatum no-
xiarum

xiarum composita pectoris quies
pernicioso pulsatur tumultu,
absunt iurgia, silent lites, contentiones
exulant. Meum & Tuum, pronomina bellum
momentia, non audiuntur. Non
invenit cuius se præferat excellentiæ
superbia: Non habet in quem distortos
vibret obrutus invidia. Non reperit opes,
quibus cor apponat, avatitia. Non
ira furentis vindictæ, suscitatur
incendia. Non saginatum diversitate
ciborum ventrem superinat acedia. Non
habet irritamenta voracitatis, vel ebrietatis
gula. Desunt illecebrosæ fomenta
luxuriæ. Secura quies,
tran-

321 *Archiepiscopi Gnesnensis*
tranquilla statio, hilaris mala-
tia, ridet inconstantes tumul-
tuantis mundi fluctus, dulces
æternæ pacis, cœlestis Hierusa-
lem, delitias prælibando.

C A P U T XXXVI.
Paupertas S. Bogumili.

MAgnarum & heroicarum
virtutum, in hoc ad ere-
mum successu, sanctus Bogumi-
lus specimen exhibuit, & inpri-
mis paupertatis: quæ Apostoli-
cæ perfectionis est fundamentū,
Principis Apostolorum sancti
Petri Christo constanter adhæ-
rentis, manifestatione: *Eccē*

nos

nos reliquimus omnia & secuti sumus te. Reliquit sanctus Bogumilus non spem duxerat habendi, quæ mundus suis pollicetur sectatoribus, & ad quæ obtinenda, toto conatu ambicioſæ mentis anhelant, ſpe voluptatis æternæ conculcata, ſæculi præſentis amatores. Renunciavit avito ſplendori natalium, ut inter pauperes, quos regni cœleſtis hæredes ſcripſit Unigenitus Dei filius, ſecuriore verſaretur fiducia, Deſeruit amplas poſſeſſiones, ut in domo Patris æterni multarum manſionum eſſet habitator. Egreſſus de domo & cognatione pater-

323 *Archiepiscopi Gnesnensis*
na, ut inter cives sanctorum, &
domesticos Dei, non dubius
cohæres censeretur. Sprevit ex-
celsum dignitatis culmen, ami-
corum, famulorumque nume-
roso stipatorum agmine postha-
buit frequentiam, ut Ei, qui cum
esset dives, nostri causa egenus
factus est, quàm simillimus ap-
pareret. Contempsit heroica
magnanimitate, opes caducas,
ut se dignū in pauperibus Chri-
sto ministrum exhiberet. Ne-
mo enim *alius est Deo dignus*
quàm qui opes contempsit. Ille in-
gentis est animi, qui divitias ri-
det, magnus qui in divitiis pau-
per, est securior qui caret. Bonum
est.

est facultates cum dispensatione erogare, melius est pro intentione sequendi Dominum, insimul donare, & absolutum in solitudine, egere cum Christo. Sciebat sanctus vir uberes in paupertate provenire fructus: *peccatorum præservationem, virtutum conservationem, cordis quietem, desiderii cœlestis impletionem, divinæ dulcedinis participationem, exaltationem, cœlestem hereditatem*; quos omnes magna jucunditate degustavit, & nunc beatus hæreditatis æternæ possessor, copiosa mercede strenuus mundi triumphator, obtinet immensas Regni cœlestis, pau-

325 *Archiepiscopi Gnesnensis*

peribus promissi, divitas: Quòd
si nihil est tam angusti animi
tanquam parvi, quàm amare di-
vitias, nihil honestius, magnifi-
centiusque quàm pecuniam conte-
mnere, si non habeas, si habeas ad
munificentiam liberalitatemque
conferre. Vastam animi ampli-
 tudinem necesse est ut habue-
 rit Bogumilus, cuius desiderii
 æstus, quidquid infra Deum es-
 set, ne dicā extinguere, sed nec
 mitigare posset: Nimium capax,
 & excelsus est animus, qui sola
 Dei voluntate contentus, fucā
 tam, & instabilem mundi to-
 tius fastidit pulchritudinem, ut
 si generosum decet virum non

habitā

Quòd habitam contemnere pecuniā ,
& nulla in ea ferri cupiditate,
quàm longè gloriosior , & o-
mni humano sublimior fastigio
censendus est Bogumilus , qui
habitam abiecit, dispersit, dedit
pauperibus? & non modo pecu-
niā, verùm etiam omnium divi-
tiarum, possessionum, Civitatū
oppidorum, Villarum, prædio-
rum, hortorum, horreorum ,
monilium, gemmarum , auri ,
argentique opulentiae nunquam
cor apposuit, imò iis omnibus,
heroica fortitudine renuncia-
vit, ut nudus cum nudo Dia-
bolo, invictus Athleta Christi
in eremo luctaretur. Vilesce-

327 *Archiepiscopi Gnesnensis*

bat illi amor vitæ præsentis, tantò fastidiosius quantò ad cœlestium bonorum secretas divitias, mente ferebatur sublimius, & præ dulcedine amoris divini, omnes præsentis sæculi felicitates amarescebant. Nihil sapiebat illi, nisi legis Dominicæ meditatione conditum, nihil virum Dei oblectabat, nisi quod ab oblectamentis sensuum carnem abstraheret, ut animi facultatibus in crucis obsequium subactis, & in servitatem Crucifixi redactis sensibus, non iniuria usurpare videri posset illud Apostolicum elogium: *vivo ego, iam non ego, vivit verò*

in me

*in r
sen
cer
ma
ipfi*

T
*fol
Pri
fan
cog
Jac
bus
pro
cui*

in me Christus: ita enim omnes
sensus rationis imperio subie-
cerat, & ad exemplar Crucifixi
mancipaverat, ut iis nonnisi ad
ipsius servitutem uteretur.

CAPUT XXXVII.

Tentationes S. Bogumili.

TRibus lanceis aggressus est,
hostis humani generis, vitæ
solitariae Tyronem in deserto.
Primum in eum contorsit telū,
sanctorum Patrum divitum re-
cogitationem: Abraham, Isaac,
Jacob, Loth, Job, David, qui-
bus divitiæ nihil obfuerūt, imò
profuerunt plurimū, ut eas
cum indigentibus partientes be-

329 *Archiepiscopi Gnesnensis*
neficientiæ, ac hospitalitatis
præmia uberiora consequeren-
tur: cui apposuit scutum Chri-
sti Domini, quòd ad maiorem
conducit perfectionem, confu-
lentis: *Si vis perfectus esse, vade,*
vende quæ habes, & da paupe-
ribus, & habebis thesaurum in
coelo: & veni sequere me. Et
illud sancti Ambrosii. *Nemo*
plus tribuit, quàm qui sibi ni-
hil reliquit. Secundum spiculū
jecit: Quid est, quòd Ecclesiā
in tam turbulento statu, & Rē-
publicam salutaribus destitutā
consiliis, in tam calamitosa tē-
pestate fluctuantem, deseruisti?
non satis utriusque fidelis na-
varcho

varchus; cū auxiliatricē manum tuam maximē flagitarent Episcopi, & Senatūs Principes? contra cuius vim fortissimo se contexit clypeo: *Quid ad te, tu me sequere. Quid enim prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? Unum est necessarium, sequere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Nemo militans Deo implicat se se negotiis secularibus. Tertiam phalaricam libravit perniciosissimam superbix: Ergo tu inquit maximē dilectus es Deo, qui omnia præcepta ipsius impleveris, pauperibus bona distribu-*

331 *Archiepiscopi Gnesnensis*
stribueris, opes contempseris,
nihil eorum quæ mundi sunt
quærens, solâ Dei gloriâ con-
tentus. Gravissima hæc est cō-
tra servos Dei sarissa: Nam Dæ-
mon hoc præcipuè *querit, ut e-*
os quos aliis vitiis sub suum ve-
xillum minime attrahere potu-
it, elationis medio, & inani glo-
ria atque superbiâ trahat, & à
virtutum semita hoc pacto faciat
deviare. Nam cum cætera vi-
tia, faciliè suam prodant turpi-
tudinem, eadem facilitate vita-
ri possunt; qua turpiâ apparent,
superbia in bonis operibus se
plerumque abscondit, ut perdat,
tineæ similis, in purpurea vel
holo-

holoserica veste, quam in rudi
panno libentiùs immorantis.
Deinde altiùs ab ipsa natura
corrupta exitialis hæc sementis
sparsa est, in mentes Adæ po-
sterorum, seminante Diabolo,
& protoplastis parentibus divi-
nam pollicente gloriam: *Eri-
tis sicut Dij. Unde omnes trahi-
mur laudis studio, & optimus
quisque (juxta vulgi opinionem)
gloriâ ducitur: magnumq; memo-
riâ posteritatis successuræ alit he-
roicarum virtutum incrementû.
Hinc plures ex Philosophis invēti
sunt divitiarum contemptores,
qui tamen in eo ipso contemptu,
superbiâ turgidi, ventosam glo-
riam*

333. *Archiepiscopi Gnesnensis
riam sunt aucupati. Sicut Di-
ogenes fastum Platonis maiore
fastu calcavit. Et illi Philoso-
phi, qui se minimè teneri gloria
cupiditate populo venditabant,
tamen libris, quos de contemnen-
da gloria scripserunt, nomen suū
affixerunt, in eo ipso quod prædi-
cationem, & nobilitatem dispe-
xerint, prædicari se ac nominari
cupientes. Amplissimus est glo-
riæ quærendæ campus, Pontifi-
cialis dignitas, quæ sive quod-
dam est illius captandæ, illicitū:
quæ etiam subinde sanctorum
Patrum, & diligenter in suo
munere versatorum, mentes ti-
tillare consuevit, iuxta quod
scripsit*

scripsit sanctus Gregorius: Ad
nostra quotidie studia vacamus,
terrena concupiscimus, humanam
gloriam intenta mente capimus:
Et quia, eò ipso quò ceteris præ-
lati sumus, ad agenda qualibet
maiorē liceentiam habemus, sus-
ceptæ benedictionis ministerium,
vertimus ad ambitionis argu-
mentum Opposuit huic telo,
umbonem firmissimum sermo-
nis Christi Bogumilus: Si quis
vult post me venire, abneget se-
met ipsam Et tollat crucem suam
Et sequatur me. Quam sic ab-
negationem Magnus describit
Basilius: Nihil aliud est sui ab-
negatio, nisi summa rerum omni-

335 *Archiepiscopi Gnesnensis*
um, & vitæ prius transactæ, o-
blivio: atque à sui ipsius volū-
tatibus recessio; quam in vita
communi assequi longè est difficil-
limum: ne dicam ab omni pror-
sus ut fieri possit, facultate re-
motissimum. Cùm autem ma-
ximus sit labor, abnegare se i-
psum, solida spe succursus di-
vini fulciri debuit, qui tam ar-
duum vitæ genus aggressus est.
Nam fortassè laboriosū non est,
homini relinquere sua, sed val-
de laboriosum est relinquere se-
ipsum: minus quippe est abnegare
quod habet, valde autem multū
est abnegare quod est. Oblitus
est Bogumilus quod fuit. Re-
tudit

tudit vane gloriæ titillationem,
scuto veritatis: *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: servi inutiles sumus: totâ gloriam in Deum referendo: Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

C A P U T XXXVIII.

Spes S. Bogumili.

Induit Panopliam, quâ Chri-
sti milites armat Doctor gen-
tium: *Accipite armaturam Dei. ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti lorica iustitie, & calceati pedes in præparatione*

337 *Archiepiscopi Gnesnensis*
ratione Evangelij pacis: in omni-
bz sumentes scutum fidei, in quo
possitis omnia tela nequissimi ignea
extigvere: & galeā salutis asuite;
& gladium spiritūs (quod est
Verbum Dei) per omnem orati-
onem, & obsecrationem, orantes
omni tempore in spiritu. Ubi ve-
ritatem, iustitiam, pacem, sed
maximè fidem, & spem, scutū,
& galeam, cordis, & capitis mu-
nimenta præcipua, cōmendat.
Nec mirum: his enim duabus
virtutibus, ad cōstanter ope-
randum armantur homines, ac
ne prorsus otio torpescant, ad
ardua quævis negotia peragen-

da, excitantur. Nemo enim
mortalium mare ingrederetur &
liquido ac profundo sese commit-
teret elemento, nisi se prius credat
salvari; nec agricola semina sul-
cis obrueret, & fruges spargeret
in terram nisi crederet venturos
imbres, affuturum quoque solis
teporem, quibus terra confota se-
getes multiplicatâ frugē producat,
ac ventis spirantibus nutriat, ni-
hil denique est quod in vita geri
possit, si non credulitas ante præ-
cesserit. Hæc ad calcandas sicco
vestigio aquas, traxit Bogumi-
lum, Christi promissionibus, fir-
missima persvasione, atque fidu-
cia immobiliter innitentē. Huc

T

ab

339 *Archiepiscopi Gnesnensis*
ab uberibus cōsolationibus sæ-
culi abstractum, & de fluctiva-
gis mundi tempestatibus ere-
ptum, ad rigidum vitæ genus
transtulit. Spes enim est: quæ
cunctis desideriis tēdit efficaci-
bus, in ultimum beatitatis sco-
pum, omnesque suas facultates
animi, ac sensuum corporis di-
rigit in bonum, arduum, futu-
rum, promissum, mediis ordi-
natis obtinendum. Atque sic
illa fundamento nixa fidei, quæ
est *sperandarum substantia rerū,*
argumentum non apparentium,
disponit à charitate præscripta
media, & ad ultimam sperati-
boni metam collineat, constan-
ti sta-

ti stabilimento mentem, ad patriam pergentis, & navigantis viatoris, ne vitæ præsentis tentationum fluctibus obruatur, sustinendo; ita ubi est diuina spes fides illico adest, & simul charitas spei cooperans, sine qua spes esse nequit: sed vana, & superba præsumptio erit, quâ laborant hæretici, justificationē soli fidei attribuentes. Quapropter Apostolus spem divinam nomine anchoræ appellat: *Fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem: quam sicut anchoram habemus animæ tutam, ac firmā Et incedentem usque ad interiora*

341 *Archiepiscopi Gnesnensis*
velaminis, ubi præcursor pro no-
bis introiit JESUS, secundum
ordinem Melchisedech Pontifex
factus in æternum. Etenim sicut
anchorâ firmantur, in secura
statione onerariæ, ne hinc inde
ventis circumactæ fluctuent: ita
in præsentis vitæ mari turbulē-
to, spe promissionum Christi
subnixa fidelis anima, nihil tē-
pestatibus adversitatum, ex E-
rebi faucibus exercitarum, ter-
retur, aut movetur. Stat im-
mobilis Christi auxilio confisa,
& quamvis absconditum sit ab
oculis mundi sectatorum, quos
illa fructus apportet: tamen ul-
tra velamen, quod mundus re-
putat

putat stultitiam, secura quiescit;
Christū in tribulationibus præ-
cursores sequens: qui propo-
sito sibi gaudio, sustinuit crucē,
confusione contempta. Inde
plurimi sancti Martyres, spe fir-
ma solidati auxilii divinitus sibi
affuturi, vel remunerationis æ-
ternæ, acerbissimos cruciatus
contempserunt, ut plerique tan-
quam molles rosas, ardentes
carbones calcarent. Fluctuat
mundi spes, ad breve sibi tem-
pus Favoniis adspirantibus, in
adversos post hæc scopulos
propriâ mundo inconstantia,
convertendis, in syrtes, charib-
desque suos nautas præcipitans.

343 *Archiepiscopi Gnesnensis*

*Magna est securitas cordis, nihil
habere concupiscentiæ secularis.
Nam si ad terrena adipiscenda
cor inhiat, securum, tranquillū-
que esse nullatenus potest, quia
aut non habita concupiscit, ut
habeat: aut adepta metuit ne a-
mittat, & dum in adversis spe-
rat prospera, in prosperis formi-
dat adversa, tuc illucque
quasi quibusdam fluctibus, vol-
vitur: ac per modos varios, rerū
alternantium mutabilitate ver-
satur. Si vero semel in appetitione
supernæ patriæ forti stabilitate a-
nimus figitur, minùs temporaliū
rerum perturbatione vexatur.
Divina spes ridet, laborantis
mundi*

mundi consilia: contemnit inanes curas, & quò parciores in humana præsidia cōvertit oculos, eò firmioribus cœlestis auxilii fixa munimentis frustra intumescences contra se fluctus, ad suam puppim allisos, detrimphat. *Insuperabili loco stat animus, qui externa deseruit: inexpugnabilis est, quem multis machinis laceffitum fortuna non transfixit: nunquam maior est; quàm ubi aliena disposuit, & fecit sibi pacem, nihil timendo divitias, nil concupiscendo.* Spes quæ in æternitatem erigit animum, nulla mala, quæ tolerat sentit, proinde principium be-

345 *Archiepiscopi Gnesnensis*
atitatis sapiēs attribuit viro spes
humanas conculcanti. *Beatus*
inquiens *vir, qui inventus est si-*
ne macula: & qui post aurum non
abijt: nec speravit in pecuniæ the-
sauris. Quis est hic, & laudabi-
mus eum? fecit enim mirabilia in
vita sua. Ut nulla igitur fecisset
in vita miracula sanctus Bogu-
milus (quæ ideo non omnibus
sanctis attribuuntur, ne pernicio-
sissimo errore decipiantur infir-
mi, existimantes in talibus fa-
ctis esse majora bona, quàm in
operibus justitiæ, quibus vita æ-
terna comparatur) tamen mira-
bilium esset operator, in *quibus*
computatur pecuniæ contemptus,
gloria

gloriæ despectus, secularium occupationum segregatio, & terribilium perpeffio.

C A P U T XXXIX.

Constantia S. Bogumili.

HAc spe fretus, & armatus
constanti animo in exerci-
tiis vitæ solitariæ permanfit:
pro nihilo ducens teterrimas
Cacodæmonum formas, in qui-
bus antiquis eremi cultoribus
solebant apparere: ut eos perter-
refacerēt, & propositi eorū sta-
bilitatem, tædio tetricarum
visionum, aliquomodo labefa-
ctarent; figuras urforum, apro-
rum, leonum, tigridum, pardorum

347 *Archiepiscopi Gnesnensis*
rum, centaurorum, & variâ di- ere
storta deformitate horribilium ipse
monstrorum, induentes; nunc fasti
oculis scintillantibus ardentes, go
nunc flammâs obtortis faucibus me
evomentes, nunc ludicris mo- rer
re simiarum gesticulationibus, ta
orationis fervorem interturbâ- mi
tes, nunc teterrimum fœtorem in
exhalantes, nunc caliginosæ no- de
ctis atris vaporibus diem ob- titu
fcurantes, nunc petulcorum hir- tal
corum instar lascivientes, nunc & t
obscænis motibus cientes, nunc tar
speciosarum fœminarum leno- cu
cinante forma, libidinis pruri- qu
ginem excitantes, & plurimis tur
stratagematibus phantasmatū, dif
eremi-

eremitas defatigātes, ut eos vel
ipso importunarum visionum
fastidio, ab austerioris vitæ ri-
gore, deterrerent, vel in discri-
men consensūs peccandi allice-
rent. Omnia hæc terriculamen-
ta contempsit generosè Bogu-
milus, imperterito fixus animo
in Dei adjutorio, qui non
deserit, nec confundi pa-
titur, sperantes in se. Contra
tales hostium machinationes,
& technas sancti Antonii Eremi-
tarum Magistri, se munierat do-
cumentis: quos cū ipse fre-
quentiūs signo crucis abegisset,
tunc vincendi dæmones modū
discipulis præscripsit: *Necessari-*

349 *Archiepiscopi Gnesnensis*
um est donum spirituum discernē- ce,
dorum: ut demonū fraudes præ- do
videntes, adversus disparem pu- iqu
gnam possimus crucis elevare ve- testa
xillum. Illi maxime contra Mo- nus
nachos hostile odium sumunt, & pfit
cum in cogitationibus nihil ege- ter
runt, solent pavoribus terrere; sed mal
fidelibus orationibus, atque ieiun- qui
is se ad Dominum convertenti- gel
bus, statim corruūt. Cū talia ro
spectra veteratorius impostor, in i
crebrius oculis obiecisset san- ter
cti Joannis Gualberti Abbatis ut
Vallis umbrosæ, formis fesarū, bis
serpentum, draconum crocody- gn
lorū illū perterrefacere cupiēs: un
vir sanctus signans frontē cru- bla
ce,

ce, conatibus illorum illuden-
do vanis, dicebat eorum unicu-
que: *Si Dominus dedit tibi po-*
testatem super me devora, sin mi-
nus, cur frustra niteris. Præscri-
psit etiam modum sanctus Pa-
ter Antonius spiritus bonos à
malis discernendi: Veniunt in-
quiens, aliquando noctu in an-
gelos lucis se transfigurando, ut
nostra bona opera laudent, &
in iis perseverantiam, ac post æ-
ternum gaudium promittant:
ut hoc pacto incautos in super-
biam inducant, & quod ma-
gno sudore illi acquisiverunt,
unica vanæ laudis oblectatione,
blandi adulatores eripiant. Igi-

351 *Archiepiscopi Gnesnensis*
tur boni spiritus apparent, cum ne
tranquillitate, ac mentis dulce- bo
dine; securitatemque firmā in- go
generant iis, quibus se videndos bat
exhibent, & siquidem Dei lega- tin
tione, qui est fons, & principi- qu
um totius lætitiæ funguntur, Ne
inenarrabili gaudio mentem gra
videntis replent; unde tantus ria
fervor, ac desiderium in bonis mo
operibus proficiendi exoritur, tic
ut ex carnis ergastulo, volare tir
in cœlum velle videatur homo, ni
tali apparitione recreatus. Et Si
quamvis fragilitas humanæ con Cl
ditionis, ad initium visionis ex- cū
timefcere incipiat, tamen mox ta
securitatis tranquilla serenitas, ab

cum he anceps fluctuet animus, o-
ulceboritur, sic cum beatissima Vir-
gō in- go Maria, nuntio Gabrielis tur-
ndos bata esset, cœlestis legatus pro-
lega- tinus omnem tristiam, metum-
cipi- que Virginea mente depulit.
ntur, *Ne timeas Maria invenisti enim*
ntem *gratiam apud Deum.* Sic Zacha-
ntus rias cum apparitione Angeli ti-
onis mor irruisset super se, consola-
ritur, tionis Verbum ab eo mox ob-
olare tinuit *Ne timeas Zacharia quo-*
mo, *niam exaudita est deprecatio tua.*
Et Sic pastores, quibus natalis
con Christi Domini nuntiabatur,
s ex- cū circumfulgente se inusita-
mox ta luce trepidarent, audierunt
tas, ab Angelo *Nolite timere: ecce*
ne *enim*

353 *Archiepiscopi Gnesnensis*
enim evangelizo vobis gaudium
magnum, quod erit omni populo.
Sic abeuntibus ad sepulchrum
Domini mulieribus; timorem
abegit Angelus *Nolite timere*
vos, scio enim quod Jesum qui
crucifixus est, quæritis. In tali-
bus apparitionibus quando se
transfigurat in Angelum lucis
Cacodæmon, non quærit aliud
quàm ut adoretur, & gloriam
Deo debitam, occulto astu fu-
retur: qua etiam tentatione
Christum Dei Filium adoriri
ausus est: *Hec omnia tibi dabo,*
si cadens adoraveris me. Habes
igitur firmam spem divinæ pro-
tectionis, & arma præ manibus
tenens

tenens, quibus sancti Patres, cum hoste generis humani conflixerunt, terribile in eremo, cum ipso iniit certamen. Etsi mors omnium terribilium, terribilissimum est, etiam hanc sic armatus bonus Christi miles confidenter expectat, & *pulsanti iudici confestim aperit, quia letus iudicem sustinet, & cum tempus propinquæ mortis advenerit, de gloria retributionis hilarescit.* Ita cum ad sanctum Hilarionem venissent latrones, dissimulantes qui essent, & interrogantes, quid faceret si latrones adesset? respondit sanctus: *Qui nihil habet, quomodo latrones timeat?*

V

illique

355 *Archiepiscopi Gnesnensis*
illique subiecissent: ut nihil ha-
beas, tamen mori potes; subin-
tulit intrepidus senex; Fateor
me mori posse, & debere, non
tamen mori timeo; qui mortē
expecto quotidie. Tunc com-
puncti latrones & qui essent
fassi, atque ad pedes ipsius pro-
strati veniam petierunt: & vi-
tam in melius commutarunt.
& ex mente S. Chrysostomi *ob*
pecuniæ contemptum, gloriæ de-
spectum, sæcularium occupationū
segregationem, & terribilium per-
peffionem operum mirabilium pa-
trator extitit sanctus Bogumilus.

CA-

CAPUT XL.

Abſtinentia S Bogumili.

AD arma cætera, quibus expugnari Diabolus solet, carnem spiritui subiiciendo, & in servitutem imperii rationis redigendo, orationibus, ciliciis, flagellationibus, vigiliis, ieiunium severum adhibuit: quòd, eius ab ipsa pueritia tenax, & religiosius observator, cùm (ut præmissum est) extitisset, tantò rigidior à se, coluit, exactiōe, quantò maiores, ad tentandum se vires Diabolus intendisset. &

357 *Archiepiscopi Gnesnensis*
ipse firmiorem legem sibi con-
stati proposito austeritatē vitæ
sancti Patris Romualdi æmu-
landi, non invitus imposuisset.
Hanc nimirum vivendi regulam
cunctis sectatoribus vitæ singula-
ris sanctus Pater præfixit, ut tunc
se unusquisque eremiticæ vitæ ie-
iunium tenere cognosceret, si per
hebdomadam triduanas, & bi-
duanas ieiunando, quinta feria
& dominicis diebus, olera, vel
quodcunque liquamen, cum
gratiarum actione perciperet, ex-
ceptis duabus anni Quadragesi-
mis, in quibus non solum ipse,
sed & plerique sui discipuli, toti-
us hebdomadæ soliti erant con-
tinuare ieiunium. Ieiunare au-

tem omnino, hoc est diem absque
ullo cibo transigere, licet ipse sæ-
pissime fecerit, alijs omnimodo pro-
hibebat. Dicebat enim ad perfe-
ctionem tendendi hoc ad summū
congruere, ut quotidie comedat,
& semper esuriant, quatenus hoc
caro per consuetudinem leviget,
quod grave novitiis initio cōver-
sionis apparet. Parvipendebat
autem si quis ad tempus magnū
quid inciperet si non etiam in eo
longanimiter perseveraret, vigi-
lias verò temperatè, & cum ma-
gna discretionē faciendas maximè
suadebat: ne cui fortasse continge-
ret, ut sopori, peractis nocturnis offi-
ciis, consentiret: sanè huiusmodi

359 *Archiepiscopi Gnesnensis*
somnia vir sanctus in tantum
habebat exosum, ut si quis ei con-
fiteretur, post duodecim psalmo-
rum vigilias, vel maximè circa
diluculum obdormivisse, nequa-
quam posset eo die cum eius licen-
tia, sacra Missarum solennia ce-
lebrare. Dicebat enim melius esse
si possibile sit, unum psalmum ex
corde & cum compunctione canta-
re: quàm centum cum mentis fa-
bulatione percurrere. Cui autem
hæc gratia perfectè data non esset,
hortabatur tamè, nequaquàm despe-
are nequaquàm vel ab ipsa corpo-
rali exercitatione tepescere donec
ipse qui volūtātē dedit, tribuat e-
tiā aliquando facultatē. Tantum-
modo

modo orationis incensum mentis
intentio in Deum semel fixa cu-
stodiat, quod exterius veniens
cogitationum aura perturbat, u-
bi enim est intentio recta, contra
voluntatem cogitatio veniens, non
est nimium formidanda. Hæc
ideo ex vita sancti Romualdi
per sanctum Petrum Damianū
conscripta, prolixius exscripsi,
ut non frustra laborarem, in de-
scribendo jeunio sancti Bogu-
mili, & vigiliis, ac orationibus.
Satis enim est dicere & scribe-
re, quod scripsit Martinus Ba-
ronius de illō: Nempe præfixā
vivendi regulam cunctis secta-
toribus vitæ singularis, à sancto
Patre

361 *Archiepiscopi Gnesnensis*
Patre Romualdo, diligenter, ac
fideliter fuisse observatam, à
sancto Bogumilo: qui *carnem*
expugnatricem humani generis
debellabat, dū vivo corpori mor-
tem delectabatur infligere. Quo-
ties autem cibum, aut somnum
indulgere corpori, aut alias ne-
cessitates naturæ cogere humana
conditio, miro afficiebatur pudo-
re; quòd tantam animi liberta-
tem, modici carnis termini coer-
cerent: quæ tamen jeiuniorum
& vigiliarum exercitia, matura
discretionem & prudenti trutina
ita moderabatur ut ad cætera
perfectionis instrumenta, ido-
neus esset. Nam Anachoresis,
ieiunia

ieiunia, vigiliæ, meditatio, scripturarum propter puritatem cordis quod est charitas exercenda sunt cum hæc omnia sint perfectionis instrumenta: omnia impedimenta quò alacrius noster amor in Deum tendat, remotionia, vigiliæ namque remotionem somnolentiam, ieiuniumacediam, silentium curas, meditatio perturbationes animi, quies negotiorum tumultum. In his igitur prudenter temperandis exercitationibus vitæ solitariae, potissimum verò ieiuniis, sequebatur sancti Basilii consilium: *Quoniam innati nobis corporis vehiculum, neque nimium*

363 *Archiepiscopi Gnesnensis*
nimiùm laxando fræna, neque qu
rursus immodicè illa retinendo ad gi
virtutis cursum perducere oportet: ille
idcirco corporum status, & agr
habitus, & ciborum qualitates, s
solerter considerare convenit; ut dit
valido corpori fræna immitamus, &
& senili frigescenti cibi potusq; the
adiumentum ingeramus. Atque ho
hæc sunt instrumenta perfecti- bit
onis solitariae vitæ quibus dispo- bon
nitur animus ad fruendum Deo, usi
bono summè delectabili, per cit
quæ vehemens, ac inexplebile de- na
siderium accenditur, placendi ste
Deo, & intuendi magnificentiam qu
gloriæ ipsius, piis & puris cogita- pli
tionibus, & memoriæ bonorum, agr
quæ

neque quæ ab eo nobis collata sunt, iu-
do ad gi cogitatione inhærendo. Hic
opor ille absconditus est thesaurus in
, & agro quem qui invenit homo, ab-
ates, scondit: & præ gaudio illius va-
it; u dit, & vendit omnia quæ habet
mus, & emit agrum illum. Hic ille
tusq; thesaurus est quem qui invenit
tque homo sedebit solitarius & tace-
ecti- bit, Infinitus enim est sapientiæ
ispo hominibus thesaurus: quo qui
Deo, usi sunt, participes facti sunt ami-
per citiæ Dei, propter disciplinæ do-
de- na commendati Thesaurus cœle-
endi ste est desiderium, ager vero in
ntiã quo thesaurus absconditur, disci-
ita- plina studii cœlestis quem profecto
m, agrum venditis omniaibus compa-
rat

395 *Archiepiscopi Gnesnensis*
rat qui voluptatibus carnis re-
nuntians, cuncta sua desideria
per disciplinæ cælestis custodiam
calcat, ut nibiliã quod caro blãdi-
tur libeat, nihil quod carnalem
vitam trucidat spiritus perhorre-
scat.

CAPUT XLI.

Amor erga proximum & prædi-
catio eius.

QUamvis autem nuncium Ar-
chiepiscopali dignitati, &
solicitudini, prorsus remisisset,
non tamen curam salutis proxi-
morum penitus abiecit, repu-
tans animo præcipui amoris in
Deum

Deum tesseram dilectione pro-
 ximi aestimari, ac proinde Pe-
 trum prius à Christo de amo-
 re fui examinatum, quam ei o-
 ves pascendas commisitset; ut
 veræ charitatis, ovium passio
 sit evidens argumentum. *Ete-
 nim quisquis virtutibus pollens,
 gregem Dei renuit pascere, sum-
 mum Pastorem convincitur non
 amare.* Equidem fuit iam alius
 populi Dobrovensis pastor, quē
 Bogumilus postquam culmen
 Archiepiscopatus adiisset, insti-
 tuerat: ut sacramentorum ad-
 ministrationi aliisque Parochi-
 alibus officiis incumbens fru-
 ctus Curioni fundatione adscri-

ptos

367 *Archiepiscopi Gnesnensis*

ptos, perciperet; tamen si qua
in re illius opera uti vellet Pa-
rochus eam impendere humi-
lis eremita minime recusabat.
Prædicationi Verbi Dei de li-
centia ipsius eò ferventiùs in-
stitit, quò dulciores immissio-
num coelestium voluptates, in
eremo fuisset expertus; & men-
te sæcularibus expedita negoti-
is, supremorum bonorum con-
siderationi liberiùs intenderet.
Prodibat ex eremo, tanquam
Joannes ipse vitæ anachoreti-
cæ severitate metuendus Ma-
gister, pallebat os confectum
ieiuniis, emaciatus diuturnis
vigiliis pendebat vultus, frons

cute

cute contracta, caperatos lyra-
bat sulcos, dejecta supercilia
in terram vergebant, oculi tan-
quam è profundioribus promi-
nentes cavernis, ora vultusque
intuentium obliquo splendore
feriebant, intonsum caput, &
mentum, rigore pilorum hor-
rebat, ipsa vultus, exuccique o-
ris composito, in viro Dei, pœ-
nitentiam populo anuntiabat,
quem tanta spiritus vehementia
& vocis contentione, à vitiis
deterrebat, ut plurimi auditorū
in lachrymas resoluti, seriam e-
mendationem vitæ proponen-
tes, ab eius contione reverterē-
tur. Exultabat spiritu, quoties
dulces

dulces fructus ex horridis pœ-
nitentiæ spinis, in conversis pec-
catoribus colligebat: gratias a-
gens summo rerum moderato-
ri, quod sibi vasa fœcibus cali-
cis Babyloniae meretricis va-
cua, providisset simplicium ru-
sticorum, corda voluptatibus
mundi destituta, ab inquinamē-
to peccatorum asperis laborib9
mundata, in quæ pretiosissimū
balsamum Spiritus sancti uncti-
onis infunderet. Fervebant di-
vinæ charitatis amplitudine di-
latata præcordia & ex iis, in au-
dientium animos flammeus ar-
dor erumpebat qui crebra la-
crymarum ab oculis conciona-

toris

toris manantium aspergine ir-
roratus, vastum sacri amoris
excitabat incendium. Multi
percutientes pectora sua, & in
amaritudine animæ recogitan-
tes delicta juventutis, domum
redibant, quæ in ordinem dige-
sta in aures Confessarii, maxima
cordis contritione promebant.
O quot lachrymantium audita
suspiria in voces prodeuntia lu-
ctuosas! Eheu infelix ille dies,
quo te Deum meum offendi!
quo filiquis mundi prodigus fi-
lius æterna bona permutavi.
Rumpantur dolore viscera mea
quia peccavi nimis, doleo Do-
mine Deus, doleo vehementer

X

quia

401 *Archiepiscopi Gnesnensis*

quia peccavi nimis: ò amor meus, à quo descivi! Et nunc Domine Deus meus, fac mecum secundum magnam misericordiam tuam, quia tibi cor meum, & voluntas patet: quia doleo, quod te quem super omnia amare debeam, gravissimè offendi: propono amplius non peccare, omnes occasiones cum tuo adiutorio peccandi, devitare, voluntatem tuam implere, quæ tibi placita sunt: exequi. Amo inimicos meos, qui me dictis læserunt, damno affecerunt & quomodocūq; cōturbarūt, cōdono illis omnes injurias, quia te amo, quia sic jussisti. Lætatur

tur quòd haberet, quibus quod ipse in solitudine de petra mel fluxerat, elargiretur, & secretas eremi delicias, æternæ salutis sitibundis populis communicaret. Nam quemadmodum mater turgidis onusta uberibus, nisi lac in labra sugentis promat infantis, copiosam fastidit ubertatem; ita vir sanctus cœlestibus saginatus delitiis, dolet animo anxius, si non adsit cui exuberantes communicet charissimum spiritualium voluptates. Sic celebribus ad populum festis, Sacris operaturus, & pabulū salutis Christi ovibus præbiturus exhibat; quibus perfun-

403 *Archiepiscopi Gnesnensis*
ētus officiis, *secedebat indeferiū*
& *orabat* turbæ consortium
declinando. Sic Zachæus præ
turba Jesum videre non poterat.
Sic Elias à facie Jesabel fugiens,
& in spelunca per dies quadra-
ginta delitescens, præsentem si-
bi Deum habere meruit. Sic
Moyse ab humana societate
per dies quadraginta semotus,
legem digito scriptam obtinu-
it. Quemadmodum etenim,
qui pretiosum liquorem in vase
vitreo, aut alioqui fragili por-
tat, omnem populi frequentiam,
& turbæ tumultuantis occursum,
fastidit: ne in æstimabile munus
importuna curiosorum contre-
tatio-

ctatione perdat: ita viri contē-
plationi dediti, fugiunt turbu-
lentos hominum cœtus, huc il-
luc suis cupiditatibus tituban-
tes, & circumactos; ne in di-
cretis ardelionum curiositati-
bus, nullis comparandi thesau-
ris, Spiritûs sancti balsami, vase
fractō, effusione, damnum irre-
parabile patiantur.

C A P U T XII.

Mors S. Bogumili.

ITa cum in asperioribus exer-
citationibus Eremitarum, &
austriore disciplinæ Romual-
X₃ dinæ

405 *Archiepiscopi Gnesnensis*
dinæ observantia, per annos
duodecim, postquam Archie-
piscopatum Gnesnensem abdi-
cavit vitam traduxisset, & finem
iam illius imminere levi feбри-
cula tentatus cognovisset: vo-
catis sociis, qui in eiusdem so-
litudinis vicinis habitabant tu-
guriolis, pauca de cœlestium
bonorum divitiis, brevi labore,
ac patientia comparandis, præ-
fatus, ac eos ad constantem in-
studiis & occupationibus vitæ
solitariæ adhortatus, ad extre-
mum se agonem oratione, ac
crebris suspiriis disponebat, rite
Sacramentis munitus, Beatissi-
mæ Mariæ Virgini Deiparæ in
cuius

cujus venerationem propensio-
re semper voluntate ferebatur,
Adalberto & Stanislao, necnō
quinque Martyribus eremitis,
finem vitæ suæ religiosè com-
mendando; quo iam instante
vidit gloriosam Dei Genitricem
Mariam, frequenti Angelorum
coetu stipatam, cum puero Jesu
inter manus Matris hærente, ad
præmia se regni coelestis invitā-
tem. Regni Poloniae, quorum
opem imploraverat, assistenti-
bus Tutelaribus. Atque sic in
his verbis: *Jesu Fili Dei & Vir-*
ginis Mariae, esto susceptor animæ
meæ præsentem vitam, cum æ-
terna commutavit; cuius anima

407 *Archiepiscopi Gnesnensis*
in specie columbæ candidæ, vi-
sa est in cœlum penetrasse 4.
nonas Junij anno Christi mil-
lesimo centesimo octuagesimo
secundo. Extremum sepulturæ
honorem accepit in Ecclesia
Dobrovensi Sanctissimæ Trini-
tatis, in qua vivens ante & post
Archiepiscopatum Gnesnensem
laboraverat; cuius viri sanctita-
tem plurimis Deus miraculis
honorare dignatus est; Nam
statim ab eius obitu, secreto
quodā divini spiritus impulsu,
ad visitandum illius sepulchrū,
maxima populi multitudo, ope
ipsius, ac meritis, in variis ne-
cessitatibus, calamitatibus, an-
gustiis

guſtiis, variisſque morbis auxilium, & ſolatium, à Deo perceptura confluit; qui concurrentibus hominum, in tanta frequentia ſolet continuari uſque ad præſens, pro decima Junii, ut graviffimorum Senatorum teſtimonio, qui præſentem turbam conſpexerunt, ad octo millia perſonarum, decem quãdoque numerum, perveniſſe cenſeretur. Ex quibus plurimi narrabant, nunquam ſe ſine aliquo ſolatio, & mentis refocillatione, à ſepulchro Sancti reſceſſiſſe. Cùm autem ſepulturæ locus in dies pluribus clareſceret miraculis, Fulco Archiepiſcopo

406 *Archiepiscopi Gnesnensis*
scopus Gnesnensis successor ab
eo quintus, qui temporibus Ale-
xandri IV. vixit, ossa illius leva-
vit, & ad partem Ecclesiæ me-
ridionalem altiore sepulchro
condidit sculpta imagine Pon-
tificis cum Episcopalibus insi-
gnibus superaddita. Præter vo-
tivas tabellas, cerea donaria, &
fulcra claudorum, in utroque
templi pariete suspensa, pluri-
mam pecuniam ad tumbam Sã-
cti offerebat populus, quæ tri-
faria quotannis solebat distri-
bui ordinatione Archiepisco-
porum, pars una in sustentatio-
nem Parochi, aliorumque mi-
nistrorum Ecclesiæ cedebat;
altera

alte
legi
Arc
chia
batu
noro
serv
fui
cisse
cum
greg
locu
& g
rem
sola
ope
fluen
rari;
teru

ab altera pro fabrica Ecclesiæ Col-
legiatae Uniejoviensis, in cuius
Archidiaconatu sita est paro-
chialis Dobrovensis, converte-
batur: tertia pro templo in ho-
norem Sancti exædificando, re-
servabatur. Cera postquam u-
sui Ecclesiæ per annum suffe-
& cisset, reliqua vendebatur, &
cumulo pecuniæ reservatæ, ag-
gregabatur, Plurima Deus ad
locum eius sepulturæ, ad laudē,
& gloriam nominis sui, hono-
rem Sancti, & utilitatem con-
solationemque populorum, ad
opem ipsius implorandam con-
fluentium, miracula solet ope-
rari; quorum hic unum, & al-
terum venit retexendum.

411 *Archiepiscopi Gnesnensis*

Iusserat Vincentiŭs Cokus
Archi-Episcopus Gnesnensis, &
unâ cum Collegio Metropoli-
tano Prælatorum, & Canoni-
corum sanxerant, Anno Domi-
ni millesimo quadringentesimo
tertio, ut Venerabilis Dominus
Albertus Parochus in Turek,
diligenter, & fideliter signa,
quæ per merita sancti Bogumili
fiebant, conscriberet, & in pro-
tocolla reponeret. Sed liber
hic, in quo fuerunt descripta,
incendio interiit, ut ex gravis-
simis illustrium virorum ma-
gnisque in Republica officiis
Præfectorum, relationibus offi-
tiosè iuramento confirmatis,
eviden

otus evidenter constat. Unus pro-
s, & multis oculatus sufficiat, Il-
oli-lustris & Magnificus Dominus
oni-Sebastianus Glembocki, The-
mi-saurarius Brestensis, annorum
imo sexaginta quatuor iuratus,
nus non processatus non excom-
rek, municatus, hæreditariorū bo-
na, norum centum millium flore-
nili norum Polonicalium possessor,
pro-confessus, & sacra Eucharistia
ber-refectus in Ecclesia Collegiata
ota, Crussiciensi, pro festo B: Ma-
vil-riæ Virginis Purificatæ, ad re-
na-quisionem Fiscalis Curie Mat-
ciis-thiæ Lubienſki Archiep: Gne-
ffi-snen: (qui cum singulari pro-
is, pensionem Sancto addictus esset,
cujus

409 *Archiepiscopi Gnesnensis*

cujus ossa in Urnam Stanneam
deposuit: Volebat librum mi-
raculorum per ipsius merita e-
ditorum divinitus, typis Orbi
Christiano propalare; magna e-
nim & plurima ibi fuisse de-
scripta inaudierat, maxima di-
ligentia librum conquistavit) ita
interrogatus, deposuit. Plurima
inquit miracula à Sancto Bogu-
milo facta scio; nam librum de-
scriptorum diligenter, à ducē-
tis, & ultra annis habui, qui cū
incendio palatii mei in Villa
Głembokie periit; in quo re-
cordor quod plusquam ducenti
claudi, sanitatem receperunt,
per intercessionem ipsius, & ful

cra

era sua, quibus innitebantur in-
signum gratitudinis, & præstiti
beneficii, ibidem reliquerunt.
Recordor & cæcos visum re-
cepisse, & mortuos resuscitados
quem librum ab antecessoribus
mihi donatum etiam cæteris le-
gendum præbebam. Et Peril-
lustris, ac Reverendissimus Do-
minus Alexander Głęboki,
Archidiaconus Gnesnen: Deca-
nus Posnan: Cracovien: Płocē:
Canonicus, S.R.M. Secretarius,
annorum sexaginta septem, ju-
ratus, non excōmunicatus &c :
recognovit, quòd cū esset
Commisarius ab Illustrissimo
olim Laurentio Gembicki Ar-
chiep-

415 *Archiepiscopi Gnesnensis*
chiepiscopo Gnesnensi, una de
cum Illustri Domino Joanne gre
Kojeciewski Archidiacono Lā- inn
ciciensi, Canonico Gnesnensi, pos
ad examen miraculorum sancti dim
deputatus, per juratorias senum fue
depositiones intellexerit, præ Ali
cipuè verò ex Fausto Suski filio ocr
Stanislai, qui iam centum tri me
ginta annos habebat, & ab alio qu
Briçtio Fastek, qui iam vigesi que
mum quintum super centesimū ria
annum agebat (uterque natus in vel
Dobrovensi pago) innumerabi xin
lia miracula, ad sepulchrum S. fib
Bogumili fieri continuè; pluri qui
mis infirmis per intercessionē ma
illius sanitatem restitutam. Un op
de

una de claudi in signum recuperati
gressus plurima fulcra, quibus
innitebantur, reliquerant: quæ
postea per Parochos uti impe-
dimenta Ecclesiæ, combusta
fuerunt in præsentia ipsorum.
Alia plurima signa, ex cera, uti
oculi, capita, pedes, & alia
membra, à piis fidelibus relin-
quuntur. Quoniam igitur anti-
quorum miraculorum memo-
ria, vel Parochorum incuria,
vel temporum iniquitate, ma-
xime hostium variorum incur-
sibus, utpote Crucigerorum,
qui per annos fere ducentos,
maiores Poloniam populati,
oppida & pagos crebris incen-
diis

diis miserrimè affligerunt: & Tartarorum, qui universam Poloniam ferro, igneque atrociter vastarunt, interiit.

MIRACULUM I.

Refert Martinus Baronius, Clericus Jaroslaviensis Polonus, in libro quem de vitis Sanctorum Polonorum octo Martyrum Eremitarum ordinis Sancti Romualdi Camaldulensium scripsit, & auctoritate Illustrissimi Domini Bernardi Maciejowski Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Archiepiscopi Gnesnensis edidit. Romæ primùm Anno Domini Millesimo Sexcentesimo secundo à Fratre Joanne Maria Vercel-

Archiepiscopi Gnesnensis 418

lenſi, Magiſtro ſacri palatii vi-
ſum; & approbatum; deinde
Cracoviæ anno Domini Mil-
leſimo ſexcenteſimo quarto ab
Illuſtriſſimo Domino Claudio
Rangonio, Comite, Sedis Apo-
ſolicæ Pauli V. Legato Episco-
po Regii & Principe ad Sere-
niſſimum Sigismundum tertium
Regem Poloniæ, ſuo robore
confirmatum, ac tandem An-
no Domini Milleſimo ſexcen-
teſimo octavo, per Reverendũ
Dominum Andream Schoneũ
S.T. & utriuſq; Iuris Doctorem,
pro tunc univerſitatis Craco-
viensis generalis ſtudii Rectorẽ,
ut in lucem ederetur admiſſum.

impressit Cracoviæ Basiliius Skalfski, Anno Domini Millesimo sexcentesimo decimo.

Quodam tempore, pius erga Sanctum Bogumilum vir, Stanislaus Vach Civis Colensis currum panno nimis oneratum, sex trahentibus equis, ducebat: dumque propè villam Dobrovo, ubi corpus sancti Archiepiscopi quiescit, pergeret, unus equorum pressus onere occubuit; cui postquam illico fecit detrahi coreum, muneris loco illud Ecclesiæ Dobrovensis Sacerdotibus obtulit, petens ut sanitatem reliquorum sancto Bogumilo commendarent; ipse interim flexis ad sepulchrum

eius genibus DEI protectionem
incepto itinere, per merita
sancti Præfulis diligenter im-
plorabat: dum finita oratione
digreditur ab Ecclesia, equus
ille (mirum dictu) ad fores
templi adstitit hinniens, quem
dominus actis DEO pro tanto
beneficio gratiis, lætus recipit,
iunxit currui, viam feliciter
prosecutus est. Mirabilia DEI
opera, meritis sancti Bogumili
sibi præstita, omnibus per
omnem viam, prædicans. Sa-
cerdotes ut tanti miraculi pe-
rennaret memoria, pellem sibi
donatam foribus Ecclesiæ affigi
curarunt; anno Domini Mil-
lesimo trecentesimo nonagesi-

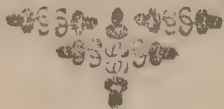
mo sexto. Atque hæc prodigiosa equi suscitatio, & in crebrescentia ope sancti miracula: quæ diligenter connotari iussit, movit Archi-Episcopum Gnesnensem, postulante præsertim Metropolitano Senatu, Vincencium Coturn ut in eius honorem Ecclesiam de latere cocto de oblationibus ad illius tumbam fieri solitis, cum omnium Prælatorum, & Canonorum unanimi assensu, ædificare studeret.

Vidi ego, sepulchrum Sancti visitans, Anno Domini millesimo sexcentesimo quadagesimo quarto corium hoc nucc-
rini

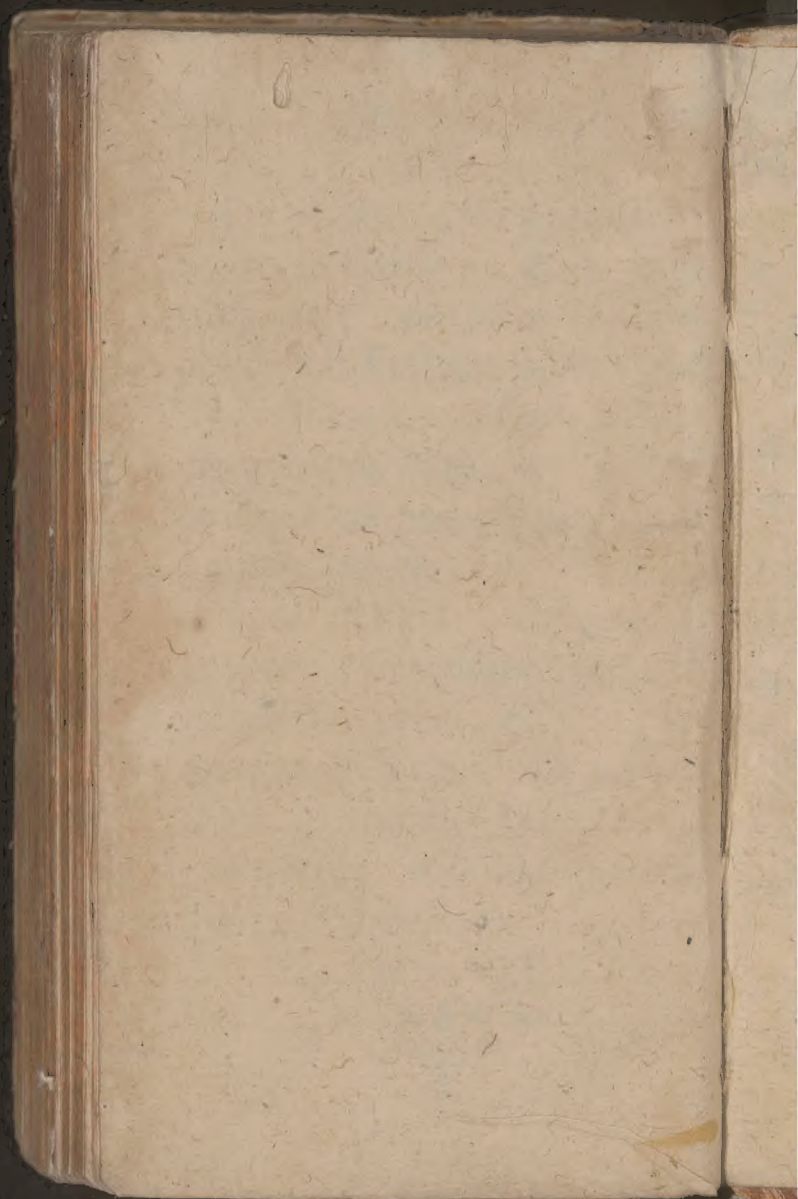
rini coloris, foribus Ecclesiæ
affixum, quod populus, equos,
& alia iumenta patrocínio san-
cti Bogumili commendans
scindere usitatum habebat, a-
nimantibus in medelam pro-
pinans. Nulla iam ad præsens
corij cernuntur vestigia, in
medicinam iumentorum distra-
cti. Durat hætenus vicinorum
populorum ea devotio, ut quo-
ties ad visitandum sepulchrum
sancti conveniant, toties equos
& boves circa Ecclesiam du-
cant precibus sancti à contagi-
one pestilenti, & morbis aliis
servatum iri suas animantes,
confisi.

Per Annos 478. pagus Dobrovo in favillam, & cineres trinâ vice conversus nullum periculum Ecclesiæ Sanctissimæ TRINITATIS â viro DEI deplan-
cis abiegnis extractæ, flammis undique còopertus; attulit; ut nullum adustionis, vel fumi vicinos parietes denigrantis appareat vestigium, quod eò mirabiliùs evenit quò propin-
quiores rusticanæ casæ in tem-
plum in medio pagi situm,
undequaque incendiorum fo-
menta iactarent.

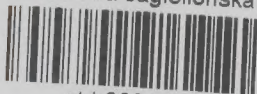
LAUS DEO.

Do-
eres
uni
mæ
an-
mis
; ut
umi
ntis
eò
pin-
em-
um,
fo-

Biblioteka Jagiellońska

stdr0024990

